

แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวพหุวัฒนธรรม ถนนคนเดินแม่จัน
อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

ภูมรินทร์ ขำมิน

วิทยานิพนธ์เสนอมหาวิทยาลัยพะเยา เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว

กรกฎาคม 2562

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวพหุวัฒนธรรม ถนนคนเดินแม่จัน
อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

ภูมรินทร์ ชำมิน

วิทยานิพนธ์เสนอมหาวิทยาลัยพะเยา เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว

กรกฎาคม 2562

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวพหุวัฒนธรรม ถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

ของ ภูมรินทร์ ขำมิน

ได้รับการอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว

ของมหาวิทยาลัยพะเยา

.....ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วศิน ปัญญาวุฒตระกูล)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุริยา สัมจันทร์)

.....กรรมการ

(ดร.พัจน์พิตตา ศรีสมพงษ์)

.....กรรมการ

(ดร.ฤทัยภัทร พิมลศรี)

อนุมัติ

.....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประกอบศิริ ภัคตีพินิจ)

คณบดีคณะวิทยาการจัดการและสารสนเทศศาสตร์

กรกฎาคม 2562

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ดีด้วยความเอาใจใส่ดูแลจากอาจารย์ ดร.ฤทัยภัทร พิมลศรี อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาช่วยเหลือ ผลักดัน ให้คำปรึกษา และประสิทธิประสาทความรู้ให้สุดความสามารถตลอดมา กระผมถือว่าเป็นหนึ่งในช่วงเวลาที่ดีที่สุดของชีวิต ในรั้วมหาวิทยาลัยของตัวผู้วิจัย และขอกราบขอบพระคุณประธานกรรมการวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วศิน ปัญญาวุฒตระกูล และกรรมการวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรียา สัมจันทร์ และอาจารย์ ดร.พจน์พิตตะ ศรีสมพงษ์ ที่ช่วยให้คำแนะนำที่มีประโยชน์อย่างยิ่ง ต่อการทำวิทยานิพนธ์นี้ รวมไปถึงคณาจารย์ทุกท่านในสาขาวิชาการจัดการการโรงแรม และการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยพะเยา ที่คอยอบรมบ่มเพาะความรู้กันมาเป็นระยะเวลาช่วงหนึ่ง ขอขอบคุณ เจ้าหน้าที่ทุกท่านที่คอยช่วยเหลืออำนวยความสะดวก และแจ้งเตือนกำหนดการต่าง ๆ ในกระบวนการทำวิทยานิพนธ์ด้วยดีเสมอมา ขอขอบพระคุณผู้ให้ข้อมูลทุกท่านที่ได้ให้ข้อมูล อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการทำวิจัยครั้งนี้ หน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องทุกหน่วยงาน ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี และขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 3 ท่าน คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุษบา สิทธิการ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง, อาจารย์ ดร.อดิสร เรือลม สำนักงานโยธาธิการ และผังเมือง จังหวัดพะเยา และอาจารย์ ดร.ชฎาพัศฐ์ สุขกาย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ในความช่วยเหลือในการตรวจสอบความเหมาะสมของข้อคำถามในงานวิจัย รวมทั้งเพื่อน ๆ ทุกคน ที่ร่วมผ่านวันเวลาที่ดีด้วยกันมาตลอด

สุดท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณ ครอบครัวที่คอยเป็นกำลังใจให้ไม่เคยขาด และแม้จะมีผู้มีพระคุณอีกหลายต่อหลายท่านที่มีอาจกล่าวขอบคุณได้ครบถ้วน แต่ผู้วิจัยจักระลึกถึงด้วยจิตขอบพระคุณยิ่ง

ภูมรินทร์ ขำมิน

เรื่อง: แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวพหุวัฒนธรรมถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

ผู้วิจัย: ภูมรินทร์ ชำมิน, วิทยานิพนธ์: ศศ.ม. (การจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว), มหาวิทยาลัยพะเยา, 2562

ประธานที่ปรึกษา: ดร.ฤทัยภัทร พิมลศรี, **กรรมการที่ปรึกษา:** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุริยา ลัมจันทร์

คำสำคัญ: การท่องเที่ยว, พหุวัฒนธรรม

บทคัดย่อ

แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวพหุวัฒนธรรมถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาบริบททางวัฒนธรรมของถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ได้แก่ อัตลักษณ์ของวัฒนธรรม จุดเด่นของผลิตภัณฑ์ ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการของถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบกึ่งโครงสร้าง เรื่อง แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวพหุวัฒนธรรมถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย และแบบสอบถามความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวพหุวัฒนธรรมถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย กลุ่มประชากรตัวอย่างที่ใช้ในวัตถุประสงค์ที่ 1 ได้แก่ หน่วยงานภาครัฐ 5 คน ชุมชน 5 คน ประชาชนที่มีบ้านเรือนติดถนนคนเดิน 10 คน ผู้ประกอบการ 10 คน รวม 30 คน กลุ่มประชากรตัวอย่างที่ใช้ในวัตถุประสงค์ที่ 2 ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวชาวไทย จำนวน 400 คน ใช้แบบสอบถาม ซึ่งได้ผลการศึกษาดังต่อไปนี้ 1) ความต้องการด้านสิ่งดึงดูดใจ (Attraction) อยู่ในระดับมากที่สุด ความต้องการด้านการเข้าถึง (Accessibility) อยู่ในระดับมากที่สุด ความต้องการต่อสิ่งอำนวยความสะดวก (Amenity) อยู่ในระดับมากที่สุด ความต้องการด้านพหุวัฒนธรรม (Multicultural) อยู่ในระดับมากที่สุด และวัตถุประสงค์ที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นของชุมชนและผู้ประกอบการที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวพหุวัฒนธรรมถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย กลุ่มประชากรตัวอย่างที่ใช้ ได้แก่ ชุมชนและผู้ที่มีบ้านเรือนติดถนนคนเดิน จำนวน 53 คน และผู้ประกอบการ จำนวน 207 คน ซึ่งได้ผลการศึกษาดังต่อไปนี้ โดยเริ่มจากด้านชุมชน ดังนี้ ความคิดเห็นด้านสิ่งดึงดูดใจ (Attraction) อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านความสะดวกในการเดินทาง (Accessibility) อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ (Amenity) อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านกิจกรรมทางการท่องเที่ยว (Activity) อยู่ในระดับมากที่สุด การพัฒนารูปแบบการสื่อสาร (Development of Communication) อยู่ในระดับมากที่สุด ผลการศึกษาด้านผู้ประกอบการ ดังนี้ ความคิดเห็นด้านสิ่งดึงดูดใจ (Attraction) อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านความสะดวกในการเดินทาง (Accessibility) อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ (Amenity) อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านกิจกรรมทางการท่องเที่ยว (Activity) อยู่ในระดับมากที่สุด การพัฒนารูปแบบการสื่อสาร (Development of Communication) อยู่ในระดับมากที่สุด และวัตถุประสงค์ที่ 4 แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวพหุวัฒนธรรมถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย กลุ่มประชากรตัวอย่างที่ใช้ ตัวแทนจากหน่วยงานภาครัฐ 4 ท่าน ตัวแทนจากชุมชน 4 ท่าน และตัวแทนจากผู้ประกอบการ 4 ท่าน โดยใช้หลักองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว ได้แก่ 1) พหุวัฒนธรรม (Multicultural) 2) สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) 3) ความสะดวกในการเดินทาง (Accessibility) 4) สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ (Amenity) 5) กิจกรรมทางการท่องเที่ยว (Activity) 6) การพัฒนารูปแบบการสื่อสาร (Development of Communication) โดยใช้การประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group)

Title: DEVELOPMENT GUIDELINE FOR MULTICULTURAL TOURISM IN MAE CHAN WALKING STREET, MAE CHAN DISTRICT, CHIANG RAI PROVINCE

Author: Poommarin Kammin, Thesis: M.A. (Hotel and Tourism Management), University of Phayao, 2019

Advisor: Dr.Ruthaiphath Pimolsri, **Co–advisor:** Assistant Professor Dr.Suriya Somchan

Keyword: Tourism, Multicultural

ABSTRACT

A purpose of this study was for study Development Guideline for multicultural Tourism in Mae Chan Walking Street, Mae Chan District, Chiang Rai Province. To analyze context of multicultural of Mae Chan Walking Street, Mae Chan District, Chiang Rai such as cultural identity, product's strength, problems about running Mae Chan Walking Street, Mae Chan District, Chiang Rai. To analyze Tourist's requirements to developing Mae Chan Walking Street, Mae Chan District, Chiang Rai To analyze opinions of communities and traders to developing Mae Chan Walking Street, Mae Chan District, Chiang Rai and to offer guidelines for Developing Mae Chan Walking Street, Mae Chan District, Chiang Rai. This study was an applied research by using semi structured interview and questionnaires. Sample group of the purpose 1 were 5 persons from government, 5 persons from communities, 10 persons from nearby residents and 10 persons from traders. Sample group of the purpose 2 were 400 Thai tourists. The results were as follows; 1) Tourist's requirements about Attraction were superior. 2) Tourist's requirements about Accessibility were superior. 3) Tourist's requirements about Amenity were superior and tourist's requirements about multicultural were superior. Sample group of the purpose 3 were 53 persons from nearby residents and communities. 207 persons of traders. The results were as follows; 1) Tourist's opinions about Attraction were superior. 2) Tourist's opinions about Accessibility were superior. 3) Tourist's opinions about Amenity were superior. 4) Tourist's opinions about Activity were superior and 5) Tourist's opinions about Development of Communication were superior. Sample group of the purpose 4 were 4 persons from government, 4 persons from communities and 4 persons from traders. This purpose was a qualitative research by focus group using Multicultural Attraction Accessibility Amenity Activity and Development of Communication.

สารบัญ

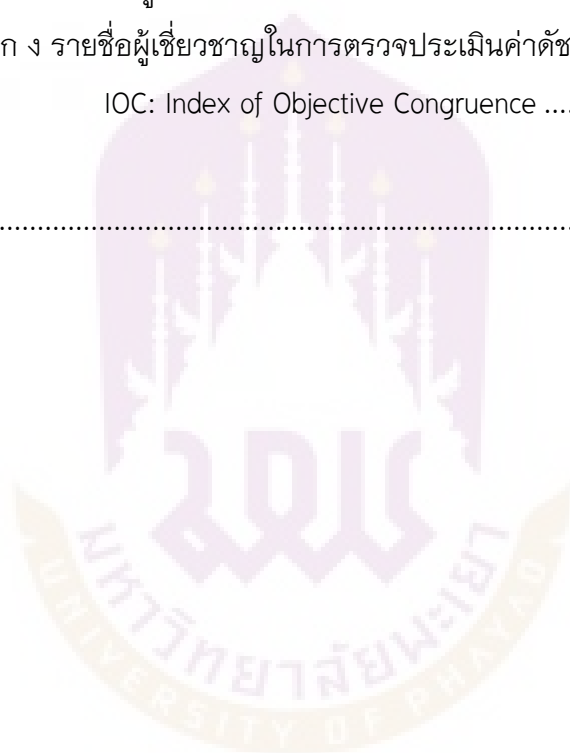
บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
คำถามวิจัย	4
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
บริบททั่วไปของพื้นที่ศึกษา.....	8
แนวคิดด้านการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และการพัฒนาถนน คนเดิน	15
แนวคิดเกี่ยวกับพหุวัฒนธรรม และสังคมพหุวัฒนธรรม.....	24
แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรม ความคิดเห็น และความต้องการของนักท่องเที่ยว..	26
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	32
กรอบแนวคิดการวิจัย	35
3 วิธีดำเนินการวิจัย	36
วิธีดำเนินการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาบริบททางวัฒนธรรมของ ถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย.....	36
วิธีการดำเนินการวิจัยตามจุดประสงค์ที่ 2 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของชุมชน และผู้ประกอบการที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวพหุวัฒนธรรม ถนน คนเดินแม่จัน อำเภอแม่จันจังหวัดเชียงราย	39
วิธีการดำเนินการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อศึกษาความต้องการของ นักท่องเที่ยวที่มีต่อการพัฒนาถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัด เชียงราย.....	44

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย (ต่อ)	36
วิธีดำเนินการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 4 เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนา การท่องเที่ยวพหุวัฒนธรรม ถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัด เชียงราย.....	48
4 ผลการวิจัย	50
บริบททางวัฒนธรรมของถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย	50
ความคิดเห็นของชุมชนและผู้ประกอบการที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว พหุวัฒนธรรมถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย	61
ความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวพหุวัฒนธรรม ถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย	74
แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวพหุวัฒนธรรม ถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย	82
5 บทสรุป	88
บริบททางวัฒนธรรมของถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย	88
ความคิดเห็นของชุมชนและผู้ประกอบการที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว พหุวัฒนธรรม ถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย	89
ความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวพหุวัฒนธรรม ถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย	93
เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวพหุวัฒนธรรม ถนนคนเดิน แม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย	95
ข้อเสนอแนะ	97
บรรณานุกรม	99

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ภาคผนวก	106
ภาคผนวก ก แบบสัมภาษณ์.....	107
ภาคผนวก ข แบบสอบถาม	109
ภาคผนวก ค รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์	121
ภาคผนวก ง รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC: Index of Objective Congruence	122
ประวัติผู้วิจัย	123

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
1	แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (ชุมชน)	62
2	แสดงระดับความคิดเห็นของชุมชนที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวพหุวัฒนธรรม ถนนคนเดินแม่จัน (ชุมชน)	65
3	แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (ผู้ประกอบการ)	67
4	แสดงระดับความคิดเห็นของผู้ประกอบการที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว พหุวัฒนธรรม ถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย (ผู้ประกอบการ)	72
5	แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (นักท่องเที่ยว)	74
6	แสดงข้อมูลการเดินทางมาเยือนของนักท่องเที่ยวในถนนคนเดินแม่จัน	76
7	แสดงความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย (นักท่องเที่ยว)	79
8	แสดงยุทธศาสตร์ที่ 1 สร้างองค์ความรู้ด้านการท่องเที่ยวพหุวัฒนธรรม และการมีส่วนร่วมระหว่างชุมชน ผู้ประกอบการ และหน่วยงานภาครัฐ	84
9	แสดงยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ตามโครงสร้างพื้นฐาน และสิ่งอำนวยความสะดวกให้พร้อมรับกับการท่องเที่ยว	85
10	แสดงยุทธศาสตร์ที่ 3 สร้างมูลค่าเพิ่มให้การท่องเที่ยวโดยการตลาดประชาสัมพันธ์ และการยกระดับสินค้าและบริการ.....	85
11	แสดงยุทธศาสตร์ที่ 4 สร้างกลไกพัฒนาการท่องเที่ยวให้มีความเข้มแข็ง	86

สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า
1 แสดงเขตพื้นที่ถนนคนเดินแม่จัน.....	9
2 แสดงทฤษฎีความต้องการ (Need Theories) ของอับราฮัม มาสโลว์ (Abraham Maslow)	29
3 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย	35
4 แสดงบรรยากาศของถนนคนเดินแม่จัน.....	52
5 แสดงพื้นที่บริเวณถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย	59
6 แสดงแผนผังการพัฒนาพื้นที่ถนนคนเดินแม่จัน.....	87

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เป็นการเคลื่อนไหวของผู้คนที่เกิดขึ้นจากปัจจัยกระตุ้นทางวัฒนธรรม เช่น การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อการศึกษา การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อชื่นชมศิลปวัฒนธรรมประเพณี เทศกาล การเข้าเยี่ยมชมชมอนุสรณ์สถาน การเดินทางเพื่อศึกษาขนบธรรมเนียม ความเชื่อที่สืบทอดกันมาของชุมชนท้องถิ่น ตลอดจนความเชื่อทางศาสนา (World Tourism Organization in Richards, 1995, Online) ซึ่งในยุคปัจจุบัน การแข่งขันในตลาดโลกได้ให้ความสำคัญในการนำเอาวัฒนธรรมมาเป็นส่วนหนึ่งในตัวผลิตภัณฑ์หรือบริการที่ตนจำหน่ายเพื่อสร้างความแตกต่างจากคู่แข่ง ซึ่งสอดคล้องกับกระแสเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ (Creative Economy) ที่กำลังเป็นที่นิยม (ไกรฤกษ์ ปิ่นแก้ว, 2556, สืบออนไลน์) ดังจะเห็นว่า การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ได้กลายเป็นศูนย์กลางของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในยุโรป อีกทั้งประเทศอื่น ๆ ได้พยายามที่จะพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในประเทศของตนเอง นอกจากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จะสามารถนำรายได้เข้าสู่ประเทศ และนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจทั้งระดับประเทศและระดับภูมิภาค ดังจะเห็นได้จากการท่องเที่ยวสามารถสร้างรายได้ โดยมีมูลค่าเป็นอันดับหนึ่งของการค้าบริการรวมของประเทศ แล้วยังก่อให้เกิดธุรกิจที่เกี่ยวข้องอีกมากมาย อาทิ โรงแรม และที่พัก ภัตตาคาร ร้านอาหาร ร้านจำหน่ายของที่ระลึก การคมนาคมขนส่ง เป็นต้น ซึ่งก่อให้เกิดการลงทุน การจ้างงาน และการกระจายรายได้สู่ท้องถิ่น โดยในแต่ละปีสามารถสร้างรายได้เข้าสู่ประเทศในรูปเงินตราต่างประเทศปีละหลายแสนล้านบาท รวมทั้งสร้างกระแสเงินหมุนเวียนภายในประเทศ จากคนไทยเที่ยวไทยนับแสนล้านบาทเช่นเดียวกัน ซึ่งในปี 2557 ประเทศไทยมีรายได้จากนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ประมาณ 11.47 แสนล้านบาท (กรมการท่องเที่ยว, 2557, สืบออนไลน์) นอกจากนี้ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการสืบทอดวัฒนธรรมให้คงอยู่ต่อไป สำหรับประเทศไทยแล้ว การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมบริการที่สร้างรายได้และการจ้างงานให้กับประเทศไทยเป็นอย่างมาก อย่างไรก็ตามท่ามกลางการแข่งขันของตลาดท่องเที่ยวที่สูงขึ้น กระแสการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจึงได้รับความสนใจเพิ่มสูงขึ้น เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยว และมรดกทางวัฒนธรรมของประเทศไทยมีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว และได้มีการถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมสืบทอดมาเป็นเวลานาน (กาญจนา แสงล้อมสุวรรณ

และศรัณยา แสงลิ้มสุวรรณ, 2555) ในปัจจุบันมีแหล่งที่ดึงดูดใจทางวัฒนธรรมที่ได้รับความนิยมเป็นจำนวนมาก เช่น ถนนคนเดิน

ถนนคนเดิน (Walking Street) เป็นทางเลือกใหม่ของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และเป็นหนึ่งในแนวคิดการพัฒนาเมือง เศรษฐกิจ และการกำหนดใช้พื้นที่เมืองให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตชุมชน ซึ่งเป็นแนวทางการพัฒนาและการใช้ประโยชน์พื้นที่ในเมือง ในหลายประเทศก็ได้กลายเป็นที่รู้จักในฐานะแหล่งรวมงานศิลปะ วรรณศิลป์ จิตรกรรม ฯลฯ ตลอดจนเป็นสถานที่ท่องเที่ยว ซึ่งนักท่องเที่ยวต่างชาติจะต้องแวะมาเยี่ยมชมเยือน ถนนคนเดินในประเทศไทย เริ่มต้นขึ้นครั้งแรกที่ถนนสีลม เป็นต้นแบบของ “โครงการถนนคนเดินในประเทศไทย” เป็นเวลา 7 สัปดาห์จากการตอบรับถนนคนเดินที่สีลม ทำให้รัฐบาลเห็นว่ารูปแบบกิจกรรม “ถนนคนเดิน” นอกเหนือจากจะสอดคล้องกับแผนพัฒนาเมือง โดยเฉพาะเมืองใหญ่ในภูมิภาคให้สอดคล้องกับความต้องการท่องเที่ยวได้อย่างเหมาะสม ทั้งในด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว การกระตุ้นเศรษฐกิจ ชุมชน ตลอดจนการส่งเสริมคุณภาพชีวิตสำหรับคนในเมืองใหญ่ (ศูนย์สนเทศภาคเหนือ, 2550, สื่อออนไลน์) ปัจจุบันถนนคนเดินที่สะท้อนวัฒนธรรมเฉพาะถิ่นได้ดี ส่วนใหญ่จะอยู่ในภาคเหนือที่มักจะนำเอาเอกลักษณ์ความเป็นล้านนามาถ่ายทอดให้ชม ดังเช่น ถนนคนเดินจังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย และแม่ฮ่องสอน

สำหรับจังหวัดเชียงราย เป็นจังหวัดหนึ่งในภาคเหนือตอนบนที่มีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก โดยที่จุดประสงค์ของการเดินทางท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงรายของนักท่องเที่ยว นั่นก็คือ การมาสัมผัสบรรยากาศในฤดูหนาว ชมความงดงามของวัฒนธรรม และการเดินช้อปปิ้งและจับจ่ายซื้อของใช้ต่าง ๆ ตามสถานที่ท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย อาทิ ตลาดชายแดนแม่สาย ถนนคนเดิน ดอยตุง ดอยแม่สลอง ภูชี้ฟ้า สามเหลี่ยมทองคำ ซึ่งในปี พ.ศ. 2555 มีจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงราย จำนวน 2,549,554 คน เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย 2,090,664 คน และเป็นนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ 458,890 คน ซึ่งถ้ามองในด้านของเศรษฐกิจ ในปี พ.ศ. 2555 จังหวัดเชียงรายได้รับรายได้ในส่วนของภาคการท่องเที่ยว อยู่ที่ 20,728.69 ล้านบาท (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2555, สื่อออนไลน์) โดยส่วนมากแล้วนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่จังหวัดเชียงราย นิยมเดินทางไปตามแหล่งท่องเที่ยวหลักของจังหวัด รวมทั้งประกอบกิจกรรมการช้อปปิ้งและจับจ่ายซื้อของใช้ต่าง ๆ ในแหล่งท่องเที่ยววัฒนธรรมของจังหวัดเชียงราย ซึ่งจะเห็นได้จากแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นแหล่งวัฒนธรรม เช่น ถนนคนเดิน ถนนคนม่วน และไนท์บาซาร์ ซึ่งโดยส่วนใหญ่มีการจำหน่ายสินค้า การแสดง และกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมของจังหวัดเชียงราย และภาคเหนือ

ถนนคนเดินทั้ง 4 แห่ง ของจังหวัดเชียงราย จะมีจุดเด่นที่แตกต่างกัน ได้แก่ ถนนคนเดิน เชียงราย (ภาคเจียงฮายรำลึก) ได้ก่อตั้งขึ้นตามวิสัยทัศน์ของเทศบาลนครเชียงราย คือ “นครเชียงรายเมืองน่าอยู่ ประตูลู่สากล” มุ่งเน้นการส่งเสริมอาชีพตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง และส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ให้มีมาตรฐานสากล จึงได้มีแนวคิด การจัดทำโครงการถนนคนเดินเชียงราย หรือ “ภาคเจียงฮายรำลึก” ขึ้น เพื่อใช้เป็นลานแสดง สินค้าภูมิปัญญาท้องถิ่น และส่งเสริมการท่องเที่ยว การจัดกิจกรรมถนนคนเดิน เป็นแนวทางการพัฒนาเมือง และกำหนดการใช้พื้นที่เมืองให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตชุมชน เป็นแนวทางการใช้ประโยชน์พื้นที่ในเขตเมืองให้กลายเป็นที่รู้จักในฐานะแหล่งรวมงานศิลปะ วรรณศิลป์ จิตรกรรม ฯลฯ สร้างเมืองเชียงรายให้เป็น “เมืองแห่งวัฒนธรรมล้านนา” เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว ทั้งชาวไทยและต่างชาติ แวะมาเยี่ยมเยือนจังหวัดเชียงราย พร้อมผลักดันยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนา เศรษฐกิจและการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย ประชาสัมพันธ์เผยแพร่วิถีชีวิต ศิลปวัฒนธรรม สถานที่ท่องเที่ยว สินค้าพื้นเมือง และผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่นของจังหวัดเชียงราย สร้างกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในเขตเมืองอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกเดือน กลุ่มผู้ผลิตสินค้า OTOP และผลิตภัณฑ์ชุมชน มีสถานที่จำหน่ายสินค้า และมีรายได้เพิ่มขึ้น (ถนนคนเดินเชียงราย, 2552, สื่อบอนไลน์) ส่วนถนนคนเดิน “เชียงรายไนท์บาซาร์” ตั้งอยู่ถนน พหลโยธิน บริเวณสถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดเชียงราย เป็นแหล่งช้อปปิ้งที่ได้รับความนิยม ของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ที่จำหน่ายของที่ระลึกฝีมือชาวเขา และชาวเชียงราย ทั้งเสื้อผ้า เครื่องประดับ กระเป๋าหลายแบบ ผลิตภัณฑ์พื้นเมือง ผ้าผ่าน ผ้าปักฝีมือชาวเขา ที่นำมาจำหน่ายในราคาที่ไม่แพงนัก นอกจากนี้ยังมีการจำหน่ายของตกแต่งบ้านที่ทำจากไม้ สินค้าหัตถกรรม (หรือสินค้าทำมือ) ต่าง ๆ เช่น ไม้แกะสลัก ภาพวาด ตุ๊กตาประดิษฐ์ ฯลฯ ไนท์บาซาร์เชียงราย ยังมีร้านอาหารบริการนักท่องเที่ยวพร้อมชมการแสดง ซึ่งจัดอยู่ 2 เวที คือ บริเวณลานกลางเวียง เป็นเวทีสำหรับการแสดงของนักศึกษา จากมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย มีการแสดงรำไทย และละคร หอ ซึ่ง ซึ่งเป็นการแสดงดนตรีพื้นบ้าน เป็นการอนุรักษ์ศิลปะ แบบล้านนาเอาไว้อีกด้วย (ตลาดไนท์บาซาร์เชียงราย, 2556, สื่อบอนไลน์) และแห่งที่สาม คือ “ถนนคนม่วน” ได้เกิดเป็นแหล่งท่องเที่ยวขึ้นในปี พ.ศ. 2554 ด้วยความร่วมมือของชุมชนสันโค้ง และหน่วยงานภาครัฐ และเอกชน ซึ่งภายในถนนคนม่วนจะมีการจำหน่ายสินค้าพื้นเมือง อาหารพื้นเมือง รวมทั้งมีเวทีการแสดงที่เปิดโอกาสให้กับเด็ก ๆ หรือคนที่สนใจในวัฒนธรรมพื้นเมือง ได้ทำการแสดง และยังจัดขึ้นเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการสร้างเครือข่ายในการแลกเปลี่ยน เรียนรู้วัฒนธรรมของจังหวัดเชียงรายกับนักท่องเที่ยวให้เกิดเป็นการเรียนรู้ และเป็นการอนุรักษ์ วัฒนธรรมให้คงอยู่ต่อไป (ชุมชนสันโค้งน้อย, 2554, สื่อบอนไลน์)

ถนนคนเดินแม่จัน เริ่มต้นขึ้นในปี 2552 เป็นหนึ่งในแหล่งท่องเที่ยวรูปแบบถนนคนเดินที่มีความน่าสนใจด้านวัฒนธรรมอยู่มาก เพราะภายในแหล่งท่องเที่ยวมีการจัดจำหน่ายสินค้ารูปแบบต่าง ๆ มากมาย ไม่ว่าจะเป็น อาหาร สินค้าพื้นเมือง สินค้าที่ระลึก สินค้าที่ทำในรูปแบบของแฮนด์เมด เป็นต้น และภายในถนนคนเดินยังมีความน่าสนใจพิเศษ คือ มีกลุ่มชาติพันธุ์หรือชนเผ่าต่าง ๆ อาทิ ชนเผ่าอาข่า ชนเผ่าลีซอ ชนเผ่าม้ง และชนเผ่ามูเซอ ได้นำเอาพืชผัก ผลไม้ที่ปลูกเอง หรือหาได้ยาก มาจำหน่ายกันที่ถนนคนเดินแห่งนี้ ถนนคนเดินแม่จันจึงเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความน่าสนใจในรูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงพหุวัฒนธรรมของถนนคนเดิน มากกว่าแหล่งท่องเที่ยวประเภทเดียวกัน โดยที่เห็นได้ชัดเจน คือ มีการแต่งกายในชุดของชนเผ่าต่าง ๆ ในการจำหน่ายสินค้า เช่น สมุนไพร ของป่าที่หาได้ยากอาจมีแค่เฉพาะในพื้นที่ หรือเฉพาะฤดูกาล แต่ทว่าถนนคนเดินแม่จัน ยังขาดการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่จะสื่อให้เห็นถึงอัตลักษณ์ของแต่ละวัฒนธรรมที่รวมอยู่ภายในถนนคนเดินแม่จันที่ชัดเจนยิ่งขึ้น ถนนคนเดินแม่จันยังขาดการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งเห็นได้จากปัญหาและอุปสรรคในด้านต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ทำให้ถนนคนเดินแม่จันไม่สามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้ การที่ถนนคนเดินแม่จันจะเป็นถนนคนเดิน (Walking street) หนึ่ง ที่จะสามารถสะท้อนให้เห็นถึงอัตลักษณ์ของวัฒนธรรมได้นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการศึกษาวัฒนธรรมที่อยู่ภายในถนนคนเดินแม่จัน จุดเด่นของผลิตภัณฑ์ และปัญหาอุปสรรคในการจัดกิจกรรมถนนคนเดิน ความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการพัฒนาถนนคนเดินแม่จัน รวมไปถึงความคิดเห็นของชุมชนและผู้ประกอบการ ในการพัฒนาถนนคนเดินแม่จันร่วมกัน

ดังนั้น การศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวพหุวัฒนธรรมถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย จึงมีความสำคัญ เพื่อให้เกิดเป็นแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวพหุวัฒนธรรม ถนนคนเดินแม่จัน และเกิดความยั่งยืนต่อไป

คำถามวิจัย

การพัฒนาการท่องเที่ยวพหุวัฒนธรรม ถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ควรมีแนวทางอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบริบททางวัฒนธรรม ของถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย
 - 1.1 อัตลักษณ์ของวัฒนธรรม

1.2 จุดเด่นของผลิตภัณฑ์ และปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการของถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของชุมชน และผู้ประกอบการที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวพหุวัฒนธรรม ถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

3. เพื่อศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการพัฒนาถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

4. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวพหุวัฒนธรรม ถนนคนเดินแม่จัน จังหวัดเชียงราย

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวพหุวัฒนธรรม ถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย โดยมีขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตด้านพื้นที่

ถนนคนเดินแม่จัน ตำบลแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

2. ขอบเขตด้านประชากร

ในการศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวพหุวัฒนธรรมถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ หน่วยงานภาครัฐ ชุมชนบ้านแม่จัน ผู้ประกอบการ และนักท่องเที่ยว โดยจำแนกได้ ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ตัวแทนจากหน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัดเชียงราย การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) สำนักงานเชียงราย สำนักงานวัฒนธรรม จังหวัดเชียงราย สำนักงานเทศบาลตำบลแม่จัน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่จัน จำนวน 5 คน

กลุ่มที่ 2 ตัวแทนชุมชนบ้านแม่จัน ได้แก่ ผู้นำชุมชน ผู้ที่มีอาคารบ้านเรือนอยู่ติดกับ ถนนคนเดิน จำนวน 15 คน

กลุ่มที่ 3 ผู้ประกอบการ หรือผู้ขายสินค้าในพื้นที่ถนนคนเดินแม่จัน ผู้ประกอบการด้านที่พัก ผู้ประกอบการด้านอาหาร ในพื้นที่ถนนคนเดินแม่จัน จำนวน 10 คน

กลุ่มที่ 4 นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวยังจังหวัดเชียงราย ปี 2558 จำนวน 2,201,902 คน (สำนักงานสถิติจังหวัดเชียงราย, 2558, สื่อบนไลน์) โดยคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จากสูตรของ Taro Yamane จะได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 400 คน (Yamane, 1973 อ้างอิงใน ชีรวุฒิ เอกะกุล, 2543)

3. ขอบเขตด้านเวลา

ในการวิจัยครั้งนี้ทำการวิจัย และเก็บข้อมูลในช่วงระหว่างเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2558 ถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2558

4. ขอบเขตด้านเนื้อหา

4.1 บริบททางวัฒนธรรม ของถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

4.2 ความคิดเห็นของชุมชนและผู้ประกอบการที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว
พหุวัฒนธรรม ถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

4.3 ความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการพัฒนาถนนคนเดินแม่จัน จังหวัดเชียงราย

4.4 แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวพหุวัฒนธรรม ถนนคนเดินแม่จัน จังหวัดเชียงราย

นิยามศัพท์เฉพาะ

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม คือ การเรียนรู้สิ่งทีแสดงออกถึงความเป็นวัฒนธรรม ประเพณี ของกลุ่มชาติพันธุ์ที่อยู่ภายในถนนคนเดินแม่จัน

อัตลักษณ์ หมายถึง ตัวตน ตัวเอง หรือสมบัติเฉพาะตัว

พหุวัฒนธรรม หมายถึง ความหลากหลายทางวัฒนธรรม ซึ่งได้แก่ การดำเนินชีวิตประจำวัน ที่มีความเหมือน และความต่างจากวัฒนธรรมอื่น ๆ โดยเน้นการยอมรับซึ่งกันและกัน

นักท่องเที่ยว หมายถึง บุคคลที่เดินทางจากที่อยู่อาศัยของตนไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว โดยใช้เวลาร่วมเพื่อความเพลิดเพลิน การพักผ่อน หรือเพื่อวัตถุประสงค์ใด ๆ หรือเพื่อประกอบ การกิจใด ๆ ซึ่งอาจพักค้างแรมหรือไม่ก็ได้ โดยในงานวิจัยนี้ หมายถึง นักท่องเที่ยวชาวไทย ที่เข้ามาท่องเที่ยวถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย หรือไม่ใช่คนที่มีภูมิลำเนา ในอำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวพหุวัฒนธรรม ถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ก่อให้เกิดประโยชน์กับหน่วยงานต่าง ๆ ดังนี้

1. ชุมชนท้องถิ่นในพื้นที่บริเวณถนนคนเดิน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ได้เข้ามา มีส่วนร่วมในการวางแผนและบริหารจัดการเกี่ยวกับการพัฒนาถนนคนเดิน

2. หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเชียงราย การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) สำนักงานเชียงราย สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย สำนักงานเทศบาลตำบลแม่จัน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่จัน สามารถนำผลการวิจัย

ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับถนนคนเดินแม่จัน ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความเหมาะสมและยั่งยืนต่อไป

3. ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ถนนคนเดินแม่จัน ได้ทราบถึงการพัฒนาและการสื่อสารแก่นักท่องเที่ยวได้เหมาะสม และสามารถนำข้อมูลไปพัฒนาสินค้าให้ตรงตามความต้องการของนักท่องเที่ยว

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

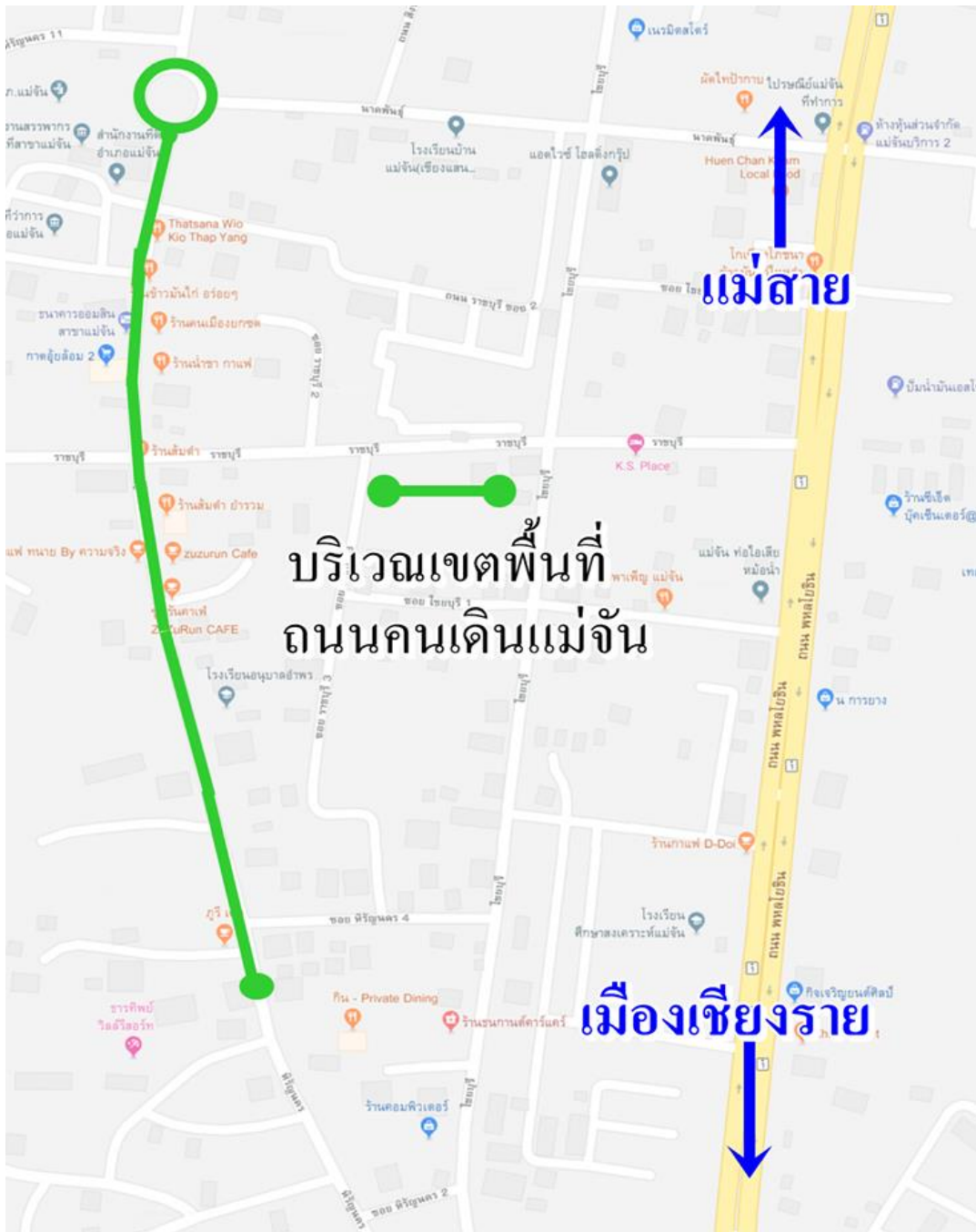
ในการศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวพหุวัฒนธรรม ถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ดังต่อไปนี้

1. บริบททั่วไปของพื้นที่ศึกษา
2. แนวคิดด้านการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และการพัฒนาถนนคนเดิน
3. แนวคิดเกี่ยวกับพหุวัฒนธรรม และสังคมพหุวัฒนธรรม
4. แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรม ความคิดเห็น และความต้องการของนักท่องเที่ยว
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บริบททั่วไปของพื้นที่ศึกษา

1. บริบททั่วไปของถนนคนเดินแม่จัน

ถนนคนเดินแม่จันได้ดำเนินโครงการถนนคนเดิน มาตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2552 จนถึงปัจจุบัน ก็เป็นระยะเวลากว่า 8 ปี โดยมีจำนวนผู้ประกอบการ 476 ร้าน แบ่งชนิดของสินค้าที่จำหน่าย ได้ดังนี้ เสื้อผ้าชุดพื้นเมือง 3 ร้าน เสื้อผ้าทั่วไป 23 ร้าน เครื่องประดับ 2 ร้าน กระเป๋า 4 ร้าน ของประดับตกแต่ง 6 ร้าน รองเท้า 3 ร้าน วัสดุดิบทั่วไป และของป่าที่ใช้ในการปรุงอาหาร 187 ร้าน รวมทั้งอาหารและเครื่องดื่ม 248 ร้าน มีทั้งอาหารพื้นเมือง และอาหารประเภททั่วไปหลายชนิด

ภาพ 1 แสดงเขตพื้นที่ถนนคนเดินแม่จัน

2. อัตลักษณ์ของวัฒนธรรม

กลุ่มชาติพันธุ์ที่พบในถนนคนเดินแม่จัน

2.1 ชนเผ่าม้ง (Hmong)

2.1.1 ประวัติศาสตร์การตั้งถิ่นฐาน

ชาวม้งได้เข้ามาตั้งรกรากถิ่นฐานอยู่ในเขตภูเขาสูงในภาคเหนือของประเทศไทย ตั้งแต่ก่อนปี พ.ศ. 2480 ปัจจุบันมีชาวม้งตั้งถิ่นฐานอยู่ใน 13 จังหวัดทางภาคเหนือของประเทศไทย ได้แก่ เชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน ลำปาง พะเยา แพร่ น่าน สุโขทัย ตาก กำแพงเพชร พิชณุโลก เพชรบูรณ์ และเลย มีหมู่บ้านม้งทั้งสิ้นกว่า 250 หมู่บ้าน จำนวนประชากรมากกว่า 150,000 คน

2.1.2 ความเชื่อ ประเพณี และพิธีกรรมต่างๆ

ม้ง มีความเชื่อ 2 ความเชื่อ ได้แก่

- 1) ความเชื่อในวิญญาณ หรือบรรพบุรุษผู้ล่วงลับ หรือศาสนาพุทธ
- 2) ความเชื่อในศาสนาคริสต์ (คริสเตียน คาทอลิก เซเวนเดย์)

2.1.3 มรดกทางวัฒนธรรม

- 1) อาหาร ข้าวสอย (ข้าวไร่) กับข้าวจำพวกผัก เนื้อ เครื่องเทศ รสชาติไม่เผ็ด
- 2) การแต่งกาย (ดูเอกสาร “ม้งเครื่องแต่งกาย”)
- 3) งานช่างฝีมือ ดีเหล็กทำเครื่องใช้ เครื่องประดับ การจักสาน การก่อสร้าง การเย็บผ้าปัก การเขียนลายเทียน
- 4) ศิลปะการแสดง เป่าแคนรำแคน เป่าปี่ ขลุ่ย ใบไม้ จิ้งหรีด ศิลปะการป้องกันตัว การขับร้องเพลง “โห่ กือ เซียะ”
- 5) การละเล่นพื้นบ้าน ลูกช่วง ลูกข่าง ลูกกั๊ก (สะบ้า)
- 6) ภาษาแม่ ภาษาเขียน (ไม่มี) แต่ปัจจุบันชาวม้งนิยมเขียนภาษาม้งด้วยตัวหนังสืออังกฤษที่คิดค้นโดยมิชชันนารี และตัวหนังสือไทยบ้าง แต่ไม่ค่อยเป็นที่นิยมนัก นอกจากนี้ ยังมีชาวม้งบางคนพยายามคิดค้นตัวหนังสือใหม่ ๆ ขึ้นมาใช้ทดแทนตัวหนังสืออังกฤษและไทย
- 7) นิทาน ตำนาน และสุภาษิต ชาวม้งมีนิทาน ตำนาน เรื่องเล่า สุภาษิต และคำสอนมากมาย นิยมถ่ายทอดจากพ่อแม่สู่ลูกภายในครอบครัว และจากผู้อาวุโสสู่ผู้เยาว์ ในโอกาสที่มีงานสำคัญ ๆ ในชุมชน เช่น งานแต่งงาน งานศพ งานกินเลี้ยงสังสรรค์ เป็นต้น

2.2 ชนเผ่าอาข่า (Akha)

2.2.1 ประวัติศาสตร์การตั้งถิ่นฐาน

ชนเผ่าอาข่า มีถิ่นฐานเดิมอยู่ที่บริเวณภูเขาสูงทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ และตะวันตกเฉียงใต้ของประเทศจีน ปัจจุบันชาวอาข่ามีประชากรอาศัยอยู่หนาแน่นที่บริเวณมณฑลยูนนานของประเทศจีน โดยเฉพาะแคว้นสิบสองปันนา นอกจากนี้ ยังมีประชากรชาวอาข่ากระจายอยู่ในประเทศต่าง ๆ บริเวณเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ได้แก่ ประเทศลาว พม่า เวียดนาม และไทย ซึ่งมีประชากรโดยรวมทั่วโลกประมาณ 8 แสนคน ชนเผ่าอาข่าได้เคลื่อนย้ายเข้ามาสู่ประเทศไทย เมื่อประมาณ 120 ปีที่แล้ว กระจายอยู่ในพื้นที่ 7 จังหวัดทางภาคเหนือของไทย ได้แก่ จังหวัดเชียงราย เชียงใหม่ พะเยา ลำปาง แพร่ ตาก และเพชรบูรณ์ อาข่าในประเทศไทย มีอยู่ 8 กลุ่ม คือ อุโล้ (Uq Lor), ลอมี่ (Law mir), อุ บยา (Uq byaq), หน้าคะ (Naq Kar), อาเคอะ (Ar Ker), อาจ้อ (Ar Jawr), อุพี (Uq Pi) และ เปียะ (Pyavq) มีจำนวนประชากรในประเทศไทย ประมาณ 70,000 คน อาศัยอยู่มากที่สุดในจังหวัดเชียงราย

2.2.2 ความเชื่อ ประเพณี และพิธีกรรมต่าง ๆ

วิถีชีวิตที่ดำเนินมานานกว่า 2,700 กว่าปี แม้อาข่าไม่มีภาษาเขียน แต่มีพิธีกรรมและประเพณี ที่อาข่าเรียกว่า “แดะย่อง ซี้ย่อง” Daevq Zanr Xir Zanr ไม่น้อยกว่า 21 พิธีกรรม เป็นเครื่องมือดำรงชีพ มีสุภาษิต คำสอน เรียกว่า “อาข่า ต่อคำ” Aqkaq Dawq daq มีกฎระเบียบข้อบัญญัติ (กฎหมาย) เรียกว่า “ย่อง” Zanr ซึ่งทั้งหมดเป็นที่มาของการมีศาสนา ที่เรียกว่า “อาข่าย่อง” Aqkaq Zanr ถือเป็นคัมภีร์ของชนเผ่าอาข่า โดยมีความเชื่อ ที่เรียกว่า “นือ จอง” Nee Jan และนับถือองค์เทพต่าง ๆ หลายองค์ อาทิเช่น เทพแห่งดิน เทพแห่งน้ำ เทพแห่งภูเขา ฯลฯ โดยมีองค์เทพสูงสุดเรียกว่า “อาเผ่ว หมี่แย้” Aq Poeq Miq Yaer เป็นที่เคารพกราบไหว้บูชามาจนถึงปัจจุบัน ประเพณีของชนเผ่าอาข่ามีความผูกพันเกี่ยวข้องกับธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมแทบทั้งสิ้น ประเพณีที่เป็นที่รู้จักของบุคคลทั่วไป ได้แก่ ประเพณี “ซิมลี ซิมมี อ่า เผ่ว” (Khmq seevq khmq mir aq poeq) หรือประเพณีชนไขแดง เป็นส่งท้ายปีเก่าต้อนรับปีใหม่ และยังเป็นวันคล้ายวันเกิดของอาข่าอีกด้วย มีขึ้นในช่วงกลางเดือนเมษายน ประเพณี “แย้ ชู อ่าเผ่ว” (Year kuq aq poeq) หรือประเพณีไล่ชิงช้า เป็นการเฉลิมฉลองและขอพรจากเทพเจ้าให้พืชพันธุ์ธัญญาหารอุดมสมบูรณ์ มีขึ้นในช่วงปลายเดือนสิงหาคมถึงต้นเดือนกันยายน ประเพณี “คะ ท้อง อ่าเผ่ว” (Kar tanr aq poeq) หรือ “ปีใหม่ลูกช้าง” คือ พิธีเฉลิมฉลองการเปลี่ยนฤดูกาลทำมาเลี้ยงชีพ มีขึ้นเป็นประจำทุกเดือนธันวาคมของทุกปี

2.2.3 มรดกทางวัฒนธรรม

ชนเผ่าอาข่าเป็นชนเผ่าหนึ่งที่มีมรดกทางวัฒนธรรมที่ดิ้งามและมีคุณค่า ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม ในรูปแบบของแนวคิดและแนวทางปฏิบัติมากมาย เช่น ศาสนสถาน โครงสร้างการปกครอง ความเชื่อในการจัดตั้งชุมชน การสร้างบ้านเรือน การเลือกพื้นที่เพาะปลูก การเลือกคู่อรอง กระบวนการผลิตเครื่องนุ่งห่ม ศิลปะการแสดง ศิลปะในการปรุงอาหาร การรักษาและบำบัดโรคด้วยสมุนไพรและพิธีกรรม ภาษา และการแต่งกาย ฯลฯ โดยมีการสืบทอด ถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น ผ่านกระบวนการเรียนรู้ตามวิถีชีวิต

2.3 ชนเผ่าลีซู (Lisu)

2.3.1 ประวัติศาสตร์การตั้งถิ่นฐาน/ถิ่นที่อยู่

เป็นชนกลุ่มเชื้อสายโล-โล มีต้นกำเนิดมาจากชนผิวเหลืองหรือมองโกลอยด์ จากหลักฐานและคำบอกเล่าจากผู้เฒ่าชาวลีซู ชาวลีซูมีการมาตั้งถิ่นฐานเป็นชุมชนครั้งแรก อยู่ที่บ้านห้วยล้าน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย เมื่อปี พ.ศ 2451 ในปัจจุบันชาวลีซูกระจายกัน ตั้งบ้านเรือนอยู่ในพื้นที่ 9 จังหวัดภาคเหนือของประเทศไทย ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน ตาก พะเยา ลำปาง สุโขทัย เพชรบูรณ์ และกำแพงเพชร ปัจจุบันมีชาวลีซูที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย จำนวนประมาณ 50,000 คน

2.3.2 ความเชื่อ ประเพณี และพิธีกรรมต่าง ๆ

ประชากรส่วนใหญ่ของลีซูนับถือศาสนาตั้งเดิม (Animism) มีส่วนน้อย ที่นับถือศาสนาคริสต์ ปัจจุบันชุมชนลีซูยังมีกิจกรรมวัฒนธรรม และพิธีกรรมตามความเชื่อแบบดั้งเดิมปฏิบัติกันอยู่ เช่น เทศกาลปีใหม่ งานบูรณะอาปาโหมฮี หลี่ฮี้ฉัว (บูรณะหลุมฝังศพ) และพิธีทำบุญเรียกขวัญ เป็นต้น นอกจากนี้ตัวอย่างพิธีกรรมต่าง ๆ ที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว ยังมีพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการทรัพยากรธรรม และพิธีกรรมต่าง ๆ ก็มีความสำคัญ และเกี่ยวข้องกับพืชผักต่าง ๆ เช่นกัน

2.3.3 มรดกทางวัฒนธรรม

1) อาหาร ลีซูมีอาหารที่จะประกอบในเทศกาล หรือเวลาที่มีพิธีกรรม อยู่ 3 อย่าง ได้แก่ มาหู่จ้ำจ้ำ (ต้มหน่อไม้กับกระตูดหมู) ขวากี้กือ (ลาบหมู) และขวาลู ๆ (ทอดหมู) นอกจากนี้ ลีซูยังมีการถนอมอาหารเพื่อที่จะสามารถเก็บไว้กินในยามแล้ง ได้แก่ ผักกาดดอง ผักกาดตากแห้ง ไส้กรอก หมูลนควั่น ลากหอมชูดอง เป็นต้น และอาหารที่ขึ้นชื่อของลีซูอีกอย่าง คือ จ้ำ ลู๊ เปะ เปะ หรือ ยำมะขือเทศ เป็นอาหารที่จะต้องมีเพื่อไปทำไร่ทำสวน

2) การแต่งกาย เครื่องแต่งกายชายลีซูสวมกางเกงขากว้างยาวเลยเข่า เล็กน้อยลักษณะ สีที่นิยม คือ สีฟ้า เขียวอ่อน หรือสีอื่น ๆ (ที่เป็นสีโทนเย็น) ส่วนคนสูงอายุนิยมใช้

สีดำหรือสีม่วงเข้ม เลื้อยคล้ายเลื้อยแจ๊คเก็ต สีดำทำด้วยผ้าใยกันยูซา (ในอดีต) หรือผ้ากำมะหยี่ (ในปัจจุบัน) ประดับด้วยแผ่นโลหะเงินรูปเครื่องวงกลมเย็บติดกับเลื้อยเรียงเป็นแถวทั้งข้างหน้า และข้างหลัง (เลื้อยกำมะหยี่นี้จะสวมเฉพาะวันปีใหม่ และวันแต่งงานของตนเองเท่านั้น) อีกทั้งนิยมสวมถุงน่องเป็นผ้าดำ และติดด้วยแถบสีสดใส เครื่องแต่งกายหญิงลี้ซู่ไม่ว่าจะเป็นเด็ก หญิงสาว หญิงแต่งงานแล้ว หรือคนชรา จะแต่งกายเหมือนกันหมด กางเกงจะเป็นสีดำยาวเลยเข้าเล็กลงน้อย มีเลื้อยคลุมยาว นิยมสีฟ้า หรือสีโทนเย็นที่มีสีสดใส ตัวเลื้อยตั้งแต่เอวลงมาจะผ่าทั้งสองข้าง แขนยาว ที่ปกคอติดแถบผ้าสีดำ ยาวประมาณ 1 คืบ ช่วงต้นแขนและหน้าอกตกแต่งด้วยผ้าหลากสี เย็บติดกันเป็นแผ่น คาดเข็มขัดซึ่งเป็นผ้าดำผืนใหญ่ กว้างขนาดฝ่ามือ หญิงนิยมโพกศีรษะ (จะใช้ผ้าโพกศีรษะเฉพาะในงานสำคัญ เช่น งานแต่งงาน ปีใหม่) ใช้ผ้าพันแข้งด้วยผ้าพื้นสีโทนร้อน (แดง ชมพู ม่วง) ปลายขอบล่างติดแถบผ้าหลากสีและมีลายปักที่สวยงาม เมื่อมีพิธีกรรม หรืองานฉลอง ก็สวมเสื้อกั๊กผ้ากำมะหยี่ ซึ่งประดับด้วยแผ่นโลหะเงินรูปเครื่องวงกลม และเหรียญรูป

3) งานช่างฝีมือ ลี้ซู่ถือว่าเป็นชนที่มีความเชี่ยวชาญในงานฝีมือมากชนหนึ่ง งานฝีมือที่สามารถพบเห็นได้ในชุมชน ได้แก่ ช่างจักรสาน (ตระกร้า, ไม้กวาด, แก้วหวาย, กระบุง, อุปกรณ์ดักสัตว์) ช่างตีเหล็ก (จอบ มีด เลียม) ช่างตีเงิน (แผ่นโลหะเงินรูปเครื่อง, เครื่องประดับ) ช่างเย็บผ้า เป็นต้น

4) ศิลปะการแสดง ศิลปะการแสดงที่โดดเด่นของชาวลี้ซู่ คือ “กวาเซี่ยย” หรือเต้นรำ ลี้ซู่จะมีการเต้นรำการเฉลิมฉลองด้วยการทำพิธีกรรม และจัดงานรื่นเริง เช่น งานปีใหม่ งานแต่งงาน และงานทำความสะอาดศาลเจ้าหมู่บ้าน เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีศิลปะการแสดง เช่น การร้องเพลง มีทั้งเพลงเกี่ยวพาราสิ เพลงแต่งงาน เพลงสำหรับคนตาย เพลงสำหรับลูกกำพร้า และเพลงกล่อมเด็ก

5) การละเล่นพื้นบ้าน การละเล่นของชาวลี้ซู่ที่ยังคงสืบทอดกัน คือ การเล่นลูกสะบ้า ลูกข่าง ไม้ตะเอย่ง และการใช้หน้าไม้ เป็นต้น

6) ภาษาแม่ ลี้ซู่พูดภาษาในกลุ่มหยา (โลโล) ทิเบต-พม่า ไม่มีภาษาเขียนของตนเอง ต่อมากลุ่มมิชชันนารีที่เผยแพร่ศาสนาคริสต์ก็ได้นำเอาอักษรโรมันมาดัดแปลงเป็นภาษาเขียนของลี้ซู่

7) นิทาน ตำนาน และสุภาษิต ลี้ซู่มีนิทานเยอะมาก มีทั้งนิทานตลกขบขัน นิทานเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ การวางตัว มากกว่า 100 เรื่อง ตำนานหรือสุภาษิตก็มีเยอะมาก ส่วนใหญ่ก่อนนอน คุณพ่อ แม่ หรือว่ายา ยายจะมีการเล่านิทาน ตำนาน หรือสุภาษิตให้กับลูกหลานได้ฟังก่อนนอน

8) สถานที่ศักดิ์สิทธิ์ ในสังคมชุมชนลื้อมีสถานที่สำคัญ ๆ ได้แก่ อีต๋ามอ ซึ่งเป็นที่ที่อำนาจศักดิ์สิทธิ์ที่ใหญ่ที่สุดอาศัยอยู่ ซึ่งมีหน้าที่ปกป้องคุ้มครองทรัพยากรธรรมชาติในอาณาเขตของชุมชน ซึ่งรวมไปถึงพื้นที่ในการทำมาหากินด้วย และอาปาโหมฮี้ ต้องเป็นพื้นที่ป่าที่อยู่เหนือชุมชน หรือสูงกว่าที่พักอาศัยของคนในชุมชน เป็นสถานที่ประกอบพิธีกรรมระดับครอบครัว โดยมีผู้อาวุโสที่สุดในครอบครัวเป็นผู้ประกอบพิธี และระดับชุมชนที่มี หมือ หมือพะ หรือโซโหม่ว โซตี เช่น บางคนผูกขวัญไว้ที่อาปาโหมฮี้ ก็ต้องประกอบพิธีกรรมเรียกขวัญที่อาปาโหมฮี้ เป็นต้น

2.4 ชนเผ่าลาหู่ (LAHU)

2.4.1 ประวัติศาสตร์การตั้งถิ่นฐาน/ถิ่นที่อยู่

ชนเผ่าลาหู่ มีถิ่นฐานเดิมอยู่ในประเทศทิเบต และเคยมีอาณาจักรเป็นของตนเอง ในดินแดนที่เรียกว่า “ดินแดนแห่ง 18 หัวหน้าชนเผ่า” โดยมีเมืองหลวงชื่อ “ลิเซียงกาซี” อยู่ในมณฑลยูนนานของประเทศจีน ต่อมาได้ถอยร่นลงสู่ประเทศพม่า ลาว และได้เคลื่อนย้ายเข้าสู่ประเทศไทย ทางบ้านต้นน้ำแม่มาว ตำบลม่อนปิ่น อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ปัจจุบันมีการกระจายอยู่ใน 7 จังหวัดของประเทศไทย ได้แก่ จังหวัดเชียงราย เชียงใหม่ ลำปาง แม่ฮ่องสอน ตาก กำแพงเพชร และเพชรบูรณ์ มีจำนวนประชากรประมาณ 102,287 คน โดยแบ่งออกเป็นกลุ่มย่อย ได้แก่ ลาหู่ญี่ ลาหู่ณะ ลาหู่เฮล ลาหู่ซึบาเกี้ยว ลาหู่ซึบาหลา ลาหู่แสะก้าย ลาหู่ฟู และลาหู่กูเลา เป็นต้น

2.4.2 ความเชื่อ ประเพณี และพิธีกรรมต่าง ๆ

ชนเผ่าลาหู่ นับถือ (ก๊อซา) ก๊อซา คือ พระเจ้าซึ่งมีความเชื่อว่า (ก๊อซา) เป็นผู้สร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามทั้งหลายในโลกนี้ เป็นผู้ที่ทำให้เรามีความสุข และบันดาลสรรพสิ่งต่าง ๆ ให้แก่เรา ถ้าหากเราทำผิดหรือทำสิ่งไม่ดีก็จะถูกลงโทษได้ นอกจาก (ก๊อซา) ยังมีผีเรือน และผีหมู่บ้านที่ลาหู่ นับถือ และเชื่อว่าผีเรือนทำหน้าที่ป้องกันภัยให้แก่คนในบ้าน สำหรับผีร้ายที่ลาหู่เกรงกลัวนั้นมีมากมาย เช่น ผีฟ้า ผีป่า ผีภูเขาหลวง เป็นต้น

2.4.3 มรดกทางวัฒนธรรม

ชนเผ่าลาหู่เป็นชนเผ่าหนึ่งที่มีมรดกทางวัฒนธรรมที่ดั่งงามมากมาย ไม่แพ้เผ่าอื่น ๆ เช่น ภาษา การแต่งกาย วิธีการหาปลา หัตถกรรม ศิลปะการแสดงและดนตรี ฯลฯ สิ่งที่ได้โดดเด่นและเป็นที่รู้จักของบุคคลทั่วไป ได้แก่ การเป่าแคน และการเต้นจะคี องค์ความรู้ภูมิปัญญาเหล่านี้ ชาวลาหู่ได้มีการสืบทอดถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น ผ่านกระบวนการเรียนรู้ตามวิถีชีวิต

2.5 คนเมืองล้านนา หรือคนไทยวน

เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ตระกูลภาษาไท-กะไต กลุ่มหนึ่งที่ตั้งถิ่นฐานทางตอนเหนือของประเทศไทย ที่เคยเป็นที่ตั้งของอาณาจักรล้านนา ในอดีตคนล้านนามีหลายกลุ่มชาติพันธุ์ แต่กลุ่มใหญ่ที่สุด คือ “ไทยวน” ซึ่งมีคำเรียกตนเองหลายอย่าง เช่น “ยวน โยน หรือ ไต(ไท)” และถึงแม้ในปัจจุบัน ชาวล้านนาจะกลายเป็นพลเมืองของประเทศไทยแล้วก็ตาม แต่ก็มักเรียกตนเองว่า “คนเมือง” ซึ่งเป็นคำเรียกที่เกิดขึ้นในภายหลังในยุค “เก็บผักใส่ซ้า เก็บข้าใส่เมือง” เพื่อฟื้นฟูประชากรในล้านนาหลังสงคราม โดยการกวาดต้อนกลุ่มคนจากที่ต่าง ๆ เข้ามาตั้งเมืองของตน

2.5.1 มรดกทางวัฒนธรรม

การแต่งกายของชาวไทยวน จะนิยมนุ่งซิ่นที่ทอขึ้นเอง ซึ่งในปัจจุบันนิยมเป็นผ้าฝ้ายทอด้วยกี่ทอมือ เป็นลายแบบโบราณ ที่มีการยกมุกเป็นลวดลายดอก และมีสีสันทองงาม ซึ่งการแต่งกายของสตรีชาวไทยวนในอดีต จะนุ่งผ้าซิ่นตะเข็บเดี่ยวลายขวางลำตัว ซึ่งประกอบด้วยหัวซิ่น และตีนซิ่น นิยมใช้ผ้าสีอ่อน คล้องคอ ใช้ผ้าแถบคาดอก ปล่อยชายข้างหนึ่งลงมา หรือห่มเฉียงไหล่ ต่อมานิยมสวมเสื้อแขนกระบอก เสื้อแขนกุด เสื้อคอกระเช้า ห่มสไบเฉียงไว้ผมยาวเกล้ามวย ปักปิ่น และประดับด้วยดอกไม้หอม ส่วนผู้ชายชาวไทยวน จะไว้ผมทรงมหาดไทย มีทั้งสวมเสื้อ และไม่สวมเสื้อ นุ่งผ้าเตี่ยวหรือผ้าต้อยสีเข้ม โดยนิยมถักชายผ้าขึ้นมาเหนือที่เอวจนเหมือนกับกางเกงขาสั้น เรียกว่า “เค็ดหม้าม” เพื่ออวดลวดลายสักที่สวยงามบนร่างกาย แล้วใช้ผ้าพาดป่า หรือคลุมตัว ต่อมานิยมนุ่งกางเกงแบบชาวไทใหญ่ ที่เรียกว่า “เตี่ยวสะตอ” และ “สวมเสื้อคอกลม” (สมาคมศูนย์รวมการศึกษาและวัฒนธรรมของชาวไทยภูเขาในประเทศไทย, 2559, สืบออนไลน์)

แนวคิดด้านการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และการพัฒนาถนนคนเดิน

แนวคิดด้านการท่องเที่ยว

1. ความหมาย

ในพจนานุกรม Webster’s Third New International Dictionary ได้ให้ความหมายของคำว่า Tourism หรือ การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางเพื่อสราญใจ การบริหารงานธุรกิจเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ส่วน Tourist หมายถึง นักท่องเที่ยว ผู้ที่เดินทางจากอีกจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่ง เพื่อเฝ้าหาสุขารมณ์หรือเพื่อความรูทางวัฒนธรรมแล้วกลับมา ณ จุดเริ่มต้น คำว่า “การท่องเที่ยว” จึงเป็นคำที่มีความหมายกว้าง มิได้มีความหมายเพียงการเดินทางเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ หรือเพื่อความสนุกสนานเท่านั้น แต่ยังหมายถึง การเคลื่อนย้ายประชากร

จากแห่งหนึ่งไปยังอีกแห่งหนึ่ง รวมทั้งการเดินทางภายในประเทศ และเดินทางระหว่างประเทศ การท่องเที่ยวจึงเป็นกระบวนการที่มีความสัมพันธ์ต่อกัน มีกิจกรรมร่วมกัน มีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ได้รับความรู้ ความสนุกสนานเพลิดเพลิน ในปัจจุบันการท่องเที่ยวจึงเป็นธุรกิจที่กว้างขวาง ความหมายของการท่องเที่ยว นั้น อาจสรุปได้ในเงื่อนไข 3 ประการ คือ ประการแรก ต้องเดินทางจากถิ่นที่อยู่อาศัยไปยังที่อื่นชั่วคราว ประการที่สอง ต้องเดินทางไปด้วยความสมัครใจ และประการสุดท้ายเดินทางด้วยจุดมุ่งหมายใด ๆ ก็ได้ ที่มีใช้เพื่อการประกอบอาชีพ หรือหารายได้ (วรรณภา วงษ์วานิช, 2539)

2. ปัจจัยของการท่องเที่ยว

ปัจจัยของการท่องเที่ยว แบ่งได้เป็น 3 ประเภท ดังนี้

2.1 สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว (Attraction) หมายถึง สิ่งที่สามารถดึงดูดหรือโน้มน้าวใจให้เกิดความสนใจปรารถนาที่จะไปท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยว พื้นที่ที่นักท่องเที่ยวไปเยือน จะต้องเป็นพื้นที่ที่มีสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวเป็นสำคัญ ในแหล่งท่องเที่ยวจะมีจุดที่เป็นสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวจุดหนึ่งหรือหลายจุดก็ได้ ถ้ามีสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวหลายจุด แหล่งท่องเที่ยวนั้นจะมีนักท่องเที่ยวและสนใจนิยมเดินทางมาท่องเที่ยวกันมาก สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว แบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

2.1.1 สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวที่ธรรมชาติให้มา (Natural Attraction Factors) คือ ความงามตามธรรมชาติที่สามารถดึงดูดให้คนไปเยือนหรือไปเที่ยวในพื้นที่นั้น เช่น หาดทรายที่สวยงาม สภาพป่า และชีวิตสัตว์ป่า เป็นต้น

2.1.2 สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น (Historical and Cultural Attraction Factors) เป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น แล้วสามารถดึงดูดใจให้มนุษย์ไปเยือนหรือไปท่องเที่ยวยังพื้นที่นั้น เช่น สิ่งก่อสร้างที่เป็นสถาปัตยกรรม ได้แก่ วัด วัง เมืองโบราณ เป็นต้น วิถีชีวิตจากการกระทำของคน เช่น ตลาดน้ำ ก็เป็นสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว ที่มนุษย์ทำให้เกิดขึ้นมา รวมทั้งกิจกรรมต่าง ๆ ที่คนเราสร้างขึ้นมา เช่น การแข่งกีฬา การแสดง การจัดเทศกาล เช่น งานเทศกาลอาหาร งานเทศกาลผลไม้ เป็นต้น

2.2 สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenity) หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่รองรับการเดินทางท่องเที่ยว เพื่อให้การเดินทางท่องเที่ยวเป็นไปได้อย่างสะดวกสบาย ที่สำคัญมากที่สุด คือ เรื่องที่พักแรม ไม่ว่าจะเป็นที่พักในรูปแบบโรงแรม รีสอร์ท บังกะโล เกสต์เฮ้าส์ สิ่งสำคัญอันดับรองลงมา คือ การบริโภคจึงต้องมีร้านอาหารบริการสำหรับนักท่องเที่ยว ตลอดจนข่าวสารข้อมูลเพื่อการเดินทางไว้บริการนักท่องเที่ยว

2.3 การเข้าถึงได้ (Accessibility) หมายถึง การไปถึงแหล่งท่องเที่ยวที่นั่นได้ คือ ต้องมีการคมนาคมขนส่งนักท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวที่นั่นอย่างสะดวก

ปัจจัยในการเลือกสถานที่ท่องเที่ยวของแต่ละบุคคล ย่อมมีความแตกต่างกันไปตามความพึงพอใจ หรือความต้องการที่จะได้รับจากการไปท่องเที่ยว โดยที่บางคนต้องการไปท่องเที่ยวธรรมชาติอย่างเดียว แต่บางคนอาจจะต้องการความสะดวกสบายในเรื่องของที่พักรหรืออาหาร เป็นต้น

การท่องเที่ยวจึงเป็นกระบวนการทางสังคมและเศรษฐกิจ ที่มีองค์ประกอบหลัก 3 ด้าน คือ ทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว (Tourism Resource) บริการท่องเที่ยว (Tourism Service) และการตลาดการท่องเที่ยว (Tourism Market of Tourist) แต่องค์ประกอบย่อย ๆ ที่มีความสัมพันธ์กันเป็นเหตุและผลซึ่งกันและกัน ความแตกต่างของแต่ละรูปแบบการท่องเที่ยวจึงอยู่ที่ความแตกต่างในองค์ประกอบย่อย และความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นนั่นเอง ทั้งนี้ การท่องเที่ยวจึงเป็นปรากฏการณ์ของมนุษย์ที่สร้างปฏิสัมพันธ์เชิงบวกกับสภาพแวดล้อม ทั้งที่เป็นธรรมชาติและวัฒนธรรมในการเดินทางไปท่องเที่ยวแต่ละสถานที่ ย่อมมีจุดหมายของการเดินทางไปท่องเที่ยวที่ต่างกัน (อรนุช ศิลปมณีพันธ์, 2547) นอกจากนี้ Dickman (1996) กล่าวว่า แหล่งท่องเที่ยวและผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว (Tourist Destination and Tourism Product) จำเป็นต้องประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลักหรือองค์ประกอบ 5A คือ สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) สิ่งอำนวยความสะดวกในการเดินทาง (Accessibility) สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ (Amenity) ที่พัก (Accommodation) และกิจกรรมต่าง ๆ (Activity) คือ

1. สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) จัดเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นสิ่งที่จูงใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยว ณ สถานที่นั้น ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวสามารถแบ่งแยกเป็น สถานที่สำคัญทางศาสนา หาดทราย ชายหาด ภูเขาอุทยานแห่งชาติ เทศกาลต่าง ๆ หรือสถานที่ที่มีความสวยงามเป็นเอกลักษณ์ และเป็นทีโด่งดัง และโดยทั่วไปแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง มักจะมีสิ่งดึงดูดใจมากกว่า 1 อย่าง เช่น ภูเก็ต ซึ่งมีแหล่งท่องเที่ยวหลากหลาย เช่น หาดทราย กิจกรรมทางน้ำ สถานที่บันเทิงต่าง ๆ รวมทั้งสถาปัตยกรรมที่น่าสนใจ

2. สิ่งอำนวยความสะดวกในการเดินทาง (Accessibility) ความสะดวกสบายทำให้นักท่องเที่ยว หรือคนเดินทางเข้าไปถึงสถานที่ใดรวดเร็ว ปลอดภัย และสะดวกสบายมากยิ่งขึ้น แหล่งท่องเที่ยวต้องมีระบบขนส่ง ซึ่งประกอบด้วย เส้นทาง พาหนะ สถานี และผู้ประกอบการขนส่ง มีวัตถุประสงค์ในการลำเลียงคนและสิ่งของไปยังจุดหมายปลายทาง

3. สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ (Amenity) ซึ่งหมายถึง สิ่งอำนวยความสะดวกและสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานต่อนักท่องเที่ยว เช่น สาธารณูปโภค น้ำ ไฟ โทรศัพท์ หองสุขา และสิ่งอำนวยความสะดวกที่นักท่องเที่ยวมีความจำเป็นต้องใช้ เช่น โรงพยาบาล ธนาคาร สำนักงานไปรษณีย์ การบริการในกรณีฉุกเฉิน ก็มีความสำคัญเช่นกัน

4. ที่พัก (Accommodation) แหล่งท่องเที่ยวควรมีจำนวนที่พักที่เพียงพอ พร้อมทั้งมีความหลากหลายด้านราคา และการบริการที่เหมาะสมต่อสถานที่ และที่พักควรอยู่ไม่ไกลจากแหล่งท่องเที่ยวมากนัก

5. กิจกรรมต่าง ๆ (Activity) ที่นักท่องเที่ยวสามารถกระทำในช่วงเวลาที่พำนักและท่องเที่ยว ณ สถานที่นั้น เพื่อให้การท่องเที่ยว และช่วงเวลาพักผ่อนของนักท่องเที่ยว น่าสนใจมากขึ้น และกิจกรรมต่าง ๆ ควรมีความหลากหลาย และตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยว เช่น กิจกรรมที่เกี่ยวกับการจับจ่ายใช้สอย กิจกรรมทางทะเล เช่น ดำน้ำ ว่ายน้ำ เป็นต้น

3. วัตถุประสงค์กับการท่องเที่ยว

โรบินสัน (Robinson, 1988) ได้กล่าวไว้ว่า วัตถุประสงค์ในการท่องเที่ยวของบุคคลมีอยู่ 8 ประการ คือ

3.1 เพื่อฟื้นฟูสุขภาพและร่างกาย

3.2 เพื่อสุขภาพอนามัย เพื่อสูดอากาศบริสุทธิ์ อาบแดด อาบน้ำแร่

3.3 เพื่อเข้าร่วมหรือชมกิจกรรมทางกีฬา

3.4 เพื่อไปชมสิ่งที่แปลกใหม่ในต่างประเทศ

3.5 เพื่อความรื่นเริงบันเทิงใจ ความสนุกสนาน ความสดชื่น เพื่อการพักผ่อน

3.6 เพื่อสาเหตุส่วนตัว เช่น ไปเยี่ยมญาติ ไปพบเพื่อนใหม่ หรือเพื่อหลบหนี

คนที่ใกล้ชิดจำเจ

3.7 เพื่อเหตุผลทางด้านจิตใจ ศาสนา

3.8 เพื่ออาชีพและการธุรกิจ

ตามมติเอกฉันท์ของสหประชาชาติ ในการประชุมครั้งที่ 21 ในปี พ.ศ.2510 อันเป็นปีท่องเที่ยวสากลว่า “การท่องเที่ยว เป็นกิจกรรมพื้นฐานที่มนุษยชาติต้องการมากที่สุด ควรที่รัฐบาลของทุกประเทศ และมนุษย์ทุกคนจะสนับสนุน” (Burkart and Medlik, 1985) จากมูลเหตุจูงใจเพื่อการท่องเที่ยวที่กล่าวมานี้ คงจะไม่มีมูลเหตุจูงใจอันใดอันหนึ่งที่เป็นตัวกระตุ้นที่เด่นที่สุด แต่มีลักษณะผสมผสานกัน

องค์การการท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization: UNWTO, 2013, Online) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวว่า การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางของบุคคลจากที่อยู่อาศัยปกติ ไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว (ไม่มากกว่า 1 ปี ติดต่อกัน) เดินทางด้วยความสมัครใจ เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ ติดต่อดูธรรมชาติและวัตถุประสงคใด ๆ ก็ได้ แต่ไม่ใช่เพื่อการประกอบอาชีพหรือหารายได้

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2552, หน้า 15) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ หรือเพื่อความสนุกสนานตื่นเต้น หรือเพื่อหาความรู้

แนวคิดด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

ไกรฤกษ์ ปิ่นแก้ว (2556) เป็นการศึกษาหาความรู้ในพื้นที่ หรือบริเวณที่มีคุณลักษณะที่สำคัญทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม มีการบอกเล่าเรื่องราวในการพัฒนาทางสังคมและมนุษย์ผ่านทางประวัติศาสตร์ อันเป็นผลเกี่ยวเนื่องกับวัฒนธรรม องค์ความรู้ และการให้คุณค่าของสังคม โดยสถาปัตยกรรมที่มีคุณค่า หรือสภาพแวดล้อมอย่างธรรมชาติ ที่สามารถแสดงออกให้เห็นถึงความสวยงาม และประโยชน์ที่ได้รับจากธรรมชาติ สามารถสะท้อนให้เห็นถึงสภาพชีวิต ความเป็นอยู่ของคนในแต่ละยุคสมัยได้เป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็นสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม หรือขนบธรรมเนียมประเพณี

ธิดารัตน์ ช้างเอี่ยม (2554, สื่อออนไลน์) เป็นการศึกษาหาความรู้ในพื้นที่ หรือบริเวณที่มีคุณลักษณะที่สำคัญทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม มีการบอกเล่าเรื่องราวในการพัฒนาทางสังคมและมนุษย์ ผ่านทางประวัติศาสตร์อันเป็นผลเกี่ยวเนื่องกับวัฒนธรรม องค์ความรู้ และการให้คุณค่าของสังคม โดยสถาปัตยกรรมที่มีคุณค่า หรือสภาพแวดล้อมอย่างธรรมชาติ ที่สามารถแสดงออกให้เห็นถึงความสวยงาม และประโยชน์ที่ได้รับจากธรรมชาติ สามารถสะท้อนให้เห็นถึงสภาพชีวิต ความเป็นอยู่ของคนในแต่ละยุคสมัยได้เป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็นสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม หรือขนบธรรมเนียมประเพณี

พนัส เหลี่ยมสมบัติ (2554) กล่าวว่า ถนนคนเดิน หมายถึง การปิดถนนไม่ให้อารถสัญจร เพื่อให้เป็นพื้นที่สำหรับให้คนในท้องถิ่น นำสินค้าและผลิตภัณฑ์ของชุมชนมาวางขาย และให้นักท่องเที่ยว ซึ่งเป็นกิจกรรมที่มุ่งส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม เศรษฐกิจท้องถิ่น และสภาพแวดล้อม โดยการลดมลพิษในอากาศ

รลิกา อังกูร (2549, หน้า 80) ได้ให้คำจำกัดความว่า การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น ว่าเป็นการท่องเที่ยวที่ให้ความรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิต และความงดงาม

ศิลปวัฒนธรรมไทย ที่มีความวิจิตร อลังการ และแตกต่างจากชาติอื่น เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่กำลังได้รับความนิยมในหมู่นักท่องเที่ยว

พยอม ธรรมบุตร (2548, หน้า 1) ได้ให้ความหมายว่า การท่องเที่ยวซึ่งให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยว และสถานที่ที่เป็นจุดหมายปลายทางของการเดินทางท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวจะสนใจวิถีชีวิต มรดกวัฒนธรรม ศิลปะ อุตสาหกรรม และกิจกรรมนันทนาการของชุมชนท้องถิ่น นักท่องเที่ยวจะเยี่ยมชมและศึกษาแหล่งประวัติศาสตร์ ศิลปะ มหกรรม และงานแสดงสินค้าหัตถกรรม พิพิธภัณฑสถานทุกประเภท ศิลปะการแสดง และทัศนศิลป์ ตลอดจนแหล่งมรดกต่าง ๆ

ราณี อิลิชัยกุล (2546, หน้า 83) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมว่า หมายถึง การท่องเที่ยวเพื่อชมหรือสัมผัสศิลปวัฒนธรรมแขนงต่าง ๆ ได้แก่ สถาปัตยกรรม จิตรกรรม ประติมากรรม ภาษาและวรรณกรรม หัตถกรรม นาฏศิลป์และดนตรี รวมทั้งงานเทศกาล ประเพณี

สภาวัฒนธรรม จังหวัดกำแพงเพชร (ม.ป.ป.) ได้ให้ความหมายของถนนสายวัฒนธรรมว่าหมายถึง เส้นทางที่สะท้อนเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมในท้องถิ่นที่โดดเด่นออกมาอย่างเป็นรูปธรรม และฉายภาพความเป็นท้องถิ่นได้อย่างชัดเจน เช่น มีอาคารเก่าแก่อายุร้อยปี มีสถาปัตยกรรมที่บ่งบอกถึงความเป็นท้องถิ่น มีตลาดที่ยังเป็นธรรมชาติ ความเป็นท้องถิ่น มีวัด โบราณสถาน ศาสนสถาน มีวิถีชีวิตแบบไทย ๆ มีอาชีพ ความรู้ทางเชิงช่าง ภูมิปัญญาท้องถิ่น กิจกรรมทางศิลปะ ดนตรี กีฬา และการแสดงพื้นบ้าน ถ้ามีการปิดถนนอาจเรียกว่า ถนนคนเดิน โดยตกลงให้เป็นที่ปลอดภัยทุกชนิด

ดังนั้น การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม หมายถึง การท่องเที่ยวไปยังสถานที่ต่าง ๆ ที่สื่อให้เห็นถึงความเป็นวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิต รวมไปถึงกิจกรรมการแสดงต่าง ๆ ที่บ่งบอกถึงความเป็นวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่นนั้น

1. หลักการ และองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548) ได้กล่าวถึงหลักของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมไว้ประกอบด้วย 4 ประการ ดังนี้

1. เป็นการท่องเที่ยวที่มีการศึกษารวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความสำคัญ คุณค่า ประวัติศาสตร์ ความเป็นมาของทรัพยากรวัฒนธรรมในแหล่งท่องเที่ยวนั้น เพื่อเป็นข้อมูลให้นักท่องเที่ยว ในการเพิ่มคุณค่าของประสบการณ์ในการเข้าชม ในขณะที่เดียวกันก็จะก่อให้เกิดความภาคภูมิใจในมรดกทางวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่น

2. เป็นการท่องเที่ยวที่มีการปลูกฝังสร้างจิตสำนึกของคนในชุมชนท้องถิ่นให้เกิดความรัก ห่วงแหน รักษา และดึงชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรของตนด้วย และได้รับประโยชน์ตอบแทนจากการท่องเที่ยวในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การจ้างงาน การบริการนำเที่ยว การให้บริการขนส่ง การให้บริการที่พัก และการขายสินค้าที่ระลึก เป็นต้น

3. เป็นการท่องเที่ยวที่มีการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดความเข้าใจวัฒนธรรม และการได้รับความเพลิดเพลิน พร้อมทั้งสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม

4. เป็นการท่องเที่ยวที่มีการเคารพวัฒนธรรมของเพื่อนบ้าน หรือของชุมชนอื่น รวมทั้งเคารพในวัฒนธรรม คัดค้าน และผู้คนของตนเองด้วย นอกจากนี้ ยังได้กล่าวถึงลักษณะการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่สำคัญอยู่ 9 ประการ ประกอบไปด้วย

4.1 การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่ให้ความสำคัญกับประวัติศาสตร์ โบราณสถาน ศิลปวัฒนธรรม และประเพณี โดยยึดหลักที่ว่า ต้องอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไว้ให้ดีที่สุด เพื่อให้สามารถสืบต่อถึงอนุชนคนรุ่นหลัง

4.2 การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่มีการจัดการอย่างยั่งยืน ทั้งเชิงเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยยึดหลักที่ว่าด้วยไม่ให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม หรือให้กระทบน้อยที่สุด

4.3 การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่ให้คงไว้ซึ่งวิถีชีวิตของท้องถิ่น ในแง่สังคมและวัฒนธรรม โดยยึดหลักที่ว่า จะต้องให้เป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยว ต้องการศึกษาคความแตกต่างทางด้านสังคมและวัฒนธรรมอันหลากหลาย

4.4 การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่ให้ความรู้แก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทั้งนักท่องเที่ยว ผู้ดูแลแหล่งท่องเที่ยว ผู้ประกอบธุรกิจท่องเที่ยว และประชาชนในท้องถิ่น โดยยึดหลักที่ว่าต้องให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้รับความรู้และประสบการณ์จากการท่องเที่ยว พร้อมทั้งมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม

4.5 การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่ให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วม และได้รับผลประโยชน์ โดยยึดหลักที่ว่า ต้องให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว และได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยว อันเป็นการกระจายรายได้สู่ชุมชนท้องถิ่น

4.6 การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่มีการตลาดของบริการท่องเที่ยวครบตามเกณฑ์แห่งการอนุรักษ์อย่างแท้จริง โดยยึดหลักที่ว่าจะต้องให้ธุรกิจท่องเที่ยว เน้นในเรื่องอนุรักษ์วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม

4.7 การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่ให้นักท่องเที่ยวเกิดความพึงพอใจ เพิ่มคุณค่าของประสบการณ์ที่ได้รับ ทำให้ต้องการกลับมาท่องเที่ยวซ้ำอีก โดยยึดหลักที่ว่า ต้องมีกิจกรรมท่องเที่ยวตรงตามการคาดหวังของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

4.8 การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่คำนึงถึงขีดความสามารถรองรับของพื้นที่ และความสะอาดของพื้นที่ โดยยึดหลักที่ว่า จะต้องไม่เกินขีดความสามารถรองรับของพื้นที่ในทุกๆ ด้าน และต้องดูแลรักษาความสะอาดของแหล่งท่องเที่ยวอยู่เสมอ

4.9 การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่คำนึงความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว โดยยึดหลักที่ว่า ต้องป้องกันรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวอย่างเข้มงวด เพื่อให้นักท่องเที่ยวอบอุ่นใจ

วรรณ วรษ์วานิช (2546) กล่าวว่า การท่องเที่ยวรูปแบบนี้จัดขึ้นเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เยี่ยมชมเกี่ยวกับขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรมของท้องถิ่น เนื่องในเทศกาลต่าง ๆ เป็นการสืบทอดและรักษามรดกทางวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่นไว้ โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเพื่อประโยชน์ของท้องถิ่น ซึ่งมีหลักเกณฑ์ที่สำคัญ คือ

1. เป็นประเพณีหรือวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ที่เด่นของแต่ละท้องถิ่น และสมควรที่จะดำรงรักษาไว้สืบต่อไป

2. เจ้าของพื้นที่ร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งด้านการวางแผน การจัดการ และการอนุรักษ์

3. มีวิทยากรและมัคคุเทศก์ประจำท้องถิ่น

4. มุ่งให้นักท่องเที่ยวได้รับความรู้ ความสนุกสนานเพลิดเพลิน ความประทับใจ และประสบการณ์ในการดำรงชีวิตในสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่างไปจากเดิม

2. กิจกรรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

การท่องเที่ยวนับเป็นอุตสาหกรรมหนึ่ง ที่ได้นำเอาวัฒนธรรมมาเป็นจุดขายเพื่อดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว ที่ต่างสนใจที่จะเรียนรู้ในด้านของวัฒนธรรม และสัมผัสวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่นนั้น ๆ รวมถึงการได้เลือกซื้อของที่ระลึกที่เป็นงานหัตถกรรม และงานฝีมือที่เกิดจากภูมิปัญญาของผู้คนในท้องถิ่นนั้น

ประเทศไทยนับได้ว่ามีทรัพยากร “การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม” (CULTURAL RESOURCES) มากเป็นอันดับ 3 ของภูมิภาคเอเชีย (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2552, สื่อออนไลน์) จึงทำให้เกิดเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมมากมาย

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548) ได้อธิบายว่า การท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม ประกอบด้วย

1. ประวัติศาสตร์และร่องรอยทางประวัติศาสตร์
 2. โบราณคดีและพิพิธภัณฑ์
 3. งานสถาปัตยกรรมเก่าแก่ดั้งเดิม
 4. ศิลปะ หัตถกรรม ประติมากรรม ภาพวาด รูปปั้นและแกะสลัก
 5. ศาสนารวมถึงพิธีกรรมต่างๆทางศาสนา
 6. ดนตรี การแสดงละคร ภาพยนตร์
 7. ภาษาและวรรณกรรม
 8. วิถีชีวิต เสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย อาหาร
 9. ประเพณี วัฒนธรรมพื้นบ้าน เทศกาลต่างๆ
 10. ลักษณะงานและเทคโนโลยี ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่นำมาใช้เฉพาะท้องถิ่น
- โดยประเทศไทยมีกิจกรรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมต่าง ๆ อยู่มากมาย เช่น
1. อุทยานประวัติศาสตร์ อุทยานแห่งชาติ วัดพระธาตุ ถ้ำ
 2. พิพิธภัณฑ์สถานหรือพิพิธภัณฑ์ พิพิธภัณฑ์การศึกษา พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติ พิพิธภัณฑ์สื่อสารและคมนาคม พิพิธภัณฑ์ภูมิปัญญาพื้นบ้าน พิพิธภัณฑ์บุคคล พิพิธภัณฑ์ศิลปะ พิพิธภัณฑ์มานุษยวิทยา ฯลฯ
 3. อาคารหรือสิ่งก่อสร้าง รวมถึงสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอก สิ่งปลูกสร้างที่มาจากการออกแบบของมนุษย์ ด้วยศาสตร์ทางด้านศิลปะ การจัดวางที่ว่างทัศนศิลป์ และวิศวกรรมการก่อสร้าง นับได้ว่าสถาปัตยกรรมนั้นยังเป็นสื่อความคิดและสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมของสังคมในยุคนั้นด้วย
 4. การปั้นและหล่อ ศิลปะหัตถกรรมที่เป็นงานปั้น การทอและเย็บปักถักร้อย การแกะสลักตกแต่งสถาปัตยกรรม การก่อสร้าง การเขียนหรือวาด และศิลปะหัตถกรรมไทยที่สร้างด้วยกรรมวิธีอื่น ๆ
 5. พิธีกรรมต่าง ๆ ที่เป็นของศาสนาพุทธ ศาสนาคริสต์ และศาสนาอิสลาม เป็นต้น
 6. โรงละครแห่งชาติ หอภาพยนตร์ การแสดงวิถีชีวิตคนท้องถิ่น
 7. วรรณกรรมจากวรรณคดีไทย คุนยภาษา และวัฒนธรรม

8. พิพิธภัณฑสถาน การศึกษาวิถีชีวิตของคนท้องถิ่น การอาศัยร่วมกับคนในชุมชน (Home Stay)

9. ประเพณี วัฒนธรรม รวมถึงกิจกรรมงานเทศกาลของจังหวัด

10. กิจกรรมที่ต้องทำร่วมกันทั้งชุมชน เพื่อให้ชุมชนมั่นคงมีสายสัมพันธ์ที่ดี ช่วยกันสร้างสิ่งที่เป็นหลักของชุมชนร่วมกันสร้างวัด สร้างศาลา เป็นต้น

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาถนนคนเดิน

วาสนา สุวรรณวิจิตร (2557) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาถนนคนเดินว่า หมายถึง สิ่งที่น่าท่องเที่ยวหรือผู้ประกอบการย่อย ต้องการให้จัดการ ปรับปรุง แก้ไข หรือเพิ่มเติม ในด้านต่าง ๆ เพื่อพัฒนาถนนคนเดินให้มีคุณภาพ ศักยภาพ และได้รับความนิยมมากขึ้น อย่างต่อเนื่อง

แนวคิดเกี่ยวกับพหุวัฒนธรรม และสังคมพหุวัฒนธรรม

National Council for Accreditation of Teacher Education (NCATE; 2002, Online) ได้อธิบายไว้ว่า “พหุวัฒนธรรม คือ การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับสังคม การเมือง เศรษฐกิจ การศึกษา และประวัติศาสตร์ โดยใช้โครงสร้างของ กลุ่มชน (ethnicity) เชื้อชาติ (race) สถานะของครอบครัว (socioeconomic status) เพศ (gender) ความสามารถพิเศษ (exceptionalities) ภาษา (language) ศาสนา (religion) บทบาททางเพศ (sexual orientation) และพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ (geographical area)”

สิระ สมนาม (2559, สื่อออนไลน์) กล่าวว่า พหุวัฒนธรรม หมายถึง วัฒนธรรมที่หลากหลาย อาจเนื่องจาก เชื้อชาติ ศาสนา และวิถีชีวิตที่แตกต่างกัน ความหลากหลายทางความคิดและวิถีปฏิบัติของกลุ่มชนในสังคมนั้น ๆ เนื่องมาจากการอพยพย้ายถิ่นฐานเพื่อแสวงหาชีวิตที่ดีกว่า และการเปิดรับ การไหลบ่าทางวัฒนธรรม

สิริวรรณ ศรีพหล (2555) กล่าวว่า เรื่องของวัฒนธรรมเป็นเรื่องของวิถีชีวิตของมนุษย์ในแต่ละแห่ง หรือแต่ละชุมชนหรือแต่ละสังคมที่มีการปฏิบัติ เลือกรับ ปรับเปลี่ยน ประยุกต์ และถ่ายทอดสืบ ๆ ต่อ ๆ กันมา ดังนั้น ในแต่ละกลุ่มหรือแต่ละสังคมจึงมีวัฒนธรรมย่อย โลกปัจจุบันอยู่ในศตวรรษที่ 21 ที่มีประชากรหลายพันล้านคน อาศัยอยู่ในหลายร้อยประเทศ จึงมีความหลากหลาย (พหุ) ทางเชื้อชาติ และความหลากหลายทางวัฒนธรรม โดยเฉพาะวัฒนธรรมที่ปรากฏอยู่บนโลกนี้ มีทั้งความแตกต่าง และคล้ายคลึงกัน เช่น ประเทศอินเดีย ประเทศจีน ประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นต้น ประเทศต่าง ๆ ที่มีประชากรจำนวนมากนี้ มีประชากรที่มีเชื้อชาติ ภาษา และวัฒนธรรมที่แตกต่างกันอย่างมาก สำหรับในประเทศไทยนั้น เรามีวัฒนธรรมไทย

เป็นหลักของประเทศ แต่ในวัฒนธรรมไทยนั้น ก็อยู่บนความหลากหลาย และความแตกต่างของวัฒนธรรม เนื่องจากประเทศไทยมีประชากรที่วราชาอาณาจักร จำนวน 63,878,267 คน (สำรวจเมื่อเดือนธันวาคม 2553 สำนักบริหารทะเบียนกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย) ประกอบด้วย กลุ่มคนไทยเชื้อสายไทย จีน ญวน ลาว เขมร ไทย ทรงแดำ ไทยพวน มลายู ฯลฯ ประชากรไทยจึงประกอบด้วยกลุ่มคนที่มีความหลากหลายวัฒนธรรม หลากหลายภาษา หลากหลายขนบธรรมเนียมประเพณี รวมทั้งมีปัญหาเรื่องผลประโยชน์ และเป้าหมายต่าง ๆ กันไป ส่งผลให้ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมประเทศหนึ่งของโลก แต่ทุกวัฒนธรรมของกลุ่มต่าง ๆ ย่อมมีคุณค่าในตัววัฒนธรรม ดังที่ นายแพทย์ ประเวศ วะสี กล่าวไว้ว่า “ถ้าเอาวัฒนธรรมเป็นตัวตั้ง ทุกชุมชนท้องถิ่นและประเทศ จะมีเกียรติและศักดิ์ศรี เสมอกัน ไม่มีใครเหนือใคร เพราะวัฒนธรรมมีความหลากหลาย ไม่ได้รวมศูนย์ การยอมรับ และเห็นคุณค่าวัฒนธรรมท้องถิ่น จึงเป็นการกระจายเกียรติและศักดิ์ศรี เปิดทางออกอันหลากหลาย และทำให้ท้องถิ่นเข้มแข็งและยั่งยืน”

สุภางศ์ จันทวานิช (2551) กล่าวว่า พหุวัฒนธรรมเน้นการยอมรับลักษณะเด่นของแต่ละวัฒนธรรม ที่แต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ยึดถือปฏิบัติเมื่อย้ายถิ่นมาอยู่ในอีกสังคมหนึ่ง พหุวัฒนธรรมจึงหมายถึง สังคมที่มีผู้ย้ายถิ่นจำนวนมากพร้อมด้วยวัฒนธรรมและภาษาที่ติดตัวคนเหล่านี้มาจากบ้านเกิดเมืองนอน และเกิดจากการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมระหว่างกลุ่มขึ้น

ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่า สังคมไทยมีสภาพความเป็นพหุวัฒนธรรมตลอดมา ผู้คนที่อาศัยอยู่ร่วมกันในสังคมไทยอย่างมีความสุขนั้น มีความหลากหลายหรือมีความเป็นพหุ ทั้งในด้านชาติพันธุ์ ศาสนา และวัฒนธรรม การเข้าใจถึงวัฒนธรรมที่หลากหลายจึงเป็นสิ่งจำเป็นของการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ กล่าวโดยสรุป ความหมายของพหุวัฒนธรรม คือ ความหลากหลายทางวัฒนธรรม ซึ่งได้แก่ การดำเนินวิถีชีวิตประจำวันที่มีความเหมือน และความต่างจากวัฒนธรรมอื่น ๆ โดยเน้นการยอมรับซึ่งกันและกัน (ประเวศ วะสี, 2541)

อมรา พงศาพิชญ์ (2541) กล่าวว่า พหุวัฒนธรรม คือ รัฐหรือประเทศที่มีการอพยพเคลื่อนย้ายเข้ามาของกลุ่มชาติพันธุ์ใหม่ จึงมีการยอมรับความแตกต่างของกลุ่มชาติพันธุ์ และวัฒนธรรมของกลุ่มเหล่านี้ การยอมรับพหุวัฒนธรรม คือ การที่กฎหมายและกฎระเบียบที่ใช้ในการบริหารหรือการจัดการ มีลักษณะไม่เคร่งครัด เปิดโอกาสให้มีทางเลือกในการปฏิบัติการ โดยไม่มีวัฒนธรรมใดวัฒนธรรมหนึ่งครอบงำ และวัฒนธรรมอื่นถูกครอบงำ (Subordinate culture) ในการพิจารณาเรื่องพหุวัฒนธรรม รายละเอียดเรื่องความสัมพันธ์เชิงอำนาจ เรื่องสำคัญ และข้อแตกต่างระหว่างกฎระเบียบที่กำหนดไว้เป็นลายลักษณ์อักษร กับการบังคับใช้ ในการปฏิบัติจริงเป็นเรื่องที่จะต้องพิจารณาด้วย

แนวคิดเกี่ยวกับสังคมพหุวัฒนธรรม

ศูนย์มุสลิมศึกษาสถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2549) สังคมพหุวัฒนธรรม หมายถึง ประชากร กลุ่มคนหลากหลายชาติพันธุ์มาอยู่รวมกันในสังคมหนึ่ง ซึ่งมีความแตกต่างทางด้านขนบธรรมเนียม ประเพณี ภาษา วัฒนธรรม ศาสนา ความเชื่อ รวมถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คน วิธีการคิด การมีปฏิสัมพันธ์ การสื่อสาร รวมถึงบุคคลที่มาจากพื้นฐานหรืออัตลักษณ์เดียวกัน

โดยสรุป สังคมพหุวัฒนธรรม หมายถึง กลุ่มคนที่มีความแตกต่างด้านวัฒนธรรม วิถีชีวิตความเป็นอยู่ ทั้งขนบธรรมเนียมประเพณี ชาติพันธุ์ ศาสนกิจ พิธีการต่าง ๆ ภาษา การแต่งกาย วิธีการคิด การมีปฏิสัมพันธ์ รวมถึงการสื่อสาร มาอยู่รวมกันในบริเวณดินแดนเดียวกัน การรวมกันของกลุ่ม หมู่เหล่า หรือต่างชาติพันธุ์ จึงนำไปสู่การมีกฎ กติกา มารยาท การให้เกียรติซึ่งกันและกัน การเคารพบนพื้นฐานของความเข้าใจร่วมกัน ถือว่าเป็นปัจจัยที่ทำให้สังคมพหุวัฒนธรรมดำเนินไปตามครรลองของสังคมได้ดี

นิติไทย นัมคณิศรณ (2558) กล่าวว่า สังคมพหุวัฒนธรรม หมายถึง กลุ่มคนที่มีความหลากหลายทั้งเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ วิถีชีวิต ความเชื่อ ศาสนา และประเพณีปฏิบัติที่มีความแตกต่างกัน เนื่องจากกระบวนการคิดและสัญลักษณ์ ที่เกิดจากการสร้างของวัฒนธรรม ปัจจัยทางศาสนา เชื้อชาติ อายุ เพศ ชนชั้นทางสังคม และการศึกษา ซึ่งเป็นตัวกำหนดให้บุคคลมีความคิด ความเชื่อ ความรู้สึก และการกระทำในลักษณะที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในโอกาสที่ประเทศไทยจะก้าวเข้าสู่การร่วมมือกันในประเทศคมของประเทศอาเซียน ที่จะมีการปฏิสัมพันธ์กันระหว่างประเทศสมาชิกมากขึ้น จึงมีความจำเป็นที่สมาชิกในสังคมต้องเรียนรู้ถึงระเบียบแบบแผนที่ควรประพฤติปฏิบัติ หรือควรละเว้นตามมารยาทของกันและกันในแต่ละสังคม เพื่อหลีกเลี่ยงความขัดแย้งที่จะเกิดขึ้น และนำมาซึ่งความสงบเรียบร้อยของการอยู่ร่วมกัน

แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรม ความคิดเห็น และความต้องการของนักท่องเที่ยว พฤติกรรมนักท่องเที่ยว

ชวัลนุช อุทยาน(2551) กล่าวว่า พฤติกรรมนักท่องเที่ยว เป็นการกระทำทุกอย่างของนักท่องเที่ยว ไม่ว่าจะการกระทำนั้นนักท่องเที่ยวจะรู้ตัวหรือไม่รู้ตัวก็ตาม และบุคคลอื่นจะสังเกตการกระทำนั้นได้หรือไม่ก็ตาม ก็เพื่อมุ่งตอบสนองของสิ่งใดสิ่งหนึ่งในสภาพการณ์ใดสภาพการณ์หนึ่ง โดยพฤติกรรมภายนอกของนักท่องเที่ยว (Tourist's Overt Behaviour) เป็นพฤติกรรมที่ผู้อื่นสังเกตได้โดยอาศัยประสาทสัมผัส ส่วนพฤติกรรมภายในของนักท่องเที่ยว

(Tourist's Covert Behaviour) เป็นการทำงานของอวัยวะต่าง ๆ ภายในร่างกาย รวมทั้งความรู้สึกนึกคิด และอารมณ์ที่ถูกควบคุมอยู่ภายในจะมีความสัมพันธ์กัน โดยพฤติกรรมภายในจะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมภายนอกเป็นส่วนใหญ่

องค์ประกอบของพฤติกรรมนักท่องเที่ยว

ปาริฉัตร อึ้งจะนิล (2554) กล่าวว่า พฤติกรรมของบุคคลเกิดขึ้น เพราะองค์ประกอบ 7 ประการ ต่อไปนี้

1. ความมุ่งหมาย (Goal) เป็นความต้องการหรือวัตถุประสงค์ที่ทำให้เกิดกิจกรรม คนเราต้องการทำกิจกรรมเพื่อสนองความต้องการที่เกิดขึ้น กิจกรรมบางอย่างก็ให้ความพอใจหรือสนองความต้องการได้ทันที แต่ความต้องการหรือวัตถุประสงค์บางอย่างก็ต้องใช้เวลานานจึงจะสามารถบรรลุความต้องการ คนเราจะมีความต้องการหลาย ๆ อย่างในเวลาเดียวกัน และมักจะเลือกสนองความต้องการ ที่รีบด่วนก่อน และสนองความต้องการที่ห่างออกไปในภายหลัง

2. ความพร้อม (Readiness) หมายถึง ระดับวุฒิภาวะ หรือความสามารถที่จำเป็นในการทำกิจกรรมเพื่อสนองความต้องการ คนเราไม่สามารถสนองความต้องการได้หมดทุกอย่าง ความต้องการบางอย่างอยู่นอกเหนือความสามารถ

3. สถานการณ์ (Situation) เป็นเหตุการณ์ที่เปิดโอกาสให้เลือกกระทำกิจกรรม เพื่อตอบสนองความต้องการ

4. การแปลความหมาย (Interpretation) ก่อนที่เราจะทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งลงไป จะต้องพิจารณาสถานการณ์เสียก่อน แล้วตัดสินใจเลือกวิธีการที่คาดว่าจะให้ความพอใจมากที่สุด

5. การตอบสนอง (Response) เป็นการทำกิจกรรมเพื่อสนองความต้องการ โดยวิธีการที่ได้เลือกแล้วในขั้นแปลความหมาย

6. ผลที่ได้รับหรือผลที่ตามมา (Consequence) เมื่อทำกิจกรรมแล้วย่อมได้รับผลจากการกระทำนั้น ผลที่ได้รับอาจตรงกับที่คาดไว้ (Confirm) หรืออาจตรงกันข้ามกับความคาดหมาย (Contradict) ก็ได้

7. ปฏิกริยาต่อความผิดหวัง (Reaction to Thwarting) หากคนเราไม่สามารถสนองความต้องการได้ ก็กล่าวได้ว่า เขาประสบความผิดหวัง ในกรณีนี้อาจจะต้องย้อนกลับไปแปลความหมายของสถานการณ์เสียใหม่ และเลือกวิธีการตอบสนองใหม่ได้

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของพฤติกรรม มีความมุ่งมั่น ความพร้อม สถานการณ์ การแปลความหมาย การตอบสนอง ผลที่ได้รับหรือผลที่ตามมา ปฏิกริยาต่อความผิดหวัง ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญต่อพฤติกรรมของมนุษย์

แนวคิดด้านความคิดเห็น

ราชบัณฑิตยสถาน (2546, หน้า 249) พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยาฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ได้ให้ความหมายของความคิดเห็น ว่าเป็นข้อพิจารณาว่าเป็นจริงจากการใช้ปัญญา ความคิดประกอบ ถึงแม้จะไม่ได้อาศัยหลักฐานพิสูจน์ ยืนยันได้เสมอไปก็ตาม

ศรีสมบุรณ์ แยมกมล (2538, หน้า 47) สรุปเกี่ยวกับความคิดเห็นว่า เป็นการแสดงออก ทางความรู้สึกหรือความเชื่อมั่นต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด หรือเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง ซึ่งอาจเกิดจากการประเมินผลสิ่งนั้น หรือเหตุการณ์นั้น โดยมีอารมณ์ ประสบการณ์ และสภาพแวดล้อม ในขณะนั้น เป็นพื้นฐานการแสดงออก ซึ่งอาจจะถูกต้องหรือไม่ก็ได้ อาจได้รับการยอมรับ หรือปฏิเสธจากคนอื่นก็ได้ ความคิดเห็นนั้นอาจเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา การแสดงความคิดเห็น อาจจะทำด้วยคำพูด หรือการเขียนก็ได้

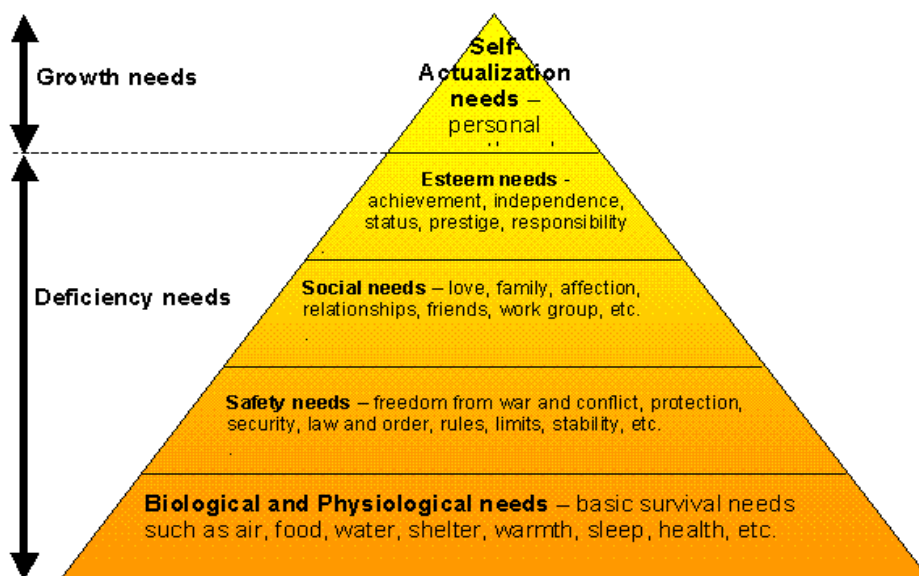
นพมาศ ชีรเวทิน (2539, หน้า 99) อธิบายว่า ความคิดเห็นนั้นถูกจัดว่าเป็นส่วนที่มนุษย์ ได้แสดงออกมา โดยการพูด หรือเขียน มนุษย์นั้นจะพูดจากใจจริง พูดตามสังคม หรือพูดเพื่อ เอาใจผู้ฟังก็ตาม แต่เมื่อพูดหรือเขียนไปแล้วก็ทำให้เกิดผลได้ คนส่วนใหญ่มักจะถือว่าสิ่งที่มนุษย์ แสดงออกมานั้น เป็นสิ่งที่สะท้อนถึงความในใจ ด้วยเหตุนี้จึงเป็นที่นิยมกันมากที่จะสำรวจ ความคิดเห็นต่อสิ่งหนึ่ง

สิริพร บุญนันทน์ (2539, หน้า 7) ได้กล่าวถึงความคิดเห็นว่า เป็นการแสดงออก ทางถ้อยคำ (verbal expression) เกี่ยวกับทัศนคติ ความเชื่อ หรือค่านิยม แต่ความคิดเห็นไม่ใช่ สิ่งเดียวกับทัศนคติ เพราะในตัวของมันเองไม่จำเป็นต้องประกอบด้วยองค์ประกอบทางอารมณ์ หรือพฤติกรรม

ดังนั้น ความคิดเห็น หมายถึง การแสดงออกทางด้านการพูด การเขียน การโต้ตอบ ตามวิธีการต่าง ๆ โดยพิจารณาจากความรู้สึกนึกคิดของบุคคล เพื่อวิเคราะห์เหตุและผล ให้ได้มาซึ่งผลของความคิดในทางใดทางหนึ่งของผลนั้น

แนวคิดด้านความต้องการ

Maslow ระบุว่า บุคคลจะมีความต้องการที่เรียงลำดับจากระดับพื้นฐานมากที่สุด ไปยังระดับสูงสุด (อนิชวัง แก้วจางง, 2552, หน้า 66-68)

ภาพ 2 แสดงทฤษฎีความต้องการ (Need Theories)
ของอับราฮัม มาสโลว์ (Abraham Maslow)

ที่มา: อนิษฐ์ แก้วจันทง, 2552, หน้า 66-68

มาสโลว์ ได้เรียงลำดับขั้นความต้องการ 5 ขั้น ไว้ดังนี้

1. ความต้องการพื้นฐานทางสรีระ (Basic physiological Needs or Biological Needs, Physical Needs) คือ ความต้องการบำบัดความหิวกระหาย ต้องการพักผ่อน ต้องการเรื่องกามารมณ์ ต้องการบำบัดความเจ็บปวด และความไม่สมดุลทางร่างกายต่าง ๆ
2. ความต้องการความปลอดภัย (Safety Needs and security) คือ ต้องการความมั่นคง ต้องการการป้องกันอันตราย ต้องการระเบียบ ต้องการทำนายอนาคต
3. ความต้องการความรักและความเป็นเจ้าของ (Love and Belonging Needs or Social Needs) คือ ต้องการเพื่อน ต้องการผู้ร่วมงาน ต้องการครอบครัว ต้องการเป็นที่ยอมรับของกลุ่ม ต้องการใกล้ชิดกับเพศตรงข้าม
4. ความต้องการเกียรติยศชื่อเสียง (Esteem Needs, Self-Esteem Needs) คือ ต้องการความนับถือ ต้องการความมั่นคง ซึ่งอยู่บนพื้นฐานของความเห็นของคนโดยทั่วไป ต้องการความพอใจ ชมเชย นิยม ต้องการความมั่นใจในตนเอง ต้องการคุณค่าในตนเอง ต้องการยอมรับตนเอง
5. ความต้องการความสมหวังในชีวิต (Self-Actualization Needs, Self-realization, Self-fulfillment Needs) คือ ต้องการไปให้ถึงความสามารถสูงสุดของตนเอง ต้องการที่จะพัฒนา

ศักยภาพของตน ต้องการทำสิ่งที่เหมาะสมที่สุด ต้องการความมั่งคั่ง และขยายความต้องการให้ถึงที่สุด ค้นพบความจริง สร้างสรรค์ความงาม ส่งเสริมความยุติธรรม สร้างระเบียบ

พจนานุกรมไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2542) ได้ให้ความหมายของคำว่า ต้องการ ได้ว่า อยากได้ ใครได้ และประสงค์ ซึ่งความต้องการของมนุษย์มีอิทธิพลก่อให้เกิดแรงผลักดันทั้งภายนอกและภายใน ให้มนุษย์ได้ปรับตัวในการตอบสนองแรงผลักดันที่เกิดขึ้น การปรับตัวเพื่อสนองแรงผลักดัน คือ ความต้องการนั่นเอง

เกศรินทร์ วิริยะอาภรณ์ (2545) ให้ข้อสรุปเกี่ยวกับความต้องการ ไม่ว่าจะความต้องการจะเป็นสิ่งกระตุ้นให้บุคคลมีพฤติกรรมที่แสวงหาสิ่งต่าง ๆ ซึ่งพฤติกรรมของมนุษย์ที่เกิดขึ้นเพราะมีความต้องการต่าง ๆ เป็นแรงขับผลักดัน ความต้องการทางกายภาพ เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ จะสนองความต้องการของตน ซึ่งเกิดขึ้นอย่างมีขั้นตอนและต่อเนื่อง เมื่อความต้องการใดได้รับการตอบสนองความต้องการขั้นต้นแล้ว ความต้องการขั้นถัดไปก็จะเกิดตามมาไม่มีที่สิ้นสุด จึงมีผลให้บุคคลเกิดการแสวงหาในสิ่งอื่น ๆ ต่อไป และการพัฒนาไปตามลำดับขั้นสุดท้าย คือ การนำตนเองไปสู่ระดับสูงสุด โดยการพัฒนาศักยภาพของตนเอง รวมทั้งความต้องการด้านจิตใจจะมีส่วนร่วมให้เกิดแรงขับในการพัฒนาศักยภาพตนเองด้วย อีกทั้งความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ เป็นความต้องการพื้นฐานที่สนองทางด้านร่างกาย และความรู้สึกต่าง ๆ สำหรับความต้องการทางด้านการศึกษา จึงเป็นความต้องการในการพัฒนาสถานภาพทางสังคม และสมรรถภาพในการปฏิบัติงานของแต่ละบุคคล

ศศิญา ปาละสิงห์ (2547) ความต้องการเป็นแรงจูงใจอย่างหนึ่งของมนุษย์ที่กระตุ้นให้เกิดการตอบสนองความต้องการทางด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม และความต้องการของมนุษย์นี้เองที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระบบงาน ถ้ามนุษย์ได้รับการตอบสนองอย่างเพียงพอแล้วก็สามารถทำงานให้ลุล่วงและประสบผลสำเร็จ เพราะระดับความพึงพอใจยังมีความสัมพันธ์ต่อผลการปฏิบัติงานของบุคลากรอีกด้วย

รุ่งนภา แจ้รุ่งเรือง (2550) มนุษย์มีความต้องการมากมายหลายสิ่งหลายอย่างในระดับที่แตกต่างกัน ตั้งแต่ความรู้พื้นฐานทางกายภาพ อาหาร น้ำดื่ม อากาศ ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค ความต้องการด้านความปลอดภัย ความมั่นคง การยอมรับ การยกย่อง ตลอดจนชื่อเสียงเกียรติยศและอื่น ๆ อย่างไรก็ตาม มนุษย์มีความต้องการไม่สิ้นสุดและไม่เพียงพอเมื่อมนุษย์ไม่ได้รับการตอบสนองในขั้นต้นแล้ว มนุษย์ก็เกิดความต้องการในขั้นต่อไป ฉะนั้นการที่จะตอบสนองความต้องการในขั้นต่อไปของมนุษย์ จึงมีความจำเป็นที่จะทราบว่า มนุษย์ผู้นั้นขาดอะไร จึงจะสามารถตอบสนองความต้องการของมนุษย์ผู้นั้นอย่างแท้จริง

จักรพงษ์ ไชยวงศ์ (2550) ความต้องการจะเป็นสิ่งกระตุ้นให้บุคคลมีพฤติกรรมแสวงหาสิ่งต่าง ๆ ซึ่งพฤติกรรมของมนุษย์ที่เกิดขึ้นนั้น เพราะมีความต้องการต่าง ๆ เป็นแรงขับผลักดัน ความต้องการทางกายภาพ เป็นความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ จะสนองความต้องการของตนเองที่เกิดขึ้นอย่างมีขั้นตอนและต่อเนื่อง เมื่อความต้องการใดได้รับการตอบสนองความต้องการขั้นต้นแล้ว ความต้องการขั้นถัดไปก็จะเกิดขึ้นมาไม่มีวันสิ้นสุด จึงมีผลให้บุคคลเกิดการแสวงหาสิ่งอื่น ๆ ต่อไป และมีการพัฒนาไปตามลำดับขั้น และจนท้ายสุด นั่นคือ การนำตนเองไปสู่ระดับสูงสุด โดยการพัฒนาศักยภาพของตนเอง รวมทั้งความต้องการทางด้านจิตใจ จะมีส่วนช่วยให้เกิดแรงขับในการพัฒนาศักยภาพของตนเองด้วย

ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2547) ความต้องการของมนุษย์ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1. ความต้องการทางกายภาพ (Physiological Need) เป็นแรงผลักดันที่เกิดขึ้นพร้อมกับความต้องการมีชีวิต การดำรงชีวิต วุฒิภาวะไม่จำเป็นต้องอาศัยประสบการณ์การเรียนรู้แต่อย่างใด เกิดขึ้นเนื่องจากความต้องการทางร่างกายของคนเราเป็นสำคัญ เป็นแรงขับเบื้องต้นที่ร่างกายถูกกระตุ้นทำให้เกิดความว่องไว กระฉับกระเฉง มีชีวิตชีวา ที่จะต้องสนองต่อสิ่งเร้า สิ่งเร้าเกิดขึ้นจากสภาวะทางอารมณ์ สิ่งกระตุ้นทั้งภายนอกและภายใน ได้แก่

1.1 ความต้องการอาหาร ความหิว ทำให้คนเราต้องกินอาหาร เพื่อหล่อเลี้ยงชีวิต อาหารเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับชีวิต

1.2 ความต้องการน้ำ เมื่อร่างกายของเราขาดน้ำทำให้เรารู้สึกว่าลำคอแห้ง ปากแห้งผาก เกิดความต้องการที่จะได้ดื่มน้ำ เพื่อรักษาความสมดุลของร่างกาย

1.3 ความต้องการทางเพศ ความต้องการด้านนี้จะเริ่มเมื่อเราอย่างเข้าสู่วัยรุ่น และเป็นผู้ใหญ่ การแสดงออกถึงความต้องการทางเพศขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่น ๆ เช่น ความพึงพอใจ รสนิยม ขนบธรรมเนียมประเพณีของสังคมนั้น

1.4 ความต้องการของอุณหภูมิที่เหมาะสม คนเราดำรงชีวิตอยู่ได้ต้องอาศัยความสมดุลทางร่างกาย

1.5 ความต้องการหลีกเลี่ยงความเจ็บปวด เพื่อให้ร่างกายเกิดความปลอดภัย ความเจ็บป่วยเป็นโทษของร่างกาย ทำให้ร่างกายพยายามสร้างภูมิคุ้มกันขึ้น เมื่อมีคนอื่นมาทำร้าย คนเราก็กหลีกเลี่ยงหรือต่อสู้ป้องกันตัว

1.6 ความต้องการพักผ่อนนอนหลับ เมื่อร่างกายเกิดความเหน็ดเหนื่อย เนื่องจากการใช้พลังงาน ออกแรงในการทำงาน เกิดความเหนื่อยล้าจากการอ่อนเพลียของร่างกาย เราจึงต้องการนอนหลับพักผ่อน เพื่อผ่อนคลายให้ร่างกายได้มีโอกาสสะสมพลังงานใหม่ และซ่อมแซมส่วนสึกหรอของร่างกาย

1.7 ความต้องการอากาศบริสุทธิ์ที่มีก๊าซออกซิเจนสำหรับการหายใจ เราอาจอดข้าวอดน้ำได้หลายวัน แต่กลับหายใจไม่ได้นาน

1.8 ความต้องการการขยับถ่าย เป็นการขยับของเสียออกจากร่างกาย ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นเช่นเดียวกับอาหารและน้ำ เพราะของเสียเหล่านี้เป็นพิษต่อร่างกาย ทำให้เราอึดอัดไม่สบาย บางครั้งอาจทำร้ายชีวิตได้

คติทางพุทธศาสนา ได้กล่าวถึง ความต้องการที่เป็นพื้นฐานในด้านความต้องการทางวัตถุ หรือสิ่งที่มองเห็นได้ ได้แก่ ปัจจัย 4 อาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม และยารักษาโรค

2. ความต้องการทางด้านจิตใจและสังคม (Psychological and Social Need) ความต้องการประเภทนี้ค่อนข้างสลับซับซ้อน และเกิดขึ้นจากสภาพสังคม วัฒนธรรม การเรียนรู้และประสบการณ์ที่มนุษย์นั้นได้รับ และเป็นสมาชิกอยู่ ความต้องการทางจิตใจและสังคมนี้แตกต่างกันไปตามแต่ละบุคคล แต่ละสังคม และฐานะทางสังคมของบุคคล รวมทั้งเวลาและโอกาสที่แตกต่างออกไปด้วย ลักษณะสำคัญของความต้องการทางจิตใจและสังคม ดังนี้

2.1 ความต้องการที่เกิดจากสังคมที่เป็นมรดกตกทอดทางวัฒนธรรม และกลายเป็นลักษณะนิสัยประจำตัวของแต่ละคน สิ่งเหล่านี้แตกต่างกันไปแต่ละสังคม

2.2 ความต้องการทางสังคมที่เกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ เราต้องมีการประสบการณ์ และการเรียนรู้มาก่อน จึงจะเข้าใจและเลือกกระทำได้ บางที่เราต้องศึกษาว่าจะเริ่มต้นอย่างไรควรทำอย่างไรต่อไป

2.3 ความต้องการนี้เปลี่ยนแปลงได้ แม้ในตัวคนเดียว

2.4 ความต้องการนี้จะมีมากขึ้นเมื่ออยู่รวมกลุ่มมากกว่าอยู่คนเดียว

2.5 ความต้องการนี้มีพฤติกรรมปกปิดมากกว่าพฤติกรรมเปิดเผย จะแสดงออกเมื่อมีสิ่งเร้า

2.6 ความต้องการที่มองไม่เห็นเป็นนามธรรมมากกว่ารูปธรรม

2.7 ความต้องการจิตใจและสังคมมีอิทธิพลที่จะผลักดันให้คนเราทำอะไรก็ได้ บางครั้งก็ปราศจากเหตุผล และคุณธรรม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นุชจรินทร์ ทับทิม (2553) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การสื่อสารอัตลักษณ์ของชุมชนบ้านวัวลาย จังหวัดเชียงใหม่ ผ่านกิจกรรมถนนคนเดิน โดยมีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาลักษณะของอัตลักษณ์ที่นำเสนอผ่านกิจกรรมถนนคนเดินบ้านวัวลาย และ 2) เพื่อศึกษาเครื่องมือและกิจกรรมที่ใช้ในการถ่ายทอดอัตลักษณ์ของชุมชนบ้านวัวลาย

ผ่านกิจกรรมถนนคนเดิน ผลการศึกษา พบว่า ลักษณะของอัตลักษณ์ของชุมชนบ้านวัวลายนั้น สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ลักษณะ คือ 1) อัตลักษณ์ที่เป็นความรู้สึกสำนึกร่วม เกิดจากรากฐานทางประวัติศาสตร์ของชาติพันธุ์ และการมีประสบการณ์ร่วมกันทางสังคมของคนภายในชุมชน จึงมีลักษณะเป็นนามธรรม และไม้อาจแสดงออกมาให้เห็นได้อย่างประจักษ์ชัดผ่านกิจกรรมถนนคนเดิน 2) อัตลักษณ์ที่เป็นวิถีปฏิบัติเชิงประจักษ์ คือ ลักษณะเฉพาะของชุมชนบ้านวัวลาย ในลักษณะที่มีความเป็นรูปธรรมชัดเจน สามารถนำเสนอผ่านกิจกรรมถนนคนเดินได้ ซึ่งประกอบไปด้วย ลักษณะทางด้านภาษา ลักษณะการแต่งกาย อาหาร ลักษณะที่อยู่อาศัย สถาปัตยกรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมไปถึงการละเล่น ดนตรี ศิลปะการแสดงพื้นบ้าน และ 3) อัตลักษณ์ที่เป็นหลักปฏิบัติเชิงนามธรรม คือ อัตลักษณ์ในลักษณะที่เกิดจากความศรัทธาในสิ่งต่าง ๆ ซึ่งเกิดจากวิถีการดำรงชีวิตเกี่ยวโยงผูกพันกับธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ดังจะเห็นได้จากการนับถือศาสนา พิธีกรรม ตามความเชื่อและค่านิยม รวมไปถึงประเพณีต่าง ๆ ซึ่งอัตลักษณ์ในลักษณะนี้มีสัญลักษณ์บางอย่างที่สื่อถึงหลักปฏิบัติเชิงนามธรรมเหล่านี้ และสามารถนำเสนอผ่านกิจกรรมถนนคนเดินได้

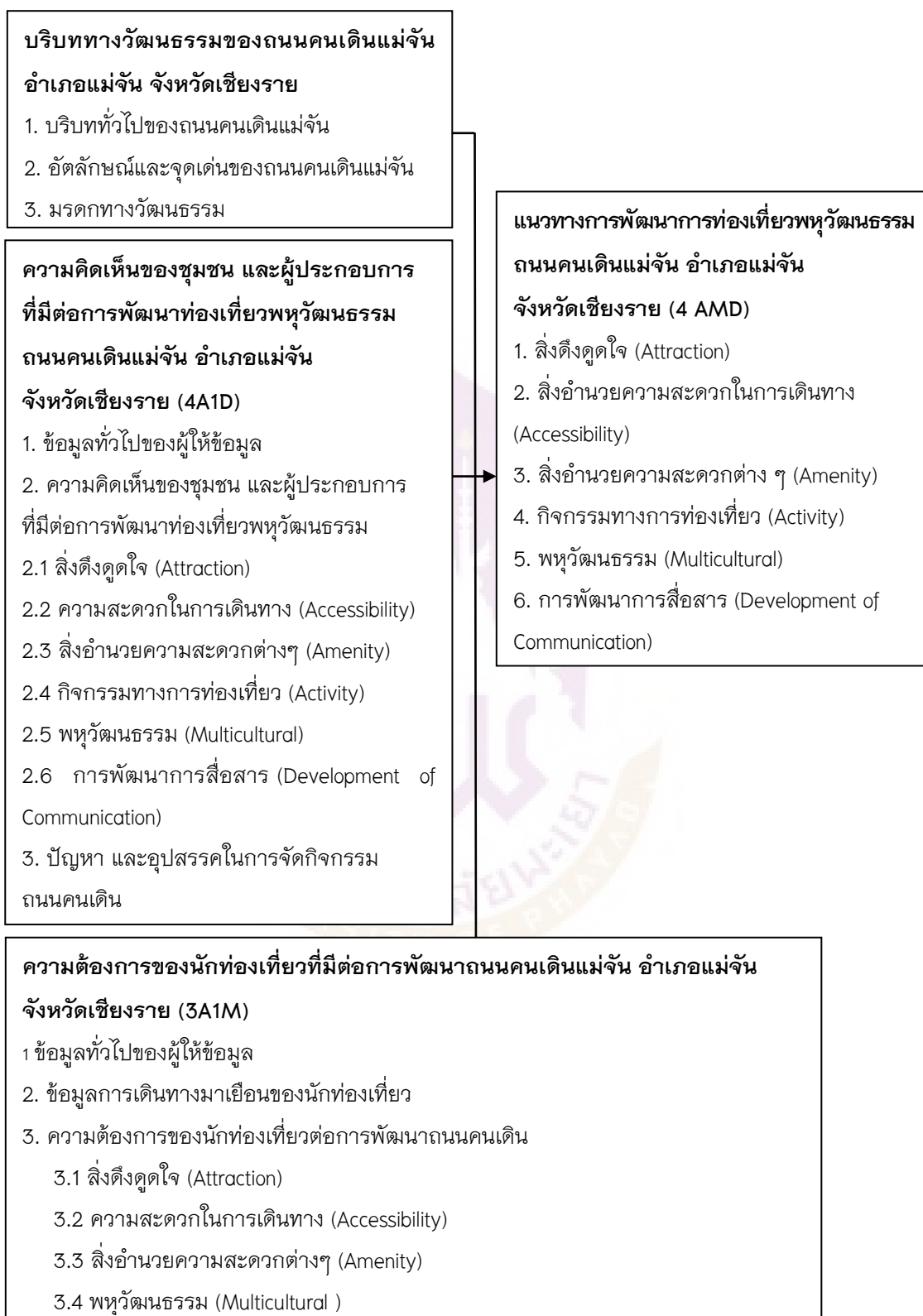
พรศิริ บินนาราวิ (2555) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความคาดหวังและการรับรู้ของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวในอำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความคาดหวังและการรับรู้ของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวอำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน และเพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว โดยเปรียบเทียบระหว่างความคาดหวังและการรับรู้ของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวในอำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ผลการวิจัย พบว่า มีความแตกต่างในคะแนนเฉลี่ยรวมและในแต่ละด้าน ซึ่งชี้ให้เห็นว่า มีช่องว่างระหว่างความคาดหวังและการรับรู้จริง ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรปรับปรุงและพัฒนาการให้บริการท่องเที่ยวในด้านต่าง ๆ เพื่อลดช่องว่างระหว่างความคาดหวังและการรับรู้จริงให้น้อยที่สุด อันจะนำมาซึ่งบริการท่องเที่ยวที่เหนือกว่าความคาดหวังของนักท่องเที่ยว เพื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจและพึงพอใจมากที่สุด

อรวิชญ์ กันตะยา (2556) ได้ทำการศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของหมู่บ้านธาตุสบแวน อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาบริบททางวัฒนธรรมในหมู่บ้านธาตุสบแวน อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา ในการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม 2) ศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในหมู่บ้านธาตุสบแวน อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา ผลการศึกษา พบว่า คนในชุมชนที่มาจากหลากหลายชาติพันธุ์ ทั้งชาวไทยเชื้อสายไทใหญ่ และชาวพื้นเมืองล้านนา ก่อให้เกิดประวัติศาสตร์ ประเพณี วัฒนธรรม และวิถีชีวิต ยังคงพบเห็นโดยทั่วไป คนในชุมชนมีความ

สมัครสมานสามัคคีกัน อีกทั้งยังมีอัธยาศัยไมตรีต่อกัน การที่หมู่บ้านมีเส้นทางคมนาคมที่ดีสามารถเชื่อมโยงไปยังแหล่งท่องเที่ยวแห่งอื่น ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางท่องเที่ยวได้อย่างสะดวกสบาย และนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับมากต่อปัจจัยผลิตภัณฑ์ ปัจจัยราคา ปัจจัยสถานที่/ช่องทางการจัดจำหน่าย และมีความพึงพอใจในระดับกลางต่อปัจจัยการส่งเสริมการตลาด

อรทัย เลิศวรรณวิทย์ และจิระวัฒน์ อนุวิชานนท์ (2557) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความคาดหวังและการรับรู้ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการประเด็นปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวสีเขียว ในผืนป่าดงพญาเย็น-เขาใหญ๋ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะส่วนบุคคล พฤติกรรมการท่องเที่ยว และทัศนคติเชิงจริยธรรมต่อสิ่งแวดล้อม ศึกษาและเปรียบเทียบระดับความคาดหวังและการรับรู้จริงที่มีต่อประเด็นปัญหาสิ่งแวดล้อม วิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมภายหลังการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทย จำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้จริงที่มีต่อประเด็นปัญหาสิ่งแวดล้อม กับพฤติกรรมภายหลังการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทย ในผืนป่าดงพญาเย็น-เขาใหญ๋ ผลการวิจัย พบว่า 1) การรับรู้จริงของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการประเด็นปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม มีระดับการรับรู้จริงสูงกว่าความคาดหวัง และแตกต่างกันในทุกด้าน 2) คุณลักษณะส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ระดับรายรับต่อเดือน และอาชีพของนักท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน มีพฤติกรรมภายหลังการท่องเที่ยวแตกต่างกัน 3) การรับรู้จริงของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการประเด็นปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม ทั้ง 8 ด้าน มีความสัมพันธ์ในทิศทางทางเดียวกันกับพฤติกรรมภายหลังการท่องเที่ยว ในระดับน้อยที่สุด

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพ 3 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวพหุวัฒนธรรม ถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ ผสมผสานกับการวิจัยเชิงปริมาณ มีการกำหนดระเบียบวิธีวิจัยตามวัตถุประสงค์ทั้งหมด 4 ข้อ คือ

1. เพื่อศึกษาบริบททางวัฒนธรรมของถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของชุมชน และผู้ประกอบการที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวพหุวัฒนธรรม ถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย
3. เพื่อศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการพัฒนาถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย
4. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวพหุวัฒนธรรม ถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

โดยมีรายละเอียดวัตถุประสงค์ ดังนี้

วิธีดำเนินการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาบริบททางวัฒนธรรมของถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

1. การหาอัตลักษณ์ของวัฒนธรรมแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีการผสมผสานกัน ในลักษณะพหุวัฒนธรรม บนถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย
2. หาจุดเด่นของผลิตภัณฑ์ และปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการของถนนคนเดินแม่จัน จังหวัดเชียงราย

ใช้การวิจัยเชิงเอกสาร เป็นการศึกษาคุณลักษณะ และตัวของบริบททางวัฒนธรรมในถนนคนเดินแม่จัน ซึ่งจะศึกษาจากเอกสารของหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว รวมทั้งจะทำการสำรวจบริเวณพื้นที่ถนนคนเดินแม่จัน เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการผสมผสานของวัฒนธรรมในพื้นที่ รวมถึงการสำรวจหาจุดเด่นของผลิตภัณฑ์ของถนนคนเดินแม่จัน และมีการสัมภาษณ์ผู้ที่มีผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานแม่จัน ด้านปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการของถนนคนเดินแม่จัน จากนั้น นำข้อมูลมาทำการสังเคราะห์ และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา เพื่อสรุปเป็นข้อมูลบริบททางวัฒนธรรมในแหล่งท่องเที่ยวถนนคนเดินแม่จัน

1. ประชากร

ในการศึกษาบริบททางวัฒนธรรมของถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ผู้วิจัยได้แบ่งประชากรกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ หน่วยงานภาครัฐ ชุมชนบ้านแม่จัน และผู้ประกอบการในพื้นที่ถนนคนเดินแม่จัน ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ตัวแทนจากหน่วยงานภาครัฐ โดยผู้ให้ข้อมูลจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวถนนคนเดินแม่จัน ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเชียงราย การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) สำนักงานเชียงราย สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย สำนักงานเทศบาลตำบลแม่จัน และองค์การบริหารส่วนตำบลแม่จัน

กลุ่มที่ 2 ตัวแทนชุมชนบ้านแม่จัน โดยผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้นำชุมชนบ้านแม่จัน และประชาชนที่มีอาคารบ้านเรือนอยู่ติดกับถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

กลุ่มที่ 3 ผู้ประกอบการ โดยผู้ให้ข้อมูลจะต้องเป็นผู้ประกอบการ หรือผู้ที่ย้ายสินค้าในพื้นที่ถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

2. กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

กลุ่มที่ 1 ตัวแทนจากหน่วยงานภาครัฐ โดยผู้ให้ข้อมูลจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวถนนคนเดินแม่จัน ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเชียงราย (1 คน) การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) (1คน) สำนักงานเชียงราย สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย (1 คน) สำนักงานเทศบาลตำบลแม่จัน (1 คน) องค์การบริหารส่วนตำบลแม่จัน (1 คน) รวมจำนวน 5 คน

กลุ่มที่ 2 ตัวแทนชุมชนบ้านแม่จัน โดยผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้นำชุมชน และประชาชนที่มีอาคารบ้านเรือนอยู่ติดกับถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย จำนวน 15 คน

กลุ่มที่ 3 ตัวแทนผู้ประกอบการ โดยผู้ให้ข้อมูลจะต้องเป็นผู้ประกอบการ หรือผู้ที่ย้ายสินค้าในพื้นที่ถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย จำนวน 10 คน

ในการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างให้ตรงตามหลักเกณฑ์ หรือจุดมุ่งหมายของผู้วิจัย คือ ตัวแทนหน่วยงานภาครัฐ ตัวแทนชุมชน และตัวแทนผู้ประกอบการ รวมทั้งหมด 30 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาบริบททางวัฒนธรรมของถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการวิจัย คือ

3.1 แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง โดยมีส่วนประกอบ ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ-สกุล ตำแหน่ง ตำแหน่งมาแล้ว...ปี สถานที่ทำงาน วุฒิการศึกษา
สูงสุด

ที่อยู่ เลขที่ หมู่ที่ ตำบล อำเภอ จังหวัด เบอร์โทรศัพท์ Email: วันที่ทำการสัมภาษณ์
เวลาสัมภาษณ์ สถานที่สัมภาษณ์

ส่วนที่ 2 บริบททางวัฒนธรรมของถนนคนเดินแม่จัน

1. ความเป็นมาของการพัฒนาถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย
เป็นอย่างไร

1.1 ประวัติความเป็นมาของถนนคนเดินแม่จัน

1.2 ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ถนนคนเดินแม่จันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างไร

2. วัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย
เป็นอย่างไร

3. จุดเด่นของถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย คืออะไรบ้าง

3.1 ด้านวัฒนธรรม

3.2 ด้านภูมิปัญญา

3.3 ด้านกิจกรรม

4. ท่านคิดว่าอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ สามารถสร้างความโดดเด่น
ทางการท่องเที่ยวให้กับถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงรายได้หรือไม่ อย่างไร

5. ปัญหาและอุปสรรคของการจัดกิจกรรมถนนคนเดินแม่จันที่ผ่านมา
เป็นอย่างไร

6. ถนนคนเดินแม่จัน จังหวัดเชียงราย ได้พัฒนาโดยการมีส่วนร่วมของภาคส่วน
ใดบ้าง และมีส่วนร่วมอย่างไร

7. แนวทางการพัฒนาถนนคนเดินแม่จัน จังหวัดเชียงราย ในอนาคตควรเป็นอย่างไร

3.2 แบบสำรวจ ผู้วิจัยทำการสำรวจบริบททางวัฒนธรรม โดยทำการสำรวจข้อมูลต่าง ๆ
ในพื้นที่ถนนคนเดินแม่จัน แล้วทำการบันทึกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับบริบททางวัฒนธรรมลงใน
แบบสำรวจ

3.3 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับถนนคนเดินแม่จัน

4. การทดสอบเครื่องมือ

ผู้วิจัยจะนำร่างแบบสัมภาษณ์ สถานการณ์และการมีส่วนร่วมผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย
ในแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวพหุวัฒนธรรม ถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย
เสนอต่อคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของเนื้อหา

แล้วนำร่างแบบสัมภาษณ์ของสถานการณ์และการมีส่วนร่วมผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวพหุวัฒนธรรม ถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย เสนอให้กับผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบ เพื่อทำการปรับปรุงแก้ไข โดยมีผู้เชี่ยวชาญทำการตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา จำนวน 3 ท่าน ดังนี้ 1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุษบา สิทธิการ (มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง) 2) ดร.อดิศร เรือลม (สำนักงานโยธาธิการและผังเมือง จังหวัดพะเยา) 3) ดร.ชฎาพัศฐ์ สุขกาย (มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย)

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 ผู้วิจัยจะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อศึกษาข้อมูล และนำมาใช้เป็นข้อมูลบริบททางวัฒนธรรมบริเวณถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

5.2 ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมแบบสัมภาษณ์ที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับถนนคนเดินแม่จันทั้งหมด จากจำนวนที่ได้กำหนดเพื่อนำมาทำการวิเคราะห์ข้อมูล

5.3 แบบสำรวจ (Survey Research) ผู้วิจัยทำการสำรวจพื้นที่ โดยการลงพื้นที่ จากนั้นทำการบันทึกข้อมูลลงในแบบสำรวจ จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาทำการกำหนดเป็นข้อมูลบริบททางวัฒนธรรม

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ใช้เทคนิคการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้เก็บรวบรวมผ่านการศึกษาจากเอกสาร การสัมภาษณ์ และการสำรวจพื้นที่ มาทำการวิเคราะห์ และสรุปออกมาในลักษณะของข้อมูลเชิงพรรณนา

วิธีการดำเนินการวิจัยตามจุดประสงค์ที่ 2 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของชุมชน และผู้ประกอบการที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวพหุวัฒนธรรม ถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

ผู้วิจัยจะดำเนินการวิจัยโดยการใช้แบบสอบถาม

1. ประชากร

1.1 ประชากรชุมชน โดยผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้นำชุมชนบ้านแม่จัน และประชาชนที่มีอาคารบ้านเรือนอยู่ติดกับถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

1.2 ประชากรผู้ประกอบการ โดยผู้ตอบแบบสอบถามจะต้องเป็นผู้ประกอบการหรือผู้ที่ขายสินค้าในพื้นที่ถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

2. กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

โดยผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ประกอบด้วย

2.1 ประชากรชุมชน โดยผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้นำชุมชนบ้านแม่จัน 5 คน และประชาชนที่มีอาคารบ้านเรือนอยู่ติดกับถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย 48 คน รวมจำนวน 53 คน

2.2 ประชากรผู้ประกอบการ โดยผู้ตอบแบบสอบถามจะต้องเป็นผู้ประกอบการ หรือผู้ที่ขายสินค้าในพื้นที่ถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย โดยเลือกกลุ่มขนาด กลุ่มตัวอย่างแบบสำมะโนประชากร และเลือกเก็บกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวนทั้งหมด 260 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ความคิดเห็นของชุมชน และผู้ประกอบการ ที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวพหุวัฒนธรรม ถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ อาชีพหลัก รายได้จากการประกอบอาชีพหลัก

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นของชุมชน และผู้ประกอบการที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวพหุวัฒนธรรมถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ได้แก่ สิ่งดึงดูดใจ (attraction) ความสะดวกในการเดินทาง (accessibility) สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ (amenity) กิจกรรมทางการท่องเที่ยว (Activity) การพัฒนารูปแบบการสื่อสาร (Development of Communication)

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

4. การทดสอบเครื่องมือ

4.1 ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เป็นการตรวจสอบสรุปอ้างอิงถึงมวลงเนื้อหาสาระ ความรู้ หรือประสบการณ์ ที่เครื่องมือมุ่งวัด ว่ามีความครอบคลุม หรือเป็นตัวแทนมวลงความรู้ หรือประสบการณ์ได้ดีเพียงไร สามารถดำเนินการได้ 2 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 จำแนกตัวแปรให้ครอบคลุมตามแนวคิดหรือวัตถุประสงค์โดยการสร้างตารางวิเคราะห์ประเด็น

ขั้นตอนที่ 2 พัฒนาเครื่องมือให้มีความครอบคลุมตัวแปรและวัตถุประสงค์ และสามารถตรวจสอบได้ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ดังนี้ 1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุษบา สิทธิการ (มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง) 2) ดร.อติศร เรือลม (สำนักงานโยธาธิการ และผังเมือง จังหวัดพะเยา) 3) ดร.ชฎาพัศฐ์ สุขกาย (มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย)

ตรวจสอบความเหมาะสม ขอบเขตของเนื้อหา หรือประสบการณ์ที่มุ่งวัด และตรวจสอบเนื้อหาหรือพฤติกรรมบางส่วน ว่ามีความสอดคล้องกับเนื้อหา หรือพฤติกรรมทั้งหมดหรือไม่ อันเป็นการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Bailey, 1987, p. 67 อ้างอิงใน สมชาย วรกีเกษมสกุล, 2554, สืบออนไลน์) ซึ่งพิจารณาข้อคำถามแบบสอบถาม ว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ ผู้วิจัยได้กำหนดตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

+1 หมายถึง แน่ใจว่าคำถามมีความเหมาะสม

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าคำถามมีความเหมาะสมหรือไม่

-1 หมายถึง คำถามไม่มีความเหมาะสม

นำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาหาความตรงโดยแทนค่าในสูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

โดยที่

IOC คือ ดัชนีความสอดคล้อง

R คือ คะแนนความพึงพอใจรวมของผู้เชี่ยวชาญ

N คือ จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามกับเนื้อหา (IOC: Index of Item Objective Congruence) โดยมีค่า IOC ทุกข้ออยู่ระหว่าง 0.60–1.00

4.2 การทดสอบหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการพัฒนาถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ที่ผ่านการตรวจสอบจากคณะกรรมการที่ปรึกษาแล้ว ไปทดสอบกับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวถนนคนเดินแม่จัน ที่มีคุณลักษณะใกล้เคียงกับพื้นที่เป้าหมาย โดยผู้วิจัยจะกำหนดเป็นถนนคนเดินเชียงราย จำนวน 30 ชุด โดยใช้วิธีสุ่มแบบบังเอิญ จากนั้นนำไปคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น โดยวิธีการใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค (Cronbach's alpha coefficient) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540) ดังนี้

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right\}$$

เมื่อ α คือ ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

n คือ จำนวนข้อของแบบทดสอบ

s_i^2 คือ ความแปรปรวนของแบบทดสอบรายข้อ

S_t^2 คือ ความแปรปรวนของแบบทดสอบทั้งฉบับ

โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's alpha coefficient; α) ซึ่งการประเมินความเที่ยงสัมประสิทธิ์แอลฟา ได้มีการพิจารณาจากเกณฑ์การประเมินความเที่ยงสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ดังนี้ (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2544)

ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α) การแปลความหมายระดับความเที่ยง

มากกว่า .9	ดีมาก
มากกว่า .8	ดี
มากกว่า .7	พอใช้
มากกว่า .6	ค่อนข้างพอใช้
มากกว่า .5	ต่ำ
น้อยกว่า หรือเท่ากับ .5	ไม่สามารถรับได้

โดยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของแบบสอบถามที่ได้ตั้งมากกว่า 0.70 ขึ้นไป ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.81 ซึ่งเป็นค่าที่สามารถยอมรับได้ จึงนำเอาแบบสอบถามนี้ไปใช้ในการวิจัยต่อไป

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยจะทำการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง จากการแจกแบบสอบถามให้กับนักท่องเที่ยว ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการโดยการเก็บข้อมูลในพื้นที่ถนนคนเดินแม่จัน

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูล โดยใช้วิธีทางสถิติผ่านโปรแกรมการคำนวณสำเร็จรูป ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน มานำเสนอในรูปแบบของตาราง พร้อมทั้งวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ดีความ หาข้อสรุปของข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาโดยอภิปรายผลของข้อมูลในเชิงพรรณนา

7. เกณฑ์การแปลผลจากแบบสอบถามนักท่องเที่ยว

7.1 ระดับการให้คะแนนที่ใช้ในการกรอกแบบสอบถามนักท่องเที่ยวด้านแบบสอบถามความคิดเห็นของชุมชน และผู้ประกอบการที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวพหุวัฒนธรรมถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย เพื่อใช้ในการคำนวณหาระดับค่าเฉลี่ย (\bar{X})

คะแนน 5 ระดับความคิดเห็นของชุมชน และผู้ประกอบการที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวพหุวัฒนธรรม ถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย อยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนน 4 ระดับความคิดเห็นของชุมชน และผู้ประกอบการที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวพหุวัฒนธรรม ถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย อยู่ในระดับมาก

คะแนน 3 ระดับความคิดเห็นของชุมชน และผู้ประกอบการที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยววัฒนธรรม ถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย อยู่ในระดับปานกลาง

คะแนน 2 ระดับความคิดเห็นของชุมชน และผู้ประกอบการที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยววัฒนธรรม ถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย อยู่ในระดับน้อย

คะแนน 1 ระดับความคิดเห็นของชุมชน และผู้ประกอบการที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยววัฒนธรรม ถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย อยู่ในระดับน้อยที่สุด

7.2 การหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เป็นสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของประชากรกลุ่มตัวอย่าง มีสูตรการคำนวณ ดังนี้

$$\text{ค่าเฉลี่ย } (\bar{X}) \text{ ของรายการใด} = \frac{\text{ผลรวมคะแนนความถี่ของรายการนั้น}}{\text{ความถี่ทั้งหมด}} \times 100$$

7.3 การหาค่าอันตรภาคชั้น เป็นการหาความกว้างระหว่างช่วงชั้นจากระดับการให้คะแนน สามารถคำนวณได้จากสูตร ดังนี้

$$\text{ค่าอันตรภาคชั้น} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$N = \frac{5 - 1}{5}$$

$$N = 0.80$$

$$N = 0.80$$

ดังนั้น ค่าความกว้างระหว่างช่วงชั้นคะแนน เท่ากับ 0.80

7.4 การแปลผลความหมายในแต่ละช่วงชั้นระดับคะแนน ที่ได้จากการคำนวณหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) คะแนนจากแบบสอบถามนักท่องเที่ยวด้านความคิดเห็นของชุมชน และผู้ประกอบการที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยววัฒนธรรม ถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ได้กำหนดเกณฑ์แปลความหมาย ดังนี้

ความหมายของระดับคะแนนด้านความต้องการ

ค่าเฉลี่ย 4.21–5.00 หมายถึง ระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.41–4.20 หมายถึง ระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.61–3.40 หมายถึง ระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.81–2.60 หมายถึง ระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00–1.80 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

วิธีการดำเนินการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการพัฒนาถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

1. ประชากร

นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่จังหวัดเชียงราย ปี พ.ศ. 2558 จำนวน 2,201,902 คน (สำนักงานสถิติจังหวัดเชียงราย, 2558, สื่อบนออนไลน์)

2. กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงราย ในปี พ.ศ. 2558 จำนวน 2,201,902 คน ซึ่งขนาดของกลุ่มตัวอย่างสามารถคำนวณได้จากสูตรของ Taro Yamane โดยกำหนดระดับค่าความเชื่อมั่น 95% และระดับค่าความคลาดเคลื่อน 0.50 (Yamane, 1973 อ้างอิงใน ชีรุฒิ เอกะกุล, 2543) ซึ่งสูตรในการคำนวณ คือ

$$\text{สูตร } n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

n แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ

N แทน จำนวนประชากรทั้งหมด

e แทน ค่าความคลาดเคลื่อน

$$\text{แทนค่า } n = \frac{2,201,902}{1 + (2,201,902)(0.05)^2}$$

จากการคำนวณขนาดตัวอย่างจากสูตร ได้จำนวนตัวอย่างที่ใช้ 399.92 คน เพื่อให้ความเชื่อมั่นสูงขึ้น ผู้วิจัยจึงใช้จำนวนตัวอย่างในการเก็บรวบรวมข้อมูล 400 คน โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล มีดังนี้

3.1 แบบสอบถาม ความต้องการของนักท่องเที่ยว ที่มีต่อการพัฒนาถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ รายได้จากการประกอบอาชีพหลัก

ส่วนที่ 2 ข้อมูลการเดินทางมาเยือนของนักท่องเที่ยวในถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ได้แก่ การเดินทางมาถนนคนเดินแม่จันในรูปแบบใด จำนวนคนที่เดินทางมาถนนคนเดินพร้อมกับท่าน จำนวนครั้งที่เดินทางมาเยือนถนนคนเดิน สิ่งที่ทำให้ท่านรับรู้ข้อมูลของถนนคนเดินแม่จัน วัตถุประสงค์ของการเดินทางมาท่องเที่ยวถนนคนเดิน เหตุผลที่เดินทางมาท่องเที่ยวถนนคนเดินแม่จัน ท่านจะกลับมาท่องเที่ยวถนนคนเดินอีกหรือไม่

ส่วนที่ 3 ความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ได้แก่ สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) การเข้าถึง (Accessibility) สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenity) พหุวัฒนธรรม (Multicultural)

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

4. การทดสอบเครื่องมือ

4.1 ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เป็นการตรวจสอบสรุปอ้างอิงถึง มวลเนื้อหาสาระ ความรู้ หรือประสบการณ์ ที่เครื่องมือมุ่งวัดว่ามีความครอบคลุม หรือเป็นตัวแทน มวลความรู้ หรือประสบการณ์ได้ดีเพียงไร สามารถดำเนินการได้ 2 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 จำแนก ตัวแปรให้ครอบคลุมตามแนวคิดหรือวัตถุประสงค์ โดยการสร้างตารางวิเคราะห์ประเด็น

ขั้นตอนที่ 2 พัฒนาเครื่องมือให้มีความครอบคลุมตัวแปรและวัตถุประสงค์ และสามารถตรวจสอบได้ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ดังนี้ 1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุษบา สิทธิการ (มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง) 2) ดร.อดิศร เรือลม (สำนักงานโยธาธิการ และผังเมือง จังหวัดพะเยา) 3) ดร.ชฎาพัศฐ์ สุขกาย (มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย)

ตรวจสอบความเหมาะสม ขอบเขตของเนื้อหา หรือประสบการณ์ที่มุ่งวัด และตรวจสอบเนื้อหาหรือพฤติกรรมบางส่วน ว่ามีความสอดคล้องกับเนื้อหา หรือพฤติกรรม ทั้งหมดหรือไม่ อันเป็นการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Bailey, 1987, p. 67 อ้างอิงใน สมชาย วรกีเกษมสกุล, 2554, สืบออนไลน์) ซึ่งพิจารณาข้อคำถามแบบสอบถาม ว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ ผู้วิจัยได้กำหนดตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

+1 หมายถึง แน่ใจว่าคำถามมีความเหมาะสม

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าคำถามมีความเหมาะสมหรือไม่

-1 หมายถึง คำถามไม่มีความเหมาะสม

นำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาหาความตรงโดยแทนค่าในสูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

โดยที่ IOC คือ ดัชนีความสอดคล้อง

R คือ คะแนนความพึงพอใจรวมของผู้เชี่ยวชาญ

N คือ จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามกับเนื้อหา (IOC: Index of Item Objective Congruence) โดยมีค่า IOC ทุกข้ออยู่ระหว่าง 0.66-1.00

4.2 การทดสอบหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการพัฒนาถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ที่ผ่านการตรวจสอบจากคณะกรรมการที่ปรึกษาแล้ว ไปทดสอบกับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวถนนคนเดินแม่จัน ที่มีคุณลักษณะใกล้เคียงกับพื้นที่เป้าหมาย โดยผู้วิจัยจะกำหนดเป็นถนนคนเดินเชียงราย จำนวน 30 ชุด โดยใช้วิธีสุ่มแบบบังเอิญ จากนั้นนำไปคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น โดยวิธีการใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540) ดังนี้

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right\}$$

เมื่อ α คือ ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

n คือ จำนวนข้อของแบบทดสอบ

S_i^2 คือ ความแปรปรวนของแบบทดสอบรายข้อ

S_t^2 คือ ความแปรปรวนของแบบทดสอบทั้งหมด

โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's alpha coefficient; α) ซึ่งการประเมินความเที่ยงสัมประสิทธิ์แอลฟา ได้มีการพิจารณาจากเกณฑ์การประเมินความเที่ยงสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ดังนี้ (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2544) ซึ่งได้ค่าเท่ากับ 0.86

ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α) การแปลความหมายระดับความเที่ยง

มากกว่า .9	ดีมาก
มากกว่า .8	ดี
มากกว่า .7	พอใช้
มากกว่า .6	ค่อนข้างพอใช้
มากกว่า .5	ต่ำ
น้อยกว่า หรือเท่ากับ .5	ไม่สามารถรับได้

โดยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของแบบสอบถามที่ได้ต้องมากกว่า 0.70 ขึ้นไป ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.86 ซึ่งเป็นค่าที่สามารถยอมรับได้ จึงนำเอาแบบสอบถามนี้ไปใช้ในการวิจัยต่อไป

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยจะทำการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง จากการแจกแบบสอบถามให้กับนักท่องเที่ยว ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการโดยการเก็บข้อมูลในพื้นที่ถนนคนเดินแม่จัน

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูล โดยใช้วิธีทางสถิติผ่านโปรแกรมการคำนวณสำเร็จรูป ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน มานำเสนอในรูปแบบของตาราง พร้อมทั้งวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ความหาข้อสรุปของข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาโดยอภิปรายผลของข้อมูลในเชิงพรรณนา

7. เกณฑ์การแปลผลจากแบบสอบถามนักท่องเที่ยว

7.1 ระดับการให้คะแนนที่ใช้ในการกรอกแบบสอบถามนักท่องเที่ยวด้านความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการพัฒนาถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย เพื่อใช้ในการคำนวณหาระดับค่าเฉลี่ย (\bar{X})

คะแนน 5 ระดับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการพัฒนาถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย อยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนน 4 ระดับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการพัฒนาถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย อยู่ในระดับมาก

คะแนน 3 ระดับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการพัฒนาถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย อยู่ในระดับปานกลาง

คะแนน 2 ระดับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการพัฒนาถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย อยู่ในระดับน้อย

คะแนน 1 ระดับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการพัฒนาถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย อยู่ในระดับน้อยที่สุด

7.2 การหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เป็นสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของประชากรกลุ่มตัวอย่าง มีสูตรการคำนวณ ดังนี้

$$\text{ค่าเฉลี่ย } (\bar{X}) \text{ ของรายการใด} = \frac{\text{ผลรวมคะแนนความถี่ของรายการนั้น} \times 100}{\text{ความถี่ทั้งหมด}}$$

7.3 การหาค่าอัตราภาคชั้น เป็นการหาความกว้างระหว่างช่วงชั้นจากระดับการให้คะแนนสามารถคำนวณได้จากสูตร ดังนี้

$$\text{ค่าอัตราภาคชั้น} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$N = \frac{5 - 1}{5}$$

5

$$N = 0.80$$

ดังนั้น ค่าความกว้างระหว่างช่วงชั้นคะแนน เท่ากับ 0.80

7.4 การแปลผลความหมายในแต่ละช่วงชั้นระดับคะแนน ที่ได้จากการคำนวณหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) คะแนนจากแบบสอบถามนักท่องเที่ยวด้านความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการพัฒนาถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ได้กำหนดเกณฑ์แปลความหมายดังนี้

ความหมายของระดับคะแนนด้านความต้องการ

ค่าเฉลี่ย 4.21–5.00 หมายถึง ระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.41–4.20 หมายถึง ระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.61–3.40 หมายถึง ระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.81–2.60 หมายถึง ระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00–1.80 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

วิธีดำเนินการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 4 เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวพหุวัฒนธรรม ถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

ผู้วิจัยได้ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยผู้วิจัยจะใช้การสนทนากลุ่ม (Focus group)

1. ประชากร

ในการเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวพหุวัฒนธรรม ถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ผู้วิจัยแบ่งกลุ่มเป้าหมายออกเป็น 3 กลุ่ม คือ ตัวแทนจากหน่วยงานภาครัฐ ตัวแทนชุมชนบ้านแม่จัน และตัวแทนผู้ประกอบการ ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ตัวแทนจากหน่วยงานภาครัฐ โดยผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเชียงราย การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) สำนักงานเชียงราย สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย สำนักงานเทศบาลตำบลแม่จัน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่จัน

กลุ่มที่ 2 ตัวแทนชุมชนบ้านแม่จัน ได้แก่ ผู้นำชุมชน ผู้ที่มีอาคารบ้านเรือนติดกับถนนคนเดินแม่จัน

กลุ่มที่ 3 ผู้ประกอบการ หรือผู้ขายสินค้าในพื้นที่ถนนคนเดินแม่จัน ผู้ประกอบการด้านที่พัก ผู้ประกอบการด้านอาหาร ในพื้นที่ถนนคนเดินแม่จัน

2. กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

กลุ่มที่ 1 ตัวแทนจากหน่วยงานภาครัฐ โดยผู้ให้ข้อมูลจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวถนนคนเดินแม่จัน ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเชียงราย (1 คน) การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) (1 คน) สำนักงานเชียงราย สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย (1 คน) สำนักงานเทศบาลตำบลแม่จัน (1 คน) องค์การบริหารส่วนตำบลแม่จัน (1 คน) รวมจำนวน 5 คน

กลุ่มที่ 2 ตัวแทนชุมชนบ้านแม่จัน โดยผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้นำชุมชนบ้านแม่จัน และประชาชนที่มีอาคารบ้านเรือนอยู่ติดกับถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย จำนวน 15 คน

กลุ่มที่ 3 ตัวแทนผู้ประกอบการ โดยผู้ให้ข้อมูลจะต้องเป็นผู้ประกอบการ หรือผู้ขายสินค้าในพื้นที่ถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย จำนวน 10 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยจะใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูล โดยการสนทนากลุ่ม (Small Focus group) เป็นเทคนิคซึ่งประยุกต์มาจากการสัมภาษณ์ ที่นิยมนำมาใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ มักเป็นการสัมภาษณ์ในประเด็นเกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริงหรือเรื่องทั่ว ๆ ไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

โดยครั้งแรกที่ประชุมจะเป็นการระดมความคิดเห็น โดยเชิญกลุ่มเป้าหมายทราบถึงการวิจัย และเปิดโอกาสให้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นของแต่ละท่านในประเด็นที่เจาะจง ผู้วิจัยจะคอยเก็บข้อมูลและรับฟังความคิดเห็นให้ได้ประโยชน์มากที่สุด

การจัดประชุมครั้งที่ 2 จะนำผลข้อมูลที่ได้จากการประชุมครั้งแรกมาวิเคราะห์ และสังเคราะห์ เพื่อให้ได้เป็นแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวพหุวัฒนธรรม ถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวของถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวพหุวัฒนธรรม ถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) รวมทั้งข้อเสนอแนะในการจัดการถนนคนเดินแม่จันเพื่อตอบสนองการท่องเที่ยว อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวพหุวัฒนธรรม ถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย มีรายละเอียดของผลการศึกษาดังต่อไปนี้

1. บริบททางวัฒนธรรมของถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย
 - 1.1 การหาอัตลักษณ์ของถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย
 - 1.2 จุดเด่นของมรดกทางวัฒนธรรมถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัด เชียงราย
2. ความคิดเห็นของชุมชน และผู้ประกอบการที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวพหุวัฒนธรรม ถนนคนเดินแม่จันอำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย
3. ความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการพัฒนาถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย
4. แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวพหุวัฒนธรรม ถนนคนเดินแม่จัน จังหวัดเชียงราย โดยมีรายละเอียดดังนี้

บริบททางวัฒนธรรมของถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

ถนนคนเดินแม่จัน เริ่มจากแนวคิด China street โดยเทศบาลตำบลแม่จันเป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบในการดำเนินกิจกรรมถนนคนเดิน โดยใช้พื้นที่บริเวณถนนหน้าว่าการอำเภอแม่จัน หรือถนนเส้นพลโยธินสายเก่า เป็นพื้นที่ใช้ในการจัดกิจกรรมถนนคนเดิน ในช่วงแรกของการจัดกิจกรรมถนนคนเดินแม่จัน ยังมีผู้ประกอบการเข้ามาจำหน่ายสินค้าในจำนวนที่น้อย นายอภิรักษ์ ตักดีสนิท ขณะนั้นดำรงตำแหน่งนายอำเภอแม่จัน ได้มีแนวคิดในการเสนอให้มีกลุ่มชาติพันธุ์เข้ามามีส่วนร่วมในการจำหน่ายสินค้าเพิ่มเติม จากที่มีผู้ประกอบการจำนวนน้อย ทำให้ถนนคนเดินมีผู้ประกอบการเพิ่มขึ้น จำนวนมากขึ้น รวมไปถึงยังมีสินค้าจัดจำหน่ายอย่างมากมาย หลากหลายชนิด ทำให้เกิดเป็นความหลากหลายในเรื่องของวัฒนธรรมในด้านต่าง ๆ ขึ้น เช่น วิถีชีวิต การแต่งกาย อาหารการกินที่แตกต่างกัน ไม่ได้มีเฉพาะแค่สินค้าทั่วไปเหมือนกับถนนคนเดินแห่งอื่น ๆ เพราะยังมีสินค้าจำพวกที่หาได้ยากของกลุ่มชาติพันธุ์ งานหัตถกรรมต่าง ๆ จึงทำให้เกิดเป็นชื่อถนนคนเดินว่า ถนนคนเดิน ถนนคนดอย ขึ้น เพราะถนนคนเดินแม่จันแห่งนี้ไม่ได้นำเสนอแค่เฉพาะสินค้าที่นำมาจำหน่ายเท่านั้น แต่ยังนำเสนอให้เห็นในเรื่องของวัฒนธรรมด้านต่าง ๆ ที่รวมอยู่ภายในถนนคนเดินแม่จันแห่งนี้ด้วย

อัตลักษณ์ของวัฒนธรรมแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ ที่มีการผสมผสานกันในลักษณะ พหุวัฒนธรรม บนถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

ถนนคนเดินแม่จันประกอบไปด้วยผู้คนที่หลากหลาย รวมทั้งกลุ่มชาติพันธุ์ เช่น อาข่า ม้ง ลีซอ มูเซอ ที่ได้นำสินค้าเข้ามาจำหน่ายในถนนคนเดินแม่จัน โดยแต่ละกลุ่มนั้นมีอัตลักษณ์ดั้งเดิมเป็นของตัวเอง ที่ได้รับมาจากการอบรมสั่งสอนของครอบครัว ทำให้เกิดการนำเอาวัฒนธรรมเข้ามาภายในถนนคนเดินแม่จัน ไม่ว่าจะเป็นด้านของภาษา การแต่งกาย รวมถึงวัตถุดิบที่จะนำมาประกอบอาหาร และของป่าหายาก ในเรื่องของภาษานั้นทุกกลุ่มชาติพันธุ์จะใช้ภาษาไทยถิ่นเหนือเป็นสื่อกลางในการสื่อสารกับลูกค้า ด้านการแต่งกายนั้น แรกเริ่มที่มีถนนคนเดินแม่จันนั้น ทุกกลุ่มชาติพันธุ์จะแต่งกายด้วยชุดประจำเผ่าของตนเองซึ่งเป็นเอกลักษณ์ที่สามารถสังเกตเห็นและเห็นได้ชัดเจน เป็นที่น่ายินดีของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่ถนนคนเดินแม่จัน รวมถึงยังมีการจำหน่ายวัตถุดิบ พืชผลทางการเกษตร และอีกส่วนหนึ่งก็ยังมีผลิตภัณฑ์ที่ประดิษฐ์ขึ้นจากงานฝีมือ โดยกลุ่มชาติพันธุ์ส่วนใหญ่มีอาชีพที่เกี่ยวกับเกษตรกรรม โดยเฉพาะการทำนา ทำไร่ ค้าขาย ก่อให้เกิดผลิตภัณฑ์และบริการ โดยอาศัยทรัพยากรเด่นจากท้องถิ่นเป็นวัตถุดิบ เช่น องุ่นไร้เมล็ด (องุ่นป่า) มะเขือขม และของป่า เป็นต้น นอกจากนี้การท่องเที่ยวยังทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ เพื่อให้เข้ากับบริบทการท่องเที่ยวและบริบทอื่น ๆ ที่เข้ามา แต่สิ่งที่ไม่เปลี่ยนแปลงก็คือ สำนึกของความเป็นชาติพันธุ์ที่ยังฝังอยู่ในจิตใต้สำนึก ไม่ว่าจะอยู่ที่ไหน และเมื่อได้มีปฏิสัมพันธ์กับคนหลากหลายกลุ่ม ทำให้อัตลักษณ์ของแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์นั้นชัดเจนมากขึ้น และอีกด้านหนึ่งก็มิผลให้เกิดการผสมกลมกลืนระหว่างผู้คนกลุ่มต่าง ๆ ด้วยเช่นกัน ตัวอย่างสภาพบรรยากาศของถนนคนเดินแม่จัน ดังภาพต่อไปนี้

ภาพ 4 แสดงบรรยากาศของถนนคนเดินแม่จัน

สำหรับรายละเอียดเกี่ยวกับวัฒนธรรมอันเป็นจุดเด่นของชาติพันธุ์ที่มีอยู่ในถนนคนเดินแม่จัน ประกอบไปด้วย 5 ชาติพันธุ์ ดังต่อไปนี้

1. ม้ง (Hmong)

จุดเด่นมรดกทางวัฒนธรรมของชาวม้งที่ปรากฏในถนนคนเดินแม่จัน ได้แก่

1.1 อาหาร ข้าวสวย (ข้าวไร่) กับข้าวจำพวกผัก เนื้อ เครื่องเทศ รสชาติไม่เผ็ด

1.2 การแต่งกาย เป็นผลิตภัณฑ์ที่จำหน่ายทั้งเสื้อของชนเผ่าม้งทั้งชาย หญิง

1.3 งานช่างฝีมือ ดีเหล็กทำเครื่องใช้ เครื่องประดับ การจักสาน การก่อสร้าง การเย็บผ้าปัก การเขียนลายเทียน

1.4 ภาษาแม่ ปัจจุบันชาวม้งนิยมเขียนภาษาม้งด้วยตัวหนังสืออังกฤษที่คิดค้นโดยมิชชันนารี และตัวหนังสือไทยบ้างแต่ไม่ค่อยเป็นที่นิยมนัก นอกจากนี้ยังมีชาวม้งบางคนพยายามคิดค้นตัวหนังสือใหม่ ๆ ขึ้นมา ใช้ทดแทนตัวหนังสืออังกฤษและไทย

นอกจากนี้ สินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่ชนเผ่าม้งนำมาจำหน่ายในถนนคนเดินแม่จัน ได้แก่ มะเขือเทศ มะละกอ พริกชี้หนู พักทอง มะระหวาน เผือก และขิง ซึ่งนำมาจำหน่ายเยอะที่สุด

2. อาข่า (Akha)

จุดเด่นมรดกทางวัฒนธรรมของชาวอาข่าที่ปรากฏในถนนคนเดินแม่จัน ได้แก่ ชนเผ่าอาข่าเป็นชนเผ่าหนึ่งที่มีมรดกทางวัฒนธรรมที่ดั่งงามและมีคุณค่า ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม ในรูปแบบของแนวคิดและแนวทางปฏิบัติมากมาย เช่น

2.1 อาหาร ชนเผ่าอาข่าเป็นกลุ่มชนที่มีความขยันเป็นอย่างมาก ทำอาชีพทางการเกษตร เช่น การปลูกพืชไร่ เป็นการทำเพื่อยังชีพ กล่าวคือ เป็นการผลิตเพื่อบริโภคเอง แต่หากปีไหนได้ผลผลิตเยอะ ก็จะนำไปแบ่งขาย ในพื้นที่ไร่จะมีการปลูกพืชนานาชนิด เช่น ข้าว ข้าวโพด ถั่วต่าง ๆ และพืชผักเพื่อการบริโภค เป็นต้น

2.2 ภาษา ภาษาของเผ่าอาข่าจัดอยู่ในสาขา ยี (โลโล) ของตระกูลพม่า-ทิเบต มีภาษาพูดแต่ไม่มีภาษาเขียน ไม่มีประวัติศาสตร์ความเป็นมาของภาษา และต้นกำเนิดที่แน่ชัด แต่จะเป็นในลักษณะสืบทอดต่อ ๆ กันมามากกว่า อย่างไรก็ตาม การใช้ภาษาของชนเผ่าอาข่ามีลักษณะการสื่อเพื่อให้เกิดความเข้าใจต่างกัน โดยใช้ลักษณะ วัย และลักษณะงาน เป็นตัวแยกแยะ การพูดสื่อสาร และหากมีการใช้ภาษาในพิธีกรรมก็จะใช้ศัพท์ค่อนข้างยาก สำเนียงภาษาพูดของชนเผ่าอาข่ามีลักษณะเสียงสั้นสูง นิยมตะโกนออกเสียงดังและมีเสียงแหลม อาจเป็นเพราะว่าอาข่าอาศัยอยู่บนพื้นที่สูง และอากาศหนาวเย็น จึงมีการใช้เสียงดังเพื่อจะได้ยินในระยะไกล

2.3 การแต่งกาย เอกลักษณ์การแต่งกายของชนเผ่าอาข่า มีจุดเด่นที่หมวกโลหะสีเงิน และเครื่องประดับบนศีรษะ ทั้งที่เป็นผ้าคลุมปักสีล้วนลวดลายสดใส และเครื่องเงินหรือโลหะ

ที่ระดับประกอบในรูปแบบต่าง ๆ การสวมเครื่องประดับ สวมเสื้อสีดำตัวยาว ซึ่งด้านหลังตัวเสื้อ จะมีลวดลายปักที่หลากหลายสีสันสวยงาม กระโปรงสั้นสีดำ คาดเข็มขัด สวมผ้าพันน่องทั้งสองข้าง ผู้หญิงชาวอาข่าจะสร้างสรรค์ลวดลายบนผืนผ้าด้วยการปักเป็นหลัก ปักลวดลายที่งดงาม เพื่อใช้ตกแต่งประดับบริเวณด้านหลังเสื้อ แขนเสื้อ ผ้าพันรอบกระโปรง และผ้าพันน่อง โดยเฉพาะด้านหลังของตัวเสื้อจะมีการปักลวดลายหลาย ๆ ลวดลายเต็มแผ่นหลัง หรือเกือบเต็มแผ่นหลังของตัวเสื้อ นับเป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่นของชนเผ่าอาข่า นอกจากการปักแล้ว ชนเผ่าอาข่า ยังมีฝีมือในการผสมผสานเทคนิคการเย็บผ้าปะติดรวมอยู่ในผืนผ้าแต่ละชิ้นด้วย

นอกจากนี้ หญิงชาวอาข่ายังมักนิยมสร้างความสวยงามแพรวพราวให้เครื่องแต่งกายเพิ่มเติมด้วยการปักเหรียญเงิน ลูกปัดหลากสีสัน เปลือกหอยเบี้ยยี้ ระดับลงบนเสื้อผ้า เครื่องแต่งกายประจำเผ่าแทบทุกชิ้น โดยเฉพาะส่วนที่เป็นเข็มขัดมักพบว่า มีการปักประดับ เปลือกหอยเบี้ยยี้มากเป็นพิเศษ ทั้งนี้ เนื่องจากชาวอาข่ามีความเชื่อว่า เปลือกหอยเบี้ยยี้จะเป็นเสมือนเครื่องรางช่วยคุ้มครองป้องกัน ช่วยขจัดปัดเป่าอันตราย นำพาแต่สิ่งที่ดี ๆ มาให้กับผู้สวมใส่ ปัจจุบัน ผ้าปักชนเผ่าอาข่านอกจากจะเป็นเครื่องแต่งกายที่สะท้อนความเป็นชนเผ่าอาข่าแล้ว ผ้าปักอาข่ายังสามารถนำไปแปรรูปตัดเย็บเป็นผลิตภัณฑ์ในรูปแบบต่าง ๆ มีการปรับประยุกต์ ลวดลายให้มีความหลากหลายมากขึ้น ตามสมัยนิยม ตามกาลเวลา และสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง ทำให้ชาวอาข่ามีรายได้ยังชีพ จนส่งผลให้มีชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น

นอกจากนี้ สินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่ชนเผ่าอาข่านำมาจำหน่ายในถนนคนเดินแม่จัน ได้แก่ กะหล่ำ องุ่นไร้เมล็ด (องุ่นป่า) แดงกวาดอย ค่ะน้ำญี่ปุ่น ค่ะน้ำฮองกง ผักกาดเขียว ปุยเลี้ยง ชะอม ยอดถั่วลิ้นเต่า ผักขม ถั่วฝักยาว โสมตั้งกุ่ม ผักชีลาว เผือก ถั่วแขก ผักเหลียง มะกอก บอนผา

3. ลีซู (Lisu)

จุดเด่นมรดกทางวัฒนธรรมของชาวลีซูที่ปรากฏในถนนคนเดินแม่จัน ได้แก่

3.1 อาหาร ลีซูมีอาหารที่จะประกอบในเทศกาล หรือเวลาที่มีพิธีกรรมอยู่ 3 อย่าง ได้แก่ มาหู่จ่าจ่า (ต้มหน่อไม้กับกระดูกหมู) ขวากี้กือ (ลาบหมู) และชวาลู ๆ (ทอดหมู) นอกจากนี้ ลีซูยังมีการถนอมอาหารเพื่อที่จะสามารถเก็บไว้กินในยามแล้ง ได้แก่ ผักกาดดอง ผักกาดตากแห้ง เป็นต้น และอาหารที่ขึ้นชื่อของลีซูอีกอย่าง คือ จ้า ลู๋ แปะ แปะ หรือย่ามะซือเทศ เป็นอาหารที่จะต้องมีเพื่อไปทำไร่ทำสวน

3.2 การแต่งกาย เครื่องแต่งกายชายลีซูสวมกางเกงขากว้าง ยาวเลยเข่าเล็กน้อย ลักษณะสีที่นิยม คือ สีฟ้า เขียวอ่อน หรือสีอื่น ๆ (ที่เป็นสีโทนเย็น) ส่วนคนสูงอายุนิยมใช้สีดำ หรือสีม่วงเข้ม เสื้อคล้ายเสื้อแจ๊คเก็ต สีดำทำด้วยผ้าใยหญ้า (ในอดีต) หรือผ้ากำมะหยี่

(ในปัจจุบัน) ประดับด้วยแผ่นโลหะเงินรูปเครื่องวงกลม เย็บติดกับเสื้อเรียงเป็นแถวทั้งข้างหน้า และข้างหลัง (เสื้อกำมะหยี่นี้จะสวมเฉพาะวันปีใหม่ และวันแต่งงานของตนเองเท่านั้น) อีกทั้ง นิยมสวมถุงน่องเป็นสีดำ และติดด้วยแถบสีสดใส เครื่องแต่งกายหญิงลี้ซู่ไม่ว่าจะเป็นเด็ก หญิงสาว หญิงแต่งงานแล้ว หรือคนชรา จะแต่งกายเหมือนกันหมด กางเกงจะเป็นสีดำยาวเลยเข่า เล็กน้อย มีเสื้อคลุมยาว นิยมสีฟ้า หรือสีโทนเย็นที่มีสีสดใส ตัวเสื้อตั้งแต่เอวลงมาจะผ่าทั้งสองข้าง แขนยาว ที่ปกคอติดแถบผ้าสีดำ ยาวประมาณ 1 คืบ ช่วงต้นแขนและหน้าอกตกแต่งด้วยผ้าหลากสี เย็บติดกันเป็นแผ่น คาดเข็มขัดซึ่งเป็นผ้าดำผืนใหญ่ กว้างขนาดฝ่ามือ หญิงนิยมโพกศีรษะ (จะใช้ผ้าโพกศีรษะเฉพาะในงานสำคัญ เช่น งานแต่งงาน ปีใหม่) ใช้ผ้าพันแข้งด้วยผ้าพื้นสีโทนร้อน (แดง ชมพู ม่วง) ปลายขอบล่างติดแถบผ้าหลากสีและมีสายปักที่สวยงาม เมื่อมีพิธีกรรม หรืองานฉลอง ก็จะมีเสื้อกั๊กผ้ากำมะหยี่ ซึ่งประดับด้วยแผ่นโลหะเงินรูปเครื่องวงกลม และเหรียญรูปี

3.3 งานช่างฝีมือ ลี้ซู่ถือว่าเป็นชนที่มีความเชี่ยวชาญในงานฝีมือมากชนหนึ่ง งานฝีมือที่สามารถพบเห็นได้ ได้แก่ ช่างจักรสาน เช่น ตะกร้า ไม้กวาด เป็นต้น

3.4 ภาษาแม่ ลี้ซู่พูดภาษาในกลุ่มหยา (โลโล) ธิเบต-พม่า ไม่มีภาษาเขียนของตนเอง ต่อมากลุ่มมิชชันนารีที่เผยแพร่ศาสนาคริสต์ก็ได้นำเอาอักษรโรมันมาดัดแปลง เป็นภาษาเขียนของลี้ซู่

นอกจากนี้ สินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่ชนเผ่าลี้ซู่นำมาจำหน่ายในถนนคนเดินแม่จัน ได้แก่ อกโศดาโต้ กระท่อมหัวใหญ่ ผักกาดขาว พริกหยวก จะค่าน (สะค่าน) กระจีบบเขี้ยว มะนาว ตะไคร้ หวาย ข้าวโพด

4. ล่าหู่ (LAHU)

จุดเด่นมรดกทางวัฒนธรรมของชาวล่าหู่ที่ปรากฏในถนนคนเดินแม่จัน ได้แก่ ชนเผ่าล่าหู่เป็นชนเผ่าหนึ่งที่มีมรดกทางวัฒนธรรมที่ดั้งเดิม มากมายไม่แพ้เผ่าอื่น ๆ เช่น

4.1 ภาษา ชนเผ่าล่าหู่พูดภาษาธิเบต-พม่า ซึ่งคล้ายคลึงกับพวกอาข่าและลี้ซอ มูเซอส่วนใหญ่พูดภาษาไทยใหญ่และลาวได้ บางคนก็พูดภาษาจีนยูนนานหรือพม่า ภาษามูเซอแดง และมูเซอดำ ต่างกันไม่มากนัก จึงฟังกันรู้เรื่อง โดยภาษาพูดเป็นการสืบทอดต่อ ๆ กันมา ตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษมาจนถึงปัจจุบัน โดยแสดงถึงวัฒนธรรมด้านภาษาของตนเอง ภาษาล่าหู่มีแต่ ภาษาพูดเท่านั้น การสืบทอดและการสื่อสารต่าง ๆ นั้น สืบทอดโดยใช้ระบบความจำ พูด ฟัง เท่านั้น จะไม่มีภาษาเขียนเป็นของตนเอง

4.2 การแต่งกาย ชาวล่าหู่ในแต่ละกลุ่มมีเครื่องแต่งกายที่เป็นลักษณะเฉพาะตัว ในด้านสีสันทน และผ้าของล่าหู่ใช้ผ้าสีดำ หรือผ้าสีฟ้า และสีแดง ซึ่งขึ้นอยู่กับว่าล่าหู่กลุ่มใด

และตกแต่งด้วยผ้าหลายสี เป็นลวดลายสวยงาม รูปแบบของเสื้อผ้าหญิงแตกต่างกันไปตามกลุ่ม แต่ทุกกลุ่มจะนุ่งขึ้นเช่นเดียวกัน รูปแบบของเสื้อผู้หญิง จะเป็นเสื้อแขนยาวตัวสั้นแค่อว ตกแต่งด้วยผ้าหลากสีและเครื่องเงิน สำหรับเสื้อผ้าของผู้ชายลาหู่ ทั้งเสื้อและกางเกงจะใช้ผ้าสีดำ และใช้ผ้าสีต่าง ๆ ลวดลายที่สวยงาม ชาวลาหู่ในสมัยก่อนเวลาที่มีการประกอบพิธีกรรมทางศาสนา ก็จะมีการสวมใส่ชุดประจำเผ่าเสมอ แต่มาถึงปัจจุบัน การใส่ชุดประจำเผ่าในชนเผ่าลาหู่เริ่มหาซื้อได้ยาก เนื่องจากการพัฒนาของสังคมเมือง ทำให้ค่านิยมในการใส่เสื้อเปลี่ยนไปหันไปใส่เสื้อผ้าแบบทันสมัยใหม่ เช่น กางเกงยีนต์ เสื้อยีนต์ เป็นต้น เพราะว่ามีกรวางขายตามร้านทั่วไป ส่วนชุดชนเผ่าหาได้ยาก

นอกจากนี้ สินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่ชนเผ่าลาหู่นำมาจำหน่ายในถนนคนเดินแม่จัน ได้แก่ ถั่วแดง ถั่วดำ มะนาว ตะไคร้ กัลยัย ผักกาด ตะค้า ต้นหอม ผักชี

5. คนเมืองล้านนา

จุดเด่นมรดกทางวัฒนธรรมของคนเมืองล้านนาที่ปรากฏในถนนคนเดินแม่จัน ได้แก่

5.1 ภาษา คนเมืองล้านนา จะมีภาษาล้านนาที่นุ่มนวลไพเราะ มีภาษาพูดและภาษาเขียนที่เรียกว่า “คำเมือง” โดยการพูดจะมีสำเนียงที่แตกต่างกันไปตามพื้นที่ ปัจจุบันโดยส่วนมากมักจะใช้ภาษาพูดติดต่อสื่อสารกัน

5.2 การแต่งกาย การแต่งกายของคนเมืองล้านนา มีลักษณะแตกต่างกันไปตามเชื้อชาติของกลุ่มชนคนเมือง ซึ่งมีจำหน่ายในถนนคนเดินแม่จัน

สำหรับผู้หญิงจะนุ่งผ้าซิ่น หรือผ้าถุง มีความยาวเกือบถึงตาตุ่ม ซึ่งนิยมนุ่งทั้งสาวและคนแก่ ผ้าถุงจะมีความประณีตงดงาม ดิ้นซิ่นจะมีลวดลายงดงาม ส่วนเสื้อจะเป็นเสื้อคอกลม มีสีล้วน ลวดลายสวยงาม อาจหม่สไบทับ และเกล้าผม

ส่วนผู้ชายนิยมนุ่งกางเกงขายาวลักษณะแบบกางเกงขายาวแบบ 3 ส่วน เรียกติดปากว่า “เตี้ยว” “เตี้ยวสะดอ” หรือ “เตี้ยวกี” ทำจากผ้าฝ้าย ย้อมสีน้ำเงินหรือสีดำ และสวมเสื้อผ้าฝ้ายคอกลมแขนสั้น แบบผ่าอก กระดุม 5 เม็ด สีนํ้าเงินหรือสีดำ ที่เรียกว่าเสื้อม่อฮ่อม ชุดนี้ใส่เวลาทำงาน หรือคอจีนแขนยาว อาจมีผ้าคาดเอว ผ้าพาดบ่า และมีผ้าโพกศีรษะ บางแห่งสวมเสื้อม่อฮ่อม นุ่งกางเกงสามส่วน และมีผ้าคาดเอว เครื่องประดับมักจะเป็นเครื่องเงินและเครื่องทอง

5.3 อาหาร คนเมืองล้านนามีวัฒนธรรมการกินคล้ายกับคนอีสาน คือ กินข้าวเหนียวและปลาร้า ซึ่งภาษาเหนือเรียกว่า “ข้าวนึ่ง” และ “ฮ้า” ส่วนกรรมวิธีการปรุงอาหารของภาคเหนือจะนิยมการต้ม ปิ้ง แกง หมก ไม่นิยมใช้น้ำมัน ส่วนอาหารขึ้นชื่อ ได้แก่ น้ำพริกหนุ่ม น้ำพริกอ่อน

น้ำพริกน้ำปู ไล่จ้าว แกงโฮะ แกงฮังเล แคบหมู ผักกาดจอบ ลาบหมู ลาบเนื้อ จิ้นลัม (แหนม) ข้าวซอย
ขนมจีนน้ำเงี้ยว เป็นต้น ซึ่งผู้มาเยือนจะสามารถซื้อได้ในถนนคนเดินแม่จัน

5.4 เครื่องดนตรีพื้นบ้าน ได้แก่

5.4.1 **สะล้อ หรือทะเล้อ** เป็นเครื่องสายบรรเลง ด้วยการสี ใช้คันชักอิสระ
ตัวสะล้อที่เป็นแหล่งกำเนิดเสียง ทำด้วยกะลามะพร้าว

5.4.2 **ซิ่ง** เป็นเครื่องสายชนิดหนึ่ง ใช้บรรเลงด้วยการดีด ทำด้วยไม้สักหรือ
ไม้เนื้อแข็ง

5.4.3 **ขลุ่ย** มีลักษณะเช่นเดียวกับขลุ่ยของภาคกลาง

5.4.4 **ปี่** เป็นปี่สั้นเดี่ยว ที่ตัวสั้นทำด้วยโลหะเหมือนลิ้นแคน ตัวปี่ทำด้วยไม้ซาง

5.4.5 **ปี่แน** มีลักษณะคล้ายปี่โหม่ง หรือปี่ชวา แต่มีขนาดใหญ่กว่า เป็นปี่ประเภท
ลิ้นคู่ ทำด้วยไม้

5.4.6 **พิณเปี้ยะ** หรือพิณเพี้ยะ หรือบางที่ก็เรียกว่า เพี้ยะ หรือเปี้ยะกะโหลก
ทำด้วยกะลามะพร้าว

5.4.7 **กลองเต่งถึง** เป็นกลองสองหน้า ทำด้วยไม้เนื้อแข็ง เช่น ไม้แดง หรือไม้
เนื้ออ่อน

5.4.8 **ตะหลดปด หรือมะหลดปด** เป็นกลองสองหน้า ขนาดยาวประมาณ
100 เซนติเมตร

5.4.9 **กลองตั้งโนง** เป็นกลองที่มีขนาดใหญ่ที่สุด ตัวกลองจะยาวมาก
ขนาด 3-4 เมตร

5.4.10 **กลองสะบัดชัยโบราณ** เดิมใช้ตียามออกศึกสงคราม เพื่อเป็นสิริมงคล
และเป็นขวัญกำลังใจให้แก่เหล่าทหารหาญในการต่อสู้ให้ได้ชัยชนะ ซึ่งปัจจุบันพบเห็นในขบวนแห่
หรืองานแสดงศิลปะพื้นบ้านในระยะหลังโดยทั่วไป ลีลาในการตีมีลักษณะโลดโผนเร้าใจมีการใช้
อวัยวะหรือส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย เช่น คอก เข่า ศีรษะ ประกอบในการตีกลองด้วย ทำให้การแสดง
การตีกลองสะบัดชัยเป็นที่ประทับใจของผู้ที่ได้ชื่นชม

ผู้ประกอบการถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย โซนที่ 1-5 มีจำนวน
ทั้งสิ้น 476 ราย โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

โซนที่ 1 มีจำนวนผู้ประกอบการ 129 ราย ส่วนใหญ่เป็นชาวเขาที่นำมาจำหน่ายเอง
เช่น สินค้าประเภทของป่า พืชผลทางการเกษตร วัตถุดีบประกอบอาหาร เช่น ผักสด หนอนไม้ไผ่
ผักหวาน กระเจี๊ยบสด ชิงสด หวาย เสาวรส อโวคาโด เป็นต้น

โซนที่ 2 มีจำนวนผู้ประกอบการ 15 ราย

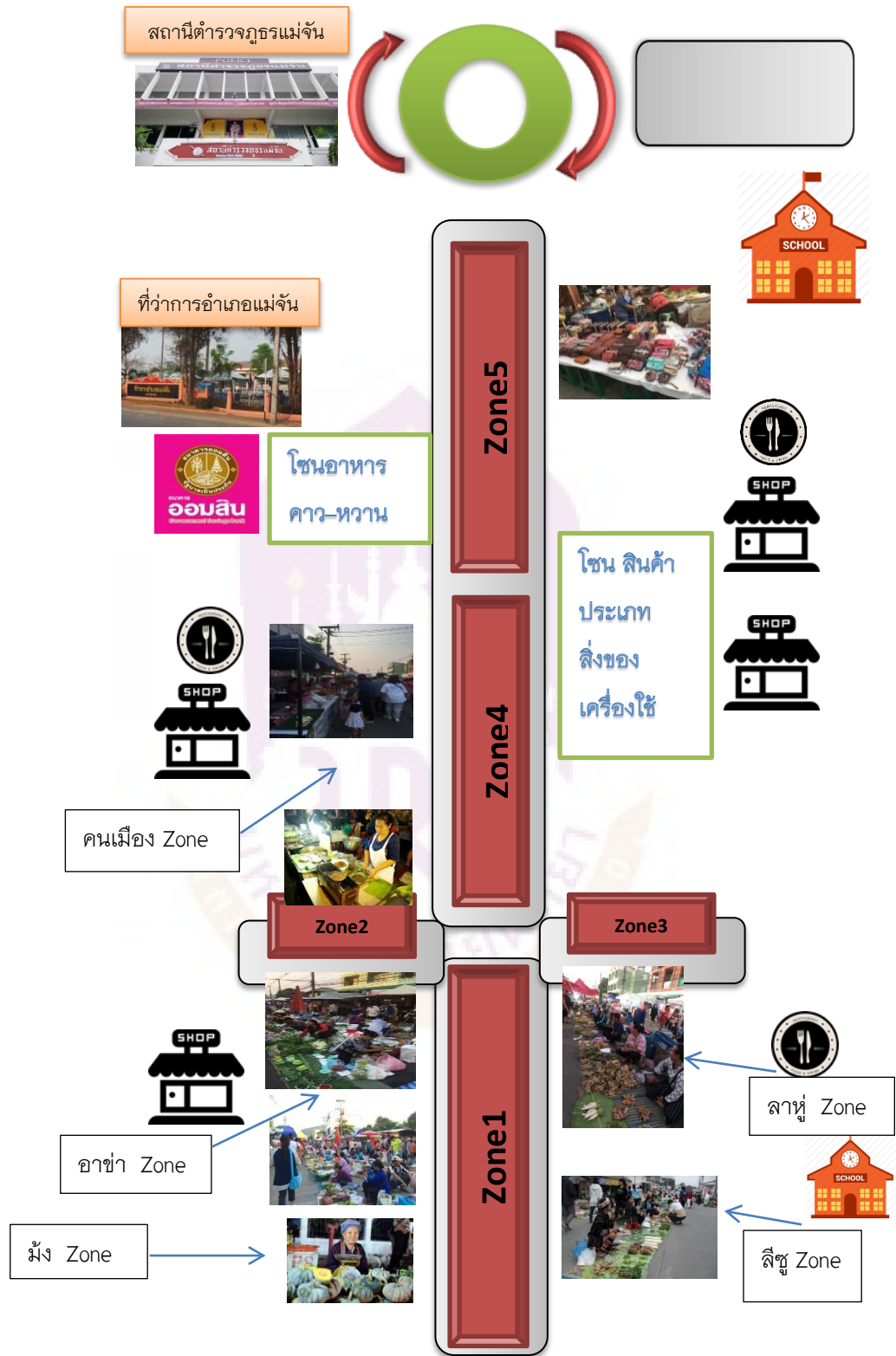
โซนที่ 3 มีจำนวนผู้ประกอบการ 17 ราย

โซนที่ 4 มีจำนวนผู้ประกอบการ 117 ราย

ทั้งสามโซนนี้จำหน่ายสินค้าประเภทเดียวกัน จำพวก อาหารสำเร็จรูป อาหารพื้นเมือง เช่น แกงฮังเล แกงผักชะอมใส่ปลาแห้ง แกงโฮ๊ะ น้ำพริกอ่อง แกงหางหว่าย รวมทั้งอาหาร อื่นๆ อีกหลากหลายประเภท ทั้งของคาว และของหวาน ของทานเล่น เช่น เมี่ยงคำ ข้าวแตน ข้าวจี และเครื่องตีมานชนิด

โซนที่ 5 มีจำนวนผู้ประกอบการ 198 ราย จำหน่ายสินค้าประเภทเสื้อผ้าพื้นเมือง เสื้อผ้าชาวเขา เครื่องประดับ ของที่ระลึก กระจเป่า กระจุกอมสินไม้ไผ่ หรือสินค้าแฟชั่น ที่คิดค้นงานด้านความคิดสมัยใหม่ เช่น เสื้อยืดสกรีน รองเท้า และสินค้าอื่นมากมาย

ภาพ 5 แสดงพื้นที่บริเวณถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

จุดเด่นของถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ถนนคนเดินแม่จันได้มีการเปลี่ยนแปลงในหลาย ๆ ด้าน เช่น มีจำนวนผู้ประกอบการที่มากขึ้น ทำให้ถนนคนเดินมีการขยายพื้นที่เพิ่มมากขึ้น มีผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย และน่าสนใจ ซึ่งจุดเด่นอยู่ตรงสินค้าที่นำมาขายจะไม่ค่อยมีขายตามร้านทั่วไป เช่น พืชผลที่หาได้ยาก หรือสินค้าที่มาจากภูมิปัญญา เป็นผลิตภัณฑ์ที่ทำจากวัตถุดิบที่มีอยู่ในท้องถิ่น ไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นำมาประยุกต์เข้ากับภูมิปัญญาท้องถิ่น ดัดแปลงเป็นผลิตภัณฑ์รูปแบบต่าง ๆ เป็นงานหัตถกรรม อาหาร และเครื่องดื่มน่าสนใจอาจเป็นอาหารพื้นเมือง และหาทานได้ยากไม่ได้มีขายตามร้านทั่วไป ทำให้นักท่องเที่ยวได้รู้จัก และได้สัมผัสกับวิถีชีวิตของคนท้องถิ่นได้มากยิ่งขึ้น

ปัญหา และอุปสรรคในการดำเนินการของถนนคนเดินแม่จัน

1. กิจกรรมถนนคนเดินโดยส่วนมากแล้วจะใช้พื้นที่ของถนนสาธารณะในการจัดกิจกรรม จึงทำให้เกิดปัญหาในการดำเนินกิจกรรม คือ การจราจร สถานที่จอดรถ เนื่องจากมีการใช้พาหนะขนส่งสินค้าของผู้ประกอบการจำนวนมาก ทำให้เกิดการจราจรติดขัดในระหว่างการขนส่งสินค้าเข้ามาตั้งแผงภายในถนนคนเดิน รวมถึงนักท่องเที่ยว และผู้ใช้รถใช้ถนนเพื่อสัญจรไปมา ในระหว่างนั้น ซึ่งทางหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดให้มีเจ้าหน้าที่เข้ามาดูแลการจราจรเพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบ ทั้งในส่วนการจราจร และบริเวณสถานที่จอดรถควรให้มีพื้นที่ที่ชัดเจน มีป้ายบอกทาง และการประชาสัมพันธ์ที่ชัดเจน

2. สินค้าที่วางจำหน่ายในถนนคนเดินแม่จันนั้น มีหลากหลายประเภท ไม่ว่าจะเป็นของกิน ของใช้ สินค้าหัตถกรรม และอื่น ๆ มากมาย ความเป็นระเบียบ และความสะอาดในการจัดวางสินค้าแต่ละประเภทนั้น จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้ประกอบการควรให้ความสำคัญ เพราะปัญหาที่เห็นได้ชัดเจน คือ มีการวางสินค้าในลักษณะที่ไม่เหมาะสม คือ การวางสินค้ากับพื้น โดยเฉพาะอาหารสด และวัตถุดิบที่ใช้ในการประกอบอาหาร ทำให้ตัวของสินค้าอาจเกิดความไม่สะอาด เนื่องจากผลกระทบจากเศษฝุ่นผงจากทางเดิน อาจส่งผลเสียต่อสุขภาพของผู้บริโภค และตัวของผู้ประกอบการเอง ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรมีการจัดการในเรื่องของการจัดวางตำแหน่งของสินค้าประเภทนี้ และประเภทอื่น ๆ ให้มีความเหมาะสม สะอาด เหมาะสมแก่การบริโภค ทำอย่างไรให้สินค้ามีรูปลักษณ์ที่ดี สามารถสร้างมูลค่าและทำให้นักท่องเที่ยวสนใจได้อย่างไร มีการแบ่งโซนกันอย่างชัดเจน มีการทำแผนผังให้เห็นภาพของแหล่งท่องเที่ยวอย่างชัดเจน ว่าแต่ละโซนมีสินค้าหรือกิจกรรมอย่างไรบ้าง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรร่วมมือกันสนับสนุน และช่วยประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวให้มีความโดดเด่น และชัดเจน

3. การกำหนดตัวสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่กำหนด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของควรเข้าไปช่วยในการกำหนดตัวสินค้าให้ชัดเจน ว่าสินค้าที่เหมาะสมควรมีลักษณะอย่างไร และต้องให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมมากที่สุด มีกิจกรรมที่เหมาะสม มีการจัดการที่ดี ควรจัดให้มีการนำสินค้าท้องถิ่นมาจำหน่ายเพิ่มขึ้น เพื่อเป็นการกระจายรายได้สู่ชุมชน ในส่วนของกิจกรรมที่สามารถส่งเสริมการท่องเที่ยว คือ ควรจัดกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวสามารถทำร่วมกันได้ เช่น พ็อน รำวง หรือกิจกรรมอื่น ๆ ที่เป็นการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม ประเพณี ของกันและกัน ถนนคนเดิน ควรสื่อให้เห็นอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์แต่ละกลุ่ม ว่ามีเอกลักษณ์เป็นอย่างไร แหล่งท่องเที่ยวจึงจะได้เป็นที่รู้จักมากขึ้น

ความคิดเห็นของชุมชนและผู้ประกอบการที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวพหุวัฒนธรรม ถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

ผลการศึกษาด้านความคิดเห็นของชุมชน และผู้ประกอบการที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวพหุวัฒนธรรม ถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยโดยใช้แบบสอบถาม ตามองค์ประกอบด้านการท่องเที่ยว (4A1D) ประกอบด้วย สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) ความสะดวกในการเดินทาง (Accessibility) สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ (Amenity) กิจกรรมทางการท่องเที่ยว (Activity) การพัฒนารูปแบบการสื่อสาร (Development of Communication) จากตัวแทนชุมชนที่อยู่ติดกับถนนคนเดินแม่จัน และบริเวณใกล้เคียง จำนวน 53 ราย รวมถึงผู้ประกอบการ 207 ราย รวมทั้งหมด 260 ราย โดยแยกเป็น 2 ชุด ได้แก่ ชุดที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล และความคิดเห็นของชุมชนที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวพหุวัฒนธรรม ถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย และชุดที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล และความคิดเห็นของผู้ประกอบการที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวพหุวัฒนธรรม ถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย จากนั้น ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย มีรายละเอียดดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล (ชุมชน)

ลักษณะข้อมูลทั่วไปของตัวแทนชุมชน ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ อาชีพหลัก รายได้จากการประกอบอาชีพหลัก โดยทำการวิเคราะห์ด้วยค่าความถี่ และค่าร้อยละ พิจารณาได้ดังนี้

ผลการศึกษาข้อมูล พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 52.80 และเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 47.20 ช่วงอายุของผู้ให้ข้อมูลมากที่สุด อยู่ระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 41.51 โดยมีอายุเฉลี่ยอยู่ที่ประมาณ 40 ปี ในส่วนของระดับการศึกษาที่มากที่สุด

คือ มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวส. คิดเป็นร้อยละ 47.20 รองลงมา คือ ระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 20.80 สถานภาพโดยส่วนใหญ่ คือ สมรส คิดเป็นร้อยละ 81.10 อาชีพส่วนใหญ่ คือ นักธุรกิจ/ค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 54.70 รายได้จากการประกอบอาชีพหลัก ส่วนใหญ่มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท หรือเท่ากับ คิดเป็นร้อยละ 64.10 รายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 1 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (ชุมชน)

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
1. ชาย	25	47.20
2. หญิง	28	52.80
รวม	53	100.00
อายุ		
1. ต่ำกว่า 20 ปีหรือเท่ากับ	1	1.90
2. 21-30 ปี	9	18.98
3. 31-40 ปี	22	41.51
4. 41-50 ปี	9	18.98
5. 51-60 ปี	11	20.75
6. มากกว่า 60 ปี	1	1.88
อายุเฉลี่ยของผู้ให้ข้อมูล คือ 40.49 ปี		
รวม	53	100.00
ระดับการศึกษา		
1. ระดับประถมศึกษา	11	20.80
2. ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	10	18.90
3. ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ,ปวส.	25	47.20
4. ระดับอนุปริญญา	2	3.80
5. ระดับปริญญาตรี	2	3.80
6. ระดับปริญญาโท	1	1.90
7. ระดับปริญญาเอก	1	1.90
8. ไม่ระบุ	1	1.90
รวม	53	100.00

ตาราง 1 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สถานภาพ		
1. โสด	8	15.10
2. สมรส	43	81.10
3. หย่าร้าง	2	3.80
รวม	53	100.00
อาชีพหลักของท่าน คือ		
1. เกษตรกรรม	4	7.50
2. รับจ้าง	11	20.80
3. นักธุรกิจ /ค้าขาย	29	54.70
4. รับราชการ หรือรัฐวิสาหกิจ	3	5.70
5. ไม่มีอาชีพ	6	11.30
รวม	53	100.00
รายได้จากการประกอบอาชีพหลัก		
1. ต่ำกว่า 10,000 บาทหรือเท่ากับ	34	64.10
2. 10,001-20,000 บาท	9	17.00
3. 20,001-30,000 บาท	1	1.90
4. 30,001-40,000 บาท	1	1.90
5. 40,001-50,000 บาท	1	1.90
6. มากกว่า 60,000 บาท	1	1.90
7. ไม่ระบุ	6	11.30
รายได้เฉลี่ย 10,303.77 บาท		
รวม	53	100.00

**ส่วนที่ 2 ข้อมูลการศึกษาความคิดเห็นของชุมชนที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว
พหุวัฒนธรรม ถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย**

ในการศึกษาความคิดเห็นของชุมชนที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวพหุวัฒนธรรม
ถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

1. สิ่งดึงดูดใจ (attraction) พบว่า มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ที่สุดโดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.47 สามารถลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ (1) ควรมีการนำเสนอเอกลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ มีค่าเฉลี่ย 4.66 (2) เทศบาลควรจัดให้มีการประชุมเพื่อเปิดโอกาสให้ชุมชนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนร่วมกับกิจกรรมถนนคนเดิน มีค่าเฉลี่ย 4.55 (3) ควรมีการจัดการความสะอาดและความเป็นระเบียบของสถานที่ มีค่าเฉลี่ย 4.52 (4) ควรสร้างจิตสำนึกให้คนในชุมชนอนุรักษ์วิถีชีวิตและวัฒนธรรม มีค่าเฉลี่ย 4.49 (5) ควรปรับปรุงทัศนียภาพบริเวณโดยรอบถนนคนเดิน มีค่าเฉลี่ย 4.38 (6) ควรนำเสนอสินค้าและผลิตภัณฑ์ให้มีความหลากหลาย มีค่าเฉลี่ย 4.23

2. ความสะดวกในการเดินทาง (accessibility) พบว่า มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวม เท่ากับ 4.49 สามารถลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ (1) ควรมีการจัดทำป้ายสื่อความหมาย เช่น ป้ายบอกทาง มีค่าเฉลี่ย 4.83 (2) ควรมีการทำนุบำรุงถนนอย่างต่อเนื่องเพื่อป้องกันการชำรุด มีค่าเฉลี่ย 4.60 (3) ควรมีการจัดพื้นที่เป็นสัดส่วน มีค่าเฉลี่ย 4.57 (4) ควรมีการปรับปรุงเส้นทางให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น มีค่าเฉลี่ย 4.47 (5) ควรปรับปรุงการจราจร มีค่าเฉลี่ย 4.34 (6) ควรมีการขยายพื้นที่ถนนคนเดิน มีค่าเฉลี่ย 4.17

3. สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ (amenity) พบว่า มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวม เท่ากับ 4.49 สามารถลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ (1) ควรมีการรักษาความสะอาดของห้องน้ำอย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ย 4.70 (2) ควรเพิ่มถังขยะตามจุดต่าง ๆ ให้เพียงพอ มีค่าเฉลี่ย 4.55 (3) ควรมีจุดพักผ่อนหย่อนใจให้นักท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย 4.49 (4) ควรเพิ่มมาตรฐานในการรักษาความปลอดภัย มีค่าเฉลี่ย 4.45 (5) ควรเพิ่มมีสถานที่จอดรถ มีค่าเฉลี่ย 4.30

4. กิจกรรมทางการท่องเที่ยว (Activity) พบว่า มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวม เท่ากับ 4.6 สามารถลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ (1) ควรส่งเสริมกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่บ่งบอกถึงเอกลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ มีค่าเฉลี่ย 4.73 (2) ควรมีกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่สร้างภาพลักษณ์ที่ดีต่อแหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย 4.65 (3) ควรมีกิจกรรมที่ก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านวัฒนธรรมระหว่างเจ้าบ้านกับผู้มาเยือน มีค่าเฉลี่ย 4.58 (4) ควรสร้างกิจกรรมทางการท่องเที่ยวให้มากขึ้น เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย 4.54 (5) ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมกับแหล่งท่องเที่ยวในการทำกิจกรรมต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ย 4.50

5. การพัฒนารูปแบบการสื่อสาร (Development of Communication) พบว่า มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวม เท่ากับ 4.50 สามารถลำดับค่าเฉลี่ยจากมาก

ไปหาน้อยได้ดังนี้ (1) ควรมีการใช้สื่อออนไลน์ ในการประชาสัมพันธ์แหล่ง มีค่าเฉลี่ย 4.85 (2) ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยว ควรเข้ามามีส่วนร่วมในการร่วมกันประชาสัมพันธ์ แหล่งท่องเที่ยวถนนคนเดินแม่จัน มีค่าเฉลี่ย 4.51 (3) ผู้ควรใช้สื่อวิทยุ โทรทัศน์ในการประชาสัมพันธ์ แหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย 4.49 (4) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ควรร่วมมือกันส่งเสริมให้มีรูปแบบของการสื่อสารที่ทันสมัย มีค่าเฉลี่ย 4.43 (5) ควรมีการจัดทำหนังสือ แผ่นพับ สำหรับให้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวถนนคนเดินแม่จัน จังหวัดเชียงราย มีค่าเฉลี่ย 4.23 รายละเอียดนำเสนอดังต่อไปนี้

**ตาราง 2 แสดงระดับความคิดเห็นของชุมชนที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว
พหุวัฒนธรรมถนนคนเดินแม่จัน (ชุมชน)**

ความคิดเห็น	\bar{X}	S.D.	แปลผล
สิ่งดึงดูดใจ (attraction)			
1. ควรมีการนำเสนอเอกลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์	4.66	0.60	มากที่สุด
2. เทศบาลควรจัดให้มีการประชุมเพื่อเปิดโอกาสให้ชุมชนได้ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ร่วมกับกิจกรรมถนนคนเดิน	4.55	0.58	มากที่สุด
3. ควรมีการจัดการความสะอาดและความเป็นระเบียบ ของสถานที่	4.52	0.57	มากที่สุด
4. ควรสร้างจิตสำนึกให้คนในชุมชนอนุรักษ์วิถีชีวิตและวัฒนธรรม	4.49	0.56	
5. ควรปรับปรุงทัศนียภาพบริเวณโดยรอบถนนคนเดิน	4.38	0.54	
6. ควรนำเสนอสินค้าและผลิตภัณฑ์ให้มีความหลากหลาย	4.23	0.50	
รวม	4.47	0.55	มากที่สุด
ความสะดวกในการเดินทาง (Accessibility)			
1. ควรมีการจัดทำป้ายสื่อความหมาย เช่น ป้ายบอกทาง	4.83	1.03	มากที่สุด
2. ควรมีการทำนุบำรุงถนนอย่างต่อเนื่องเพื่อป้องกันการชำรุด	4.60	0.61	มากที่สุด
3. ควรมีการจัดพื้นที่เป็นสัดส่วน	4.57	0.42	มากที่สุด
4. ควรมีการปรับปรุงเส้นทางให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น	4.47	0.53	มากที่สุด
5. ควรปรับปรุงการจราจร	4.34	0.53	มากที่สุด
6. ควรมีการขยายพื้นที่ถนนคนเดิน	4.17	0.50	มาก
รวม	4.49	0.60	มากที่สุด

ตาราง 2 (ต่อ)

ความคิดเห็น	\bar{X}	S.D.	แปลผล
กิจกรรมทางการท่องเที่ยว (Activity)			
1. ควรส่งเสริมกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่บ่งบอกถึงเอกลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์	4.73	0.60	มากที่สุด
2. ควรมีกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่สร้างภาพลักษณ์ที่ดีต่อแหล่งท่องเที่ยว	4.65	0.55	มากที่สุด
3. ควรมีกิจกรรมที่ก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านวัฒนธรรมระหว่างเจ้าบ้านกับผู้มาเยือน	4.58	0.54	มากที่สุด
4. ควรสร้างกิจกรรมทางการท่องเที่ยวให้มากขึ้นเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว	4.54	0.52	มากที่สุด
5. ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมกับแหล่งท่องเที่ยวในการทำกิจกรรมต่าง ๆ	4.50	0.49	มากที่สุด
รวม	4.60	0.54	มากที่สุด
การพัฒนารูปแบบการสื่อสาร (Development of Communication)			
1. ควรมีการใช้สื่อออนไลน์ ในการประชาสัมพันธ์	4.85	0.80	มากที่สุด
2. ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยว ควรเข้ามามีส่วนร่วมในการร่วมกันประชาสัมพันธ์	4.51	0.66	มากที่สุด
3. ควรใช้สื่อวิทยุ โทรทัศน์ในการประชาสัมพันธ์	4.49	0.63	มากที่สุด
4. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ควรร่วมมือกันส่งเสริมให้มีรูปแบบของการสื่อสารที่ทันสมัย	4.43	0.50	มากที่สุด
5. ควรมีการจัดทำหนังสือ แผ่นพับ สำหรับให้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวถนนคนเดินแม่จัน จังหวัดเชียงราย	4.23	0.41	มากที่สุด
รวม	4.50	0.60	มากที่สุด
สิ่งดึงดูดใจ (Attraction)			
1. ควรมีการนำเสนอเอกลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์			
2. ควรมีการจัดการความสะอาดและความเป็นระเบียบของสถานที่			
3. ควรปรับปรุงทัศนียภาพบริเวณโดยรอบถนนคนเดิน			
4. ควรนำเสนอสินค้าและผลิตภัณฑ์ให้มีความหลากหลาย			
รวม	4.45	0.60	มากที่สุด

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล (ผู้ประกอบการ)

ลักษณะข้อมูลทั่วไปของผู้ประกอบการ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ อาชีพหลัก รายได้จากการประกอบอาชีพหลัก โดยทำการวิเคราะห์ด้วยค่าความถี่ และค่าร้อยละ พิจารณาได้ดังนี้

ผลการศึกษา พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 58.00 และเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 42 ช่วงอายุของผู้ให้ข้อมูลมากที่สุดอยู่ระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 48.80 ในส่วนของระดับการศึกษาที่มากที่สุด คือ มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวส. คิดเป็นร้อยละ 46.40 รองลงมา คือ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 29.50 สถานภาพโดยส่วนใหญ่ คือ สมรส คิดเป็นร้อยละ 81.20 อาชีพส่วนใหญ่ คือ นักธุรกิจ/ค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 82.60 โดยส่วนมากมีรายได้จากการประกอบอาชีพหลักต่ำกว่า 10,000 บาท หรือเท่ากับ คิดเป็นร้อยละ 73.90 และส่วนใหญ่มิมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนจากการจำหน่ายสินค้าในกิจกรรมถนนคนเดินแม่จัน ต่ำกว่า 10,000 บาท หรือเท่ากับ คิดเป็นร้อยละ 75.70 ซึ่งประเภทของสินค้าที่มีการจำหน่ายมากที่สุด คือ อาหารและเครื่องดื่ม คิดเป็นร้อยละ 48.30 รองลงมา คือ เสื้อผ้าและเครื่องประดับ คิดเป็นร้อยละ 33.30 ภูมิลำเนาของผู้ประกอบการ หรือผู้ขายสินค้าในพื้นที่ถนนคนเดินแม่จัน โดยส่วนมากอาศัยอยู่ที่ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย คิดเป็นร้อยละ 56.03 รองลงมา ได้แก่ ต่างจังหวัด มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 13.04 อำเภอแม่ฟ้าหลวง มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 10.62 อำเภอดอยหลวง และอำเภอเมือง มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน อยู่ที่ร้อยละ 5.79 อำเภอแม่สาย มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 4.34 อำเภอแม่สรวย มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 1.93 อำเภอเวียงชัย มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 1.44 และอำเภอพาน มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด อยู่ที่ร้อยละ 0.96 รายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 3 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (ผู้ประกอบการ)

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
1. ชาย	87	42.00
2. หญิง	120	58.00
รวม	207	100.00
อายุ		
1. ต่ำกว่า 20 ปี หรือเท่ากับ	4	1.90
2. 21-30 ปี	38	18.35
3. 31-40 ปี	101	48.80

ตาราง 3 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อายุ (ต่อ)		
4. 41-50 ปี	38	18.35
5. 51-60 ปี	22	10.62
6. มากกว่า 60 ปี	4	1.90
อายุเฉลี่ยของผู้ให้ข้อมูล คือ 38.56 ปี		
รวม	207	100.00
ระดับการศึกษา		
1. ระดับประถมศึกษา	26	12.60
2. ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	61	29.50
3. ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย, ปวส.	96	46.40
4. ระดับอนุปริญญา	2	1.00
5. ระดับปริญญาตรี	6	2.90
6. ระดับปริญญาโท	9	4.30
7. ระดับปริญญาเอก	5	2.40
8. ไม่ระบุ	2	1.00
รวม	207	100.00
สถานภาพ		
1. โสด	32	15.50
2. สมรส	168	81.20
3. หม้าย	4	1.90
4. หย่าร้าง	1	0.50
5. ไม่ระบุ	2	1.00

ตาราง 3 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อาชีพหลักของท่าน คือ		
1. เกษตรกรรม	5	2.40
2. รับจ้าง	18	8.70
3. พนักงานบริษัทเอกชน	1	0.50
4. นักธุรกิจ/ค้าขาย	171	82.60
5. รับราชการ หรือรัฐวิสาหกิจ	3	1.40
6. ไม่มีอาชีพ	6	2.90
7. ไม่ระบุ	3	1.40
รวม	207	100.00
รายได้จากการประกอบอาชีพหลัก		
1. ต่ำกว่า 10,000 บาทหรือเท่ากับ	153	73.90
2. 10,001-20,000 บาท	35	16.90
3. 20,001-30,000 บาท	10	4.80
4. 30,001-40,000 บาท	2	1.00
5. 40,001-50,000 บาท	1	0.50
6. 50,001- 60,000 บาท	1	0.50
7. ไม่ระบุ	5	2.40
รายได้เฉลี่ย 14,117 บาท		
รวม	207	100.00
รายได้เฉลี่ยต่อเดือนจากการจำหน่ายสินค้า		
1. ต่ำกว่า 10,000 บาทหรือเท่ากับ	165	75.70
2. 10,001-20,000 บาท	31	14.90
3. 20,001-30,000 บาท	9	4.30
4. 30,001-40,000 บาท	1	0.50
5. 40,001- 50,000 บาท	1	0.50
รายได้เฉลี่ย 10,346.86 บาท		
รวม	207	100.00

ตาราง 3 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ประเภทของสินค้าที่จำหน่าย		
1. เสื้อผ้า เครื่องประดับ	69	33.30
2. อาหาร เครื่องดื่ม	100	48.30
3. ของใช้ต่าง ๆ	8	2.90
4. รองเท้า	18	8.70
5. น้ำหอม เครื่องสำอาง	12	5.80
รวม	207	100.00
ภูมิภาค		
1. อำเภอคลองหลวง	2	1.06
2. อำเภอแม่จัน	116	56.18
3. อำเภอแม่ฟ้าหลวง	15	7.25
4. อำเภอแม่สาย	4	1.97
5. อำเภอแม่สรวย	1	0.58
6. อำเภอเมืองเชียงราย	8	19.33
7. อำเภอพาน	2	1.46
8. อำเภอเวียงชัย	1	0.58
9. ต่างจังหวัด	26	12.61
รวม	207	100.00

ส่วนที่ 2 ข้อมูลการศึกษาความคิดเห็นของผู้ประกอบการที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวพหุวัฒนธรรม ถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

ในการศึกษาความคิดเห็นของผู้ประกอบการที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวพหุวัฒนธรรม ถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

1. สิ่งดึงดูดใจ (attraction) พบว่า มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดโดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.45 สามารถลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ (1) ควรมีการนำเสนอเอกลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ มีค่าเฉลี่ย 4.90 (2) ควรมีการจัดการความสะอาดและความเป็นระเบียบของสถานที่ มีค่าเฉลี่ย 4.48 (3) ควรปรับปรุงทัศนียภาพบริเวณโดยรอบถนนคนเดิน มีค่าเฉลี่ย 4.32 (4) ควรนำเสนอสินค้าและผลิตภัณฑ์ให้มีความหลากหลาย มีค่าเฉลี่ย 4.10

2. ความสะดวกในการเดินทาง (Accessibility) พบว่า มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวม เท่ากับ 4.40 สามารถลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ (1) ควรมีการทำนุบำรุงถนนอย่างต่อเนือง เพื่อป้องกันการชำรุด มีค่าเฉลี่ย 4.79 (2) ควรมีการจัดทำป้ายสื่อความหมาย เช่น ป้ายบอกทาง มีค่าเฉลี่ย 4.62 (3) ควรมีการขยายพื้นที่ถนนคนเดิน มีค่าเฉลี่ย 4.41 (4) ควรมีการจัดพื้นที่ภายในถนนคนเดินแม่จันให้เป็นสัดส่วน มีค่าเฉลี่ย 4.38 (5) ควรมีการปรับปรุงเส้นทางให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น มีค่าเฉลี่ย 4.22 (6) ควรปรับปรุงการจราจร มีค่าเฉลี่ย 4.03

3. สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ (Amenity) พบว่า มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.22 สามารถลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ (1) ควรมีการรักษาความสะอาดของห้องน้ำอย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ย 4.68 (2) ควรมีจุดพักผ่อนหย่อนใจให้นักท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย 4.33 (3) ควรเพิ่มถังขยะตามจุดต่าง ๆ ให้เพียงพอ มีค่าเฉลี่ย 4.11 (4) ควรเพิ่มมาตรฐานในการรักษาความปลอดภัย มีค่าเฉลี่ย 4.09 (5) ควรเพิ่มมีสถานที่จอดรถ มีค่าเฉลี่ย 3.89

4. กิจกรรมทางการท่องเที่ยว (Activity) พบว่า มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวม เท่ากับ 4.41 สามารถลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ (1) ควรมีกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่สร้างภาพลักษณ์ที่ดีต่อแหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย 4.62 (2) ควรส่งเสริมกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่บ่งบอกถึงเอกลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ มีค่าเฉลี่ย 4.59 (3) ควรมีกิจกรรมที่ก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านวัฒนธรรมระหว่างเจ้าบ้านกับผู้มาเยือน มีค่าเฉลี่ย 4.24 (4) ควรสร้างกิจกรรมทางการท่องเที่ยวให้มากขึ้น เพื่อเป็นการดึงดูดนักท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย 4.22

5. การพัฒนารูปแบบการสื่อสาร (Development of Communication) พบว่า มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวม เท่ากับ 4.34 สามารถลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ (1) ควรมีการใช้สื่อออนไลน์ ในการประชาสัมพันธ์แหล่ง มีค่าเฉลี่ย 4.76 (2) ควรใช้สื่อวิทยุโทรทัศน์ ในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย 4.35 (3) ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยว ควรเข้ามามีส่วนร่วมในการร่วมกันประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวถนนคนเดินแม่จัน มีค่าเฉลี่ย 4.32 (4) ควรมีการจัดทำหนังสือ แผ่นพับ สำหรับให้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว ถนนคนเดินแม่จัน จังหวัดเชียงราย มีค่าเฉลี่ย 4.19 (5) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ควรร่วมมือกันส่งเสริมให้มีรูปแบบของการสื่อสารที่ทันสมัย มีค่าเฉลี่ย 4.09 รายละเอียดคนนำเสนอดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 4 แสดงระดับความคิดเห็นของผู้ประกอบการที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว
พหุวัฒนธรรม ถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย
(ผู้ประกอบการ)

ความคิดเห็น	\bar{X}	S.D.	แปลผล
สิ่งดึงดูดใจ (Attraction)			
1. ควรมีการนำเสนอเอกลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์	4.90	0.79	มากที่สุด
2. ควรมีการจัดการความสะอาดและความเป็นระเบียบของสถานที่	4.48	0.69	มากที่สุด
3. ควรปรับปรุงทัศนียภาพบริเวณโดยรอบถนนคนเดิน	4.32	0.61	มากที่สุด
4. ควรนำเสนอสินค้าและผลิตภัณฑ์ให้มีความหลากหลาย	4.10	0.34	มาก
รวม	4.45	0.60	มากที่สุด
ความสะดวกในการเดินทาง (Accessibility)			
1. ควรมีการทำนุบำรุงถนนอย่างต่อเนื่องเพื่อป้องกันการชำรุด	4.79	0.86	มากที่สุด
2. ควรมีการจัดทำสื่อ,ป้ายบอกทาง	4.62	0.79	มากที่สุด
3. ควรมีการขยายพื้นที่ถนนคนเดิน	4.41	0.78	มากที่สุด
4. ควรมีการจัดพื้นที่ภายในถนนคนเดินแม่จันให้เป็นสัดส่วน	4.38	0.75	มากที่สุด
5. ควรมีการปรับปรุงเส้นทาง ถนน	4.22	0.70	มากที่สุด
6. ควรปรับปรุงการจราจร	4.03	0.43	มาก
รวม	4.40	0.71	มากที่สุด
สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ (Amenity)			
1. ควรเพิ่มมีสถานที่จอดรถ	4.68	0.93	มากที่สุด
2. ควรมีการรักษาความสะอาดของห้องน้ำ	4.33	0.87	มากที่สุด
3. ควรมีจุดพักผ่อนหย่อนใจให้นักท่องเที่ยว	4.11	0.86	มาก
4. ควรเพิ่มถังขยะตามจุดต่างๆให้เพียงพอ	4.09	0.83	มาก
5. ควรเพิ่มมาตรฐานในการรักษาความปลอดภัย	3.89	0.60	มาก
รวม	4.22	0.81	มาก

ตาราง 4 (ต่อ)

ความคิดเห็น	\bar{X}	S.D.	แปลผล
กิจกรรมทางการท่องเที่ยว (Activity)			
1. ควรมียุทธศาสตร์การท่องเที่ยวที่สร้างภาพลักษณ์ที่ดีต่อแหล่งท่องเที่ยว	4.59	0.78	มากที่สุด
2. ควรส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวที่บ่งบอกถึงเอกลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์	4.22	0.77	มากที่สุด
3. ควรมียุทธศาสตร์ที่ก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านวัฒนธรรมระหว่างเจ้าบ้านกับผู้มาเยือน	4.62	0.61	มากที่สุด
4. ควรสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวให้มากขึ้นเพื่อเป็นการดึงดูดนักท่องเที่ยว	4.24	0.57	มากที่สุด
รวม	4.41	0.68	มากที่สุด
การพัฒนารูปแบบการสื่อสาร (Development of Communication)			
1. ควรมีการใช้สื่อออนไลน์ ในการประชาสัมพันธ์แหล่ง	4.76	0.83	มากที่สุด
2. ควรใช้สื่อวิทยุ โทรทัศน์ในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว	4.35	0.80	มากที่สุด
3. ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยว ควรเข้ามามีส่วนร่วมในการร่วมกันประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวถนนคนเดินแม่จัน	4.32	0.79	มากที่สุด
4. ควรมีการจัดทำหนังสือ แผ่นพับ สำหรับให้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวถนนคนเดินแม่จัน จังหวัดเชียงราย	4.19	0.77	มาก
5. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ควรร่วมมือกันส่งเสริมให้มีรูปแบบของการสื่อสารที่ทันสมัย	4.09	0.51	มาก
รวม	4.34	0.74	มากที่สุด

ความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวพหุวัฒนธรรม ถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

ผลการศึกษาด้านความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวพหุวัฒนธรรม ถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยโดยใช้แบบสอบถาม ตามองค์ประกอบด้านการท่องเที่ยว (3A1M) ประกอบด้วย สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) ความสะดวกในการเดินทาง (Accessibility) สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ (Amenity) พหุวัฒนธรรม (Multicultural) จากนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่ถนนคนเดินแม่จัน จำนวน 400 ราย จากนั้นผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย มีรายละเอียดดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล

ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวประกอบไปด้วย เพศ อายุ อาชีพ รายได้จากการประกอบอาชีพหลัก ภูมิลำเนา โดยทำการวิเคราะห์ด้วยค่าความถี่และค่าร้อยละ พิจารณาได้ดังนี้

ผลการศึกษาข้อมูล พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 56.50 และเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 43.50 ช่วงอายุของผู้ให้ข้อมูลมากที่สุด อยู่ระหว่าง 26-35 ปี คิดเป็นร้อยละ 44.50 ในส่วนของอาชีพของผู้ให้ข้อมูลมากที่สุด คือ รับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 40.50 รองลงมา คือ ค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 19 โดยรายได้จากการประกอบอาชีพหลักส่วนใหญ่มากกว่า 10,000 บาท หรือเท่ากับ คิดเป็นร้อยละ 55.50 นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวโดยส่วนมากเป็นคนจังหวัดอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 59.50 รายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 5 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (นักท่องเที่ยว)

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
1. ชาย	174	43.50
2. หญิง	226	56.50
รวม	400	100.00
อายุ		
1. ต่ำกว่า 25 ปีหรือเท่ากับ	84	21.00
2. 26-35 ปี	178	44.50
3. 36-45 ปี	94	23.50
4. 46 ปีขึ้นไป	44	11.00
อายุเฉลี่ยอยู่ที่ 32.84 ปี		
รวม	400	100.00

ตาราง 5 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อาชีพ		
1. เกษตรกรรม	60	15.00
2. รับจ้าง	162	40.50
3. ค้าขาย	76	19.00
4. รับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ	36	9.00
5. ไม่ได้ประกอบอาชีพ	60	15.00
6. อื่น ๆ	6	1.50
รวม	400	100.00
รายได้จากการประกอบอาชีพหลัก		
1. ต่ำกว่า 10,000 บาทหรือเท่ากับ	222	55.50
2. 10,001-20,000 บาท	168	42.00
3. 20,001-30,000 บาท	10	2.50
รายได้เฉลี่ย 10,956.50 บาท		
รวม	400	100.00
ภูมิลำเนา		
1. อยู่ในจังหวัดเชียงราย (ไม่ใช่อำเภอแม่จัน)	162	40.50
2. อยู่ในจังหวัดอื่น ๆ	238	59.50
รวม	400	100.00

**ส่วนที่ 2 ข้อมูลการเดินทางมาเยือนของนักท่องเที่ยวในถนนคนเดินแม่จัน
อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย**

ผลจากการศึกษาข้อมูลการเดินทางมาเยือนของนักท่องเที่ยวในถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่นิยมเดินทางมาท่องเที่ยวที่ท่องเที่ยวกับครอบครัว เป็นอันดับหนึ่ง หรือร้อยละ 42.00 รองลงมา คือ เดินทางมาคนเดียว มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 35.00 และเดินทางมากับเพื่อน มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 23.00 ตามลำดับ โดยมีจำนวนผู้ร่วมเดินทาง มาด้วยกัน จำนวน 1 คน มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 38.00 รองลงมา คือ 2 คน มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 34.00 3 คน มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 17.00 4 คน มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 7.00 และ 5 คนขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 4.00 ตามลำดับ โดยผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการเดินทางมาเยือน จำนวน 4-6 ครั้ง

หรือมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 52.50 รองลงมา คือ 10 ครั้งขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 23.00 7-9 ครั้ง มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 12.50 และ 0-3 ครั้ง มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 12.00 ตามลำดับ โดยในการเดินทางท่องเที่ยวครั้งนี้ ผู้ให้ข้อมูลส่วนมากมารับทราบข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวจาก บุคคลที่รู้จัก โดยมีค่าเฉลี่ย 81.50 รองลงมา คือ อื่น ๆ (รู้ด้วยตนเองเป็นคนในพื้นที่) มีค่าเฉลี่ย 12.50 และจากอินเทอร์เน็ต มีค่าเฉลี่ย 6.00 ตามลำดับ โดยวัตถุประสงค์ของการเดินทางมาท่องเที่ยวถนนคนเดิน ผู้ให้ข้อมูล อันดับหนึ่ง คือ ซื้ออาหาร/เครื่องดื่ม (อาหารพื้นบ้าน) มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 36.00 รองลงมา ได้แก่ ซื้อสินค้าหัตถกรรม (ของที่ระลึก/สินค้าพื้นเมือง) มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 23.50 พักผ่อนหย่อนใจ มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 21.00 ซื้อพืชผักสวนครัว/วัตถุดิบ (สินค้าตามฤดูกาล) มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 19.00 อื่น ๆ มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 0.50 ตามลำดับ เหตุผลที่ผู้ให้ข้อมูลเดินทางมาท่องเที่ยวถนนคนเดินแม่จัน อันดับหนึ่ง คือ เลือกซื้อสิ่งของอุปโภคและบริโภค มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 41.50 รองลงมา คือ พักผ่อนหย่อนใจ มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 25.00 การเดินทางสะดวกสบาย มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 15.00 ศึกษาวัฒนธรรมประเพณีของคนท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 10.50 และกลุ่มชาติพันธุ์ที่หลากหลาย มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 8.00 โดยผู้ให้ข้อมูลจะกลับมาท่องเที่ยวที่ถนนคนเดินแม่จัน ร้อยละ 98.00 รองลงมา คือ ไม่น่าสนใจ มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 2.00 ตามลำดับ รายละเอียดนำเสนอ ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 6 แสดงข้อมูลการเดินทางมาเยือนของนักท่องเที่ยวในถนนคนเดินแม่จัน

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การเดินทางมาถนนคนเดินแม่จันในรูปแบบใด		
1. เดินทางมาคนเดียว	140	35.00
2. เดินทางมากับเพื่อน	92	23.00
3. เดินทางมากับครอบครัว	168	42.00
รวม	400	100.00
จำนวนคนที่เดินทางมาถนนคนเดินพร้อมกับท่าน		
1 คน	152	38.00
2 คน	136	34.00
3 คน	68	17.00
4 คน	28	7.00
5 คนขึ้นไป	16	4.00
จำนวนคนเฉลี่ย 2.05 คน		
รวม	400	100.00

ตาราง 6 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
จำนวนคนที่เดินทางมาถนนคนเดินพร้อมกับท่าน		
1 คน	152	38.00
2 คน	136	34.00
3 คน	68	17.00
4 คน	28	7.00
5 คนขึ้นไป	16	4.00
จำนวนคนเฉลี่ย 2.05 คน		
รวม	400	100.00
จำนวนครั้งที่เดินทางมาเยือนถนนคนเดิน		
0-3 ครั้ง	48	12.00
4-6 ครั้ง	210	52.50
7-9 ครั้ง	50	12.50
10 ครั้งขึ้นไป	92	23.00
จำนวนครั้งเฉลี่ย 6.16 ครั้ง		
รวม	400	100.00
สื่อที่ทำให้ท่านรับรู้ข้อมูลของถนนคนเดินแม่จัน		
อินเทอร์เน็ต	24	6.00
บุคคลที่รู้จัก	326	81.5
รู้ด้วยตนเอง	50	12.50
รวม	400	100.00
วัตถุประสงค์ของการเดินทางมาท่องเที่ยวถนนคนเดิน		
1. ซื้อสินค้าหัตถกรรม (ของที่ระลึก/สินค้าพื้นเมือง)	94	23.50
2. ซื้ออาหาร/เครื่องดื่ม (อาหารพื้นบ้าน)	144	36.00
3. ซื้อพืชผักสวนครัว/วัตถุดิบ (สินค้าตามฤดูกาล)	76	19.00
4. พักผ่อนหย่อนใจ	84	21.00
5. อื่น ๆ ได้แก่ เสื้อผ้า ของใช้ส่วนตัว	2	0.50
รวม	400	100.00

ตาราง 6 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เหตุผลที่เดินทางมาท่องเที่ยวถนนคนเดินแม่จัน		
1. การเดินทางสะดวกสบาย	60	15.00
2. กลุ่มชาติพันธุ์ที่หลากหลาย	32	8.00
3. ศึกษาวัฒนธรรมประเพณีของคนท้องถิ่น	42	10.50
4. พักผ่อนหย่อนใจ	100	25.00
5. เลือกซื้อสิ่งของอุปโภคและบริโภค	166	41.50
รวม	400	100.00
ท่านจะกลับมาท่องเที่ยวถนนคนเดินอีกหรือไม่		
1. มาแน่นอน	392	98.00
2. ไม่มา	-	-
3. ไม่แน่ใจ	8	2.00
รวม	400	100.00

ผลการศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการพัฒนาถนนคนเดินแม่จัน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถาม ตามองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว 3A1M ได้แก่ สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) ความสะดวกในการเดินทาง (Accessibility) สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ (Amenity) พหุวัฒนธรรม (Multicultural) จำนวน 400 ชุด โดยสามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. สิ่งดึงดูดใจ (attraction) พบว่า มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.41 สามารถลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ (1) ควรมีการอนุรักษ์ ฟื้นฟู วัฒนธรรมล้านนา และท้องถิ่น โดยการนำเสนอผ่าน การแต่งกาย ภาษา การจำหน่ายอาหาร มีค่าเฉลี่ย 4.87 (2) ควรมีการจัดพื้นที่ในการจำหน่ายสินค้าและบริการที่ง่ายในการเลือกซื้อ มีค่าเฉลี่ย 4.33 (3) ถนนคนเดินแม่จันควรมีการจัดกิจกรรม และประชาสัมพันธ์ ทำให้ถนนคนเดินเป็นที่รู้จักและมีชื่อเสียง มีค่าเฉลี่ย 4.30 (4) นักท่องเที่ยวควรได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านวัฒนธรรมท้องถิ่น เช่น ภาษา การแต่งกาย และอาหารพื้นเมือง มีค่าเฉลี่ย 4.29 (5) สินค้าที่วางจำหน่ายในถนนคนเดินแม่จัน ควรมีความหลากหลาย น่าสนใจ เช่น เป็นสินค้าที่หายาก มีค่าเฉลี่ย 4.26

2. การเข้าถึง (Accessibility) พบว่า มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.44 สามารถลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ (1) เทศบาลตำบลแม่จันควรมีการจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับจุดจอดรถให้กับนักท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย 4.80 (2) ถนนคนเดิน

แม่จัน ควรมีการออกแบบระบบการจราจรที่เหมาะสม เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย 4.42 (3) ถนนคนเดินแม่จันควรมีการเดินทางที่สะดวก เข้าถึงง่าย มีค่าเฉลี่ย 4.39 (4) เทศบาลตำบลแม่จันควรจัดชุดเจ้าหน้าที่ เพื่อรับผิดชอบเส้นทางการจราจรในพื้นที่ถนนคนเดิน และบริเวณโดยรอบ มีค่าเฉลี่ย 4.17

3. สิ่งอำนวยความสะดวก (amenity) พบว่า มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยรวม เท่ากับ 4.23 สามารถลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ (1) ควรมีการจัดการขยะมูลฝอย และกำจัดสิ่งปฏิกูลในพื้นที่ เช่น บริการถังขยะตามจุดต่าง ๆ อย่างเพียงพอ มีค่าเฉลี่ย 4.28 (2) ควรมีการจัดตู้รับฟังความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว เพื่อนำไปจัดการด้านสิ่งอำนวยความสะดวก มีค่าเฉลี่ย 4.25 (3) เทศบาลตำบลแม่จันควรมีการจัดการบริเวณโซนจอดรถอย่างเป็นระเบียบ มีค่าเฉลี่ย 4.21 (4) ควรมีการจัดการจุดบริการนักท่องเที่ยว เช่น จุดพักผ่อน ร้านอาหาร/เครื่องดื่ม ม้านั่งสาธารณะ สุขา อย่างเหมาะสม มีค่าเฉลี่ย 4.21 (5) ควรมีการจัดการการแนะนำข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในพื้นที่ถนนคนเดินให้กับนักท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย 4.19

4. พหุวัฒนธรรม (Multicultural) พบว่า มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยรวม เท่ากับ 4.44 สามารถลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ (1) เทศบาลตำบลแม่จันควรจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ ผู้ประกอบการ ชุมชน และนักท่องเที่ยว ให้เกิดเป็นการเรียนรู้ระหว่างวัฒนธรรมของกันและกัน มีค่าเฉลี่ย 4.66 (2) เทศบาลตำบลแม่จันควรมีการจัดทำรูปแบบการสื่อสาร เพื่อนำเสนอข่าวสาร และความน่าสนใจของกลุ่มชาติพันธุ์ ให้เป็นที่รู้จักแก่นักท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย 4.40 (3) มีการดึงเอากลุ่มชาติพันธุ์มาสร้างเป็นจุดเด่นให้กับถนนคนเดินแม่จัน มีค่าเฉลี่ย 4.36 (4) ควรมีการนำกิจกรรมการแสดง และวัฒนธรรมประเพณีของกลุ่มชาติพันธุ์ เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการส่งเสริมการท่องเที่ยวในถนนคนเดินแม่จัน มีค่าเฉลี่ย 4.36

ตาราง 7 แสดงความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาถนนคนเดินแม่จัน

อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย (นักท่องเที่ยว)

ความต้องการ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
สิ่งดึงดูดใจ (Attraction)			
1. ควรมีการอนุรักษ์ ฟื้นฟูวัฒนธรรมล้านนา และท้องถิ่น โดยการนำเสนอผ่าน การแต่งกาย ภาษา การจำหน่ายอาหาร	4.87	2.53	มากที่สุด

ตาราง 7 (ต่อ)

ความต้องการ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) (ต่อ)			
2. ควรมีการจัดพื้นที่ในการจำหน่ายสินค้าและบริการที่ง่ายในการเลือกซื้อ	4.33	1.78	มากที่สุด
3. ถนนคนเดินแม่จันควรมีการจัดกิจกรรม และประชาสัมพันธ์ ทำให้ถนนคนเดินเป็นที่รู้จักและมีชื่อเสียง	4.30	1.77	มากที่สุด
4. นักท่องเที่ยว ควรได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านวัฒนธรรมท้องถิ่น เช่น ภาษา การแต่งกาย และอาหารพื้นเมือง	4.29	1.70	มากที่สุด
5. สินค้าที่วางจำหน่ายในถนนคนเดินแม่จัน ควรมีความหลากหลาย น่าสนใจ เช่น เป็นสินค้าที่หายาก	4.26	1.85	มากที่สุด
รวม	4.41	1.93	มากที่สุด
การเข้าถึง (Accessibility)			
1. เทศบาลตำบลแม่จันควรมีการจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับจุดจอดรถให้นักท่องเที่ยว	4.80	1.90	มากที่สุด
2. ถนนคนเดินแม่จันควรมีการออกแบบระบบการจราจรที่เหมาะสม เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว	4.42	1.14	มากที่สุด
3. ถนนคนเดินแม่จันควรมีการเดินทางที่สะดวก เข้าถึงง่าย	4.39	1.09	มากที่สุด
4. เทศบาลตำบลแม่จันควรจัดชุดเจ้าหน้าที่เพื่อรับผิดชอบเส้นทางการจราจรในพื้นที่ถนนคนเดิน และบริเวณโดยรอบ	4.17	1.60	มาก
รวม	4.44	1.44	มากที่สุด
สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenity)			
1. ควรมีการจัดการขยะมูลฝอย และกำจัดสิ่งปฏิกูลในพื้นที่ เช่น บริการถังขยะตามจุดต่างๆอย่างเพียงพอ	4.28	1.17	
2. ควรมีการจัดตู้รับฟังความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว เพื่อนำไปจัดการด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	4.25	1.10	
3. เทศบาลตำบลแม่จันควรมีการจัดการบริเวณโซนจอดรถ อย่างเป็นระเบียบ	4.21	1.24	
4. ควรมีการจัดการจุดบริการนักท่องเที่ยว เช่น จุดพักผ่อน ร้านอาหาร/เครื่องดื่ม ม้านั่งสาธารณะ สุขา อย่างเหมาะสม	4.21	1.22	

ตาราง 7 (ต่อ)

ความต้องการ	\bar{X}	S.D	แปลผล
สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenity) (ต่อ)			
5. ควรมีการจัดการ การแนะนำข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับ สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในพื้นที่ถนนคนเดิน ให้กับนักท่องเที่ยว	4.19	1.14	มาก
รวม	4.23	1.18	มากที่สุด
พหุวัฒนธรรม (Multicultural)			
1. เทศบาลตำบลแม่จัน ควรจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ ผู้ประกอบการ ชุมชนและนักท่องเที่ยว ให้เกิดเป็นการเรียนรู้ระหว่างวัฒนธรรมของกันและกัน	4.66	2.10	มากที่สุด
2. เทศบาลตำบลแม่จันควรมีการจัดทำรูปแบบการสื่อสาร เพื่อนำเสนอข่าวสาร และความน่าสนใจของกลุ่มชาติพันธุ์ ให้เป็นที่รู้จักแก่นักท่องเที่ยว	4.40	1.79	มากที่สุด
3. มีการดึงเอากลุ่มชาติพันธุ์มาสร้างเป็นจุดเด่นให้กับ ถนนคนเดินแม่จัน	4.36	1.77	มากที่สุด
4. ควรมีการนำกิจกรรมการแสดง และวัฒนธรรมประเพณีของ กลุ่มชาติพันธุ์ เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการส่งเสริมการท่องเที่ยว ในถนนคนเดินแม่จัน	4.36	1.76	มากที่สุด
รวม	4.44	1.85	มากที่สุด

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

นักท่องเที่ยวจำนวน 18 ท่าน ได้แนะนำให้ถนนคนเดินแม่จัน มีการจัดเวทีการแสดง และนำเสนอการแสดงต่าง ๆ เช่น การแสดงของชนเผ่า การแสดงพื้นเมืองต่าง ๆ นักท่องเที่ยวจำนวน 7 ท่าน ได้แนะนำให้ถนนคนเดินแม่จัน จัดพื้นที่การขายสินค้าให้เป็นระเบียบ มีการแบ่งแยกโซนสินค้า สร้างเอกลักษณ์ให้แก่ถนนคนเดินแม่จัน อย่างเช่น ให้พ่อค้า แม่ค้าแต่งกายชุดชนเผ่า นักท่องเที่ยวได้แนะนำให้ถนนคนเดินแม่จันจัดจุดจอดรถให้เป็นระเบียบ และมีเจ้าหน้าที่ดูแลอย่างเป็นระเบียบ นอกจากนี้ นักท่องเที่ยวยังแนะนำให้ถนนคนเดินแม่จันจัดลานรับประทานอาหาร เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว พร้อมทั้งจุดที่เอาไว้นั่งพัก เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยว และผู้สูงอายุ

แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวพหุวัฒนธรรม ถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

จากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ ในวัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาบริบททางวัฒนธรรมของถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย จากแบบสอบถามในวัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการพัฒนาถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย และจากแบบสอบถาม ในวัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของชุมชน และผู้ประกอบการที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวพหุวัฒนธรรมถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ และสังเคราะห์แล้วมาทำการจัดการประชุม กลุ่มย่อย เพื่อทำการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา โดยมีตัวแทนการประชุมทั้งหมด 12 ท่าน จำแนกเป็น 3 กลุ่ม คือ ตัวแทนจากหน่วยงานภาครัฐ ชุมชน และผู้ประกอบการ รายชื่อนำเสนอในภาคผนวก โดยใช้หลักองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว ได้แก่ 1) พหุวัฒนธรรม (Multicultural) 2) สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) 3) ความสะดวกในการเดินทาง (Accessibility) 4) สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ (Amenity) 5) กิจกรรมทางการท่องเที่ยว (Activity) 6) การพัฒนารูปแบบการสื่อสาร (Development of Communication) โดยมีการดำเนินการวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (Swot Analysis) แล้วกำหนดแนวทางในแต่ละกลุ่ม ซึ่งมีผลสรุปดังนี้

จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT Analysis) ถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

จุดแข็ง (STRENGTH)

1. มีการติดต่อสัมพันธ์ที่ดีต่อลูกค้า
2. สินค้ามีลักษณะแปลก โดดเด่น ดึงดูดความสนใจ
3. มีวัฒนธรรมที่โดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ เช่น ภาษา การแต่งกาย และความมีน้ำใจ
4. เป็นพื้นที่ที่ส่งเสริมอาชีพอย่างแท้จริง โดยเฉพาะอาชีพหลัก อย่างเช่น เกษตรกร
5. แหล่งท่องเที่ยวมีความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยว
6. มีการจัดประชุมวางแผนงาน ดูแล และแก้ไขปัญหาของถนนคนเดินแม่จันทุกปี

จุดอ่อน (WEAKNESS)

1. การตั้งร้านค้า กางร่ม หรือวางสิ่งของต่าง ๆ ยังไม่เป็นระเบียบ ทำให้ลูกค้าเลือกซื้อสินค้าไม่สะดวก
2. แหล่งท่องเที่ยวมีสิ่งอำนวยความสะดวกไม่เพียงพอ เช่น ห้องน้ำ แก้อัศจรรย์สถานที่ยอดรถ เป็นต้น

3. ขาดการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวให้เป็นที่รู้จักอย่างต่อเนื่อง
4. การจัดการภายในแหล่งท่องเที่ยวยังไม่ดีพอ
5. ขาดการนำเสนอรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวภายในถนนคนเดินแม่จันที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะ เพื่อให้สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้มากขึ้น
6. การควบคุมและรักษาระดับมาตรฐานการให้บริการ

โอกาส (OPPORTUNITY)

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวมีแผนการร่วมกันพัฒนาทางการท่องเที่ยว
2. การตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และชุมชน
3. มีเส้นทางการคมนาคมที่สะดวกสบาย และมีถนนที่มีคุณภาพ ทำให้สะดวกต่อการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว
4. ความสนใจของนักท่องเที่ยวในรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

อุปสรรค (THREAT)

1. มีงบประมาณในการพัฒนาที่จำกัด ทำให้แหล่งท่องเที่ยวไม่ได้รับการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพอย่างเต็มที่
2. ขาดการเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดและจังหวัดใกล้เคียง
3. การเปลี่ยนแปลงระเบียบข้อบังคับของแม่คำ
4. เกิดการขาดแคลนของสถานที่จอดรถในบริเวณตลาด
5. บุคลากรด้านการท่องเที่ยวยังไม่เพียงพอต่อการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งบุคลากรผู้รับผิดชอบอาจยังไม่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวที่เพียงพอ

จากการวิเคราะห์สถานการณ์แวดล้อม (SWOT) ของแหล่งท่องเที่ยวถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย สรุปได้ดังนี้

แผนยุทธศาสตร์การพัฒนากการท่องเที่ยวพหุวัฒนธรรมถนนคนเดินแม่จันอำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย สามารถสรุปผลได้ดังนี้

ผลการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ของการพัฒนากการท่องเที่ยว พบว่า สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกของถนนคนเดินแม่จัน มีดังนี้

1. จุดแข็ง ด้านการท่องเที่ยวในสถานการณ์ปัจจุบัน พบว่า ถนนคนเดินแม่จัน มีการติดต่อสัมพันธ์ที่ดีกับลูกค้า มีวัฒนธรรมที่โดดเด่น เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ส่งเสริมด้านการประกอบอาชีพ เช่น เกษตรกร มีการจัดประชุมวางแผนดูแล และแก้ไขปัญหาของถนนคนเดินแม่จัน สม่ำเสมอ
2. จุดอ่อน ด้านการท่องเที่ยวพหุวัฒนธรรมถนนคนเดินแม่จันในสถานการณ์ปัจจุบัน พบว่า มีการตั้งร้านค้า หรืออุปกรณ์การขายไม่เป็นระเบียบ มีระบบการจัดการยังไม่ดีพอ

แหล่งท่องเที่ยวขาดสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว และขาดการนำเสนอกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เป็นเอกลักษณ์ รวมทั้งขาดการควบคุมและรักษาระดับมาตรฐานการบริการที่เหมาะสม

3. โอกาส ในการพัฒนาศักยภาพด้านการท่องเที่ยวพหุวัฒนธรรมถนนคนเดินแม่จันทน์พบว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยวมีแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวร่วมกัน รวมทั้งมีการจัดงบประมาณในการพัฒนาส่วนต่าง ๆ ของการท่องเที่ยวให้ดีขึ้น

4. อุปสรรค ในการพัฒนาศักยภาพด้านการท่องเที่ยวพหุวัฒนธรรมถนนคนเดินแม่จันทน์พบว่า งบประมาณในการพัฒนาการท่องเที่ยวมีจำนวนจำกัด ไม่เพียงพอต่อความต้องการที่จะพัฒนาประสิทธิภาพของแหล่งท่องเที่ยว ขาดการเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง รวมถึงการขาดบุคลากรด้านการท่องเที่ยวที่มีความรู้ ความสามารถในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ยุทธศาสตร์ กลยุทธ์และโครงการ

ตาราง 8 แสดงยุทธศาสตร์ที่ 1 สร้างองค์ความรู้ด้านการท่องเที่ยวพหุวัฒนธรรม และการมีส่วนร่วมระหว่างชุมชน ผู้ประกอบการ และหน่วยงานภาครัฐ

กลยุทธ์	โครงการ
1. สร้างความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับองค์ความรู้การท่องเที่ยวพหุวัฒนธรรมแก่ชุมชน ผู้ประกอบการ และภาครัฐ ให้รับทราบถึงหลักการพื้นฐาน วิธีการ และประโยชน์ของการพัฒนาการท่องเที่ยวพหุวัฒนธรรม	1. สร้างความรู้ความเข้าใจด้านการท่องเที่ยวพหุวัฒนธรรม แก่ตัวแทนผู้นำ ชุมชน ผู้ประกอบการ และหน่วยงานภาครัฐ 2. จัดอบรมเพื่อเสริมสร้างแนวคิดในการจัดการ และการพัฒนาการท่องเที่ยว
2. พัฒนาตัวแทน หรือผู้นำ ให้มีความเข้มแข็งในการเป็นผู้นำในการพัฒนาการท่องเที่ยว	
3. สร้างแรงบันดาลใจและให้เกิดแนวคิดที่สร้างสรรค์	

ตาราง 9 แสดงยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ตามโครงสร้างพื้นฐาน
และสิ่งอำนวยความสะดวกให้พร้อมรับกับการท่องเที่ยว

กลยุทธ์	โครงการ
1. ปรับปรุงทัศนียภาพแหล่งท่องเที่ยวให้มี ความสวยงาม สะอาด	1. ปรับปรุงภูมิทัศน์โดยรอบถนนคนเดิน
2. จัดทำแผ่นป้ายแสดงเรื่องราว และความน่าสนใจ ของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เข้าถึงความเป็นตัวตน ของแหล่งท่องเที่ยววันั้น รวมทั้งแผ่นป้าย บอกทาง และแผ่นป้ายสื่อความหมาย ของแหล่งท่องเที่ยวแต่ละจุด	2. สร้างห้องน้ำสาธารณะบริการ นักท่องเที่ยว
3. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่สอดคล้องกับ ความต้องการของแหล่งท่องเที่ยว เช่น ลานจอดรถ ห้องน้ำสาธารณะ กิจกรรม และอัตลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว	3. ปรับปรุงการจราจรให้เกิดความเป็น ระเบียบ
	4. จัดทำป้ายบอกสถานที่ ประวัติย่อสถานที่ ที่น่าสนใจ
	5. จัดกิจกรรมการแสดงวัฒนธรรม ที่น่าสนใจ
	6. สร้างจุดบริการนักท่องเที่ยว

ตาราง 10 แสดงยุทธศาสตร์ที่ 3 สร้างมูลค่าเพิ่มให้การท่องเที่ยวโดยการตลาด
ประชาสัมพันธ์และการยกระดับสินค้าและบริการ

กลยุทธ์	โครงการ
1. พัฒนาและยกระดับผลิตภัณฑ์เพื่อเป็น สินค้าที่ระลึกขึ้นชื่อของถนนคนเดิน	1. ส่งเสริมยกระดับถนนคนเดิน
2. พัฒนารูปแบบของกิจกรรมการท่องเที่ยว ให้มีความหลากหลาย	2. ส่งเสริมอาชีพตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง
	3. แปรรูปผลิตภัณฑ์จากพืชและสัตว์

ตาราง 11 แสดงยุทธศาสตร์ที่ 4 สร้างกลไกพัฒนาการท่องเที่ยวให้มีความเข้มแข็ง

กลยุทธ์	โครงการ
1. สร้างองค์กรหรือกลไกในการทำงานเพื่อจัดการการท่องเที่ยวในชุมชน ให้เป็นองค์กรที่เข้มแข็งในการเป็นแกนนำชุมชนพัฒนาการท่องเที่ยว 2. สร้างบทบัญญัติกติกา หรือแนวทางการบริหารจัดการที่เห็นชอบร่วมกันของชุมชนผู้ประกอบการ และภาครัฐ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของถนนคนเดินแม่จัน	1. จัดตั้งคณะกรรมการ/คณะทำงานการท่องเที่ยว 2. กิจกรรมระดมความคิดในการกำหนดแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืน

โดยมีรายละเอียดของแผนผังที่ควรพัฒนา ดังภาพต่อไปนี้

ภาพ 6 แสดงแผนผังการพัฒนาพื้นที่ถนนคนเดินแม่จัน

บทที่ 5

บทสรุป

จากการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวพหุวัฒนธรรมถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย มีวัตถุประสงค์ประกอบด้วย คือ 1) เพื่อศึกษาบริบททางวัฒนธรรมของถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย 2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของชุมชนและผู้ประกอบการที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวพหุวัฒนธรรม ถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย 3) เพื่อศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการพัฒนาถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย 4) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวพหุวัฒนธรรม ถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

บริบททางวัฒนธรรมของถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

ถนนคนเดินแม่จัน เริ่มจากแนวคิด China street โดยเทศบาลตำบลแม่จันเป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบในการดำเนินกิจกรรมถนนคนเดิน โดยใช้พื้นที่บริเวณถนนหน้าว่าการอำเภอแม่จัน หรือถนนเส้นพลโยธินสายเก่า เป็นพื้นที่ใช้ในการจัดกิจกรรมถนนคนเดิน ในช่วงแรกของการจัดกิจกรรมถนนคนเดินแม่จัน ยังมีผู้ประกอบการเข้ามาจำหน่ายสินค้าในจำนวนที่น้อย นายอภิรักษ์ ตักดีสนิท ขณะนั้นดำรงตำแหน่งนายอำเภอแม่จัน ได้มีแนวคิดในการเสนอให้มีกลุ่มชาติพันธุ์เข้ามามีส่วนร่วมในการจำหน่ายสินค้าเพิ่มเติม จากที่มีผู้ประกอบการจำนวนน้อย ทำให้ถนนคนเดินมีผู้ประกอบการเพิ่มขึ้น จำนวนมากขึ้น รวมไปถึงยังมีสินค้าจัดจำหน่ายอย่างมากมาย หลากหลายชนิด ทำให้เกิดเป็นความหลากหลายในเรื่องของวัฒนธรรมในด้านต่าง ๆ ขึ้น เช่น วิถีชีวิต การแต่งกาย อาหารการกินที่แตกต่างกัน ไม่ได้มีเฉพาะแค่สินค้าทั่วไปเหมือนกับถนนคนเดินแห่งอื่น ๆ แต่ถนนคนเดินแม่จันยังขาดในส่วนของกิจกรรมที่จะเข้ามามีส่วนร่วมช่วยในการดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว เพราะถ้ามีกิจกรรมเพิ่มเติมที่น่าสนใจ อาจจะทำให้นักท่องเที่ยวมีจำนวนเพิ่มขึ้น และหลากหลายมากยิ่งขึ้น ซึ่งปัญหาในการจัดกิจกรรมคือ พื้นที่ในการจัดกิจกรรมของถนนคนเดินไม่มีพื้นที่ที่ชัดเจน และแน่นอน โดยที่ผ่านมาได้เข้าไปขอใช้พื้นที่ลานจอดรถของอำเภอแม่จัน เพื่อจัดกิจกรรมเป็นบางครั้ง ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ถนนคนเดินแม่จันได้มีการเปลี่ยนแปลงในหลาย ๆ ด้าน เช่น มีจำนวนผู้ประกอบการที่มากขึ้น ทำให้ถนนคนเดินมีการขยายพื้นที่เพิ่มมากขึ้น จากเดิมที่มีประมาณ 300 เมตร จุดเด่นของถนนคนเดินแม่จัน ที่เห็นได้ชัดเจนที่สุด คือ กลุ่มชาติพันธุ์ ที่นำสินค้าลงมาจำหน่ายบนถนนคนเดิน

มากมาย เมื่อมีผู้ประกอบการ และมีการขยายตัวของพื้นที่เพิ่มมากขึ้น จึงทำให้มีปัญหาตามมา เช่น ในเรื่องของการบริหารจัดการพื้นที่ การวางจำหน่ายสินค้า ซึ่งในส่วนขอเทศบาลตำบลแม่จัน ได้มีแนวทางในการแก้ปัญหาโดยการรับฟังความคิดเห็น และความต้องการของฝ่ายผู้ประกอบการ ผู้ที่มีบ้านเรือนติดกับถนนคนเดิน หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง และผู้ประกอบการด้วยเช่นกัน โดยนำผลสรุปที่ได้มาแก้ไข และพัฒนาต่อไป

ความคิดเห็นของชุมชน และผู้ประกอบการที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวพหุวัฒนธรรม ถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

การศึกษาความคิดเห็นของชุมชนและผู้ประกอบการที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวพหุวัฒนธรรม ถนนคนเดินแม่จัน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถาม ตามองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว 4A ได้แก่ สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) ความสะดวกในการเดินทาง (Accessibility) และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ (Amenity) พร้อมทั้งกิจกรรมทางการท่องเที่ยว (Activity) และการพัฒนารูปแบบการสื่อสาร (Development of Communication) เป็นข้อคำถามจากความคิดเห็นของชุมชน จำนวน 53 คน และผู้ประกอบการ 207 คน รวมทั้งหมด 260 คน โดยสามารถสรุปผลของด้านชุมชน และผู้ประกอบการ ได้ดังนี้

1. ด้านชุมชน

1.1 สิ่งดึงดูดใจ (attraction) พบว่า มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.47 สามารถลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ (1) ควรมีการนำเสนอเอกลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ มีค่าเฉลี่ย 4.66 (2) เทศบาลควรจัดให้มีการประชุมเพื่อเปิดโอกาสให้ชุมชนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนร่วมกับกิจกรรมถนนคนเดิน มีค่าเฉลี่ย 4.55 (3) ควรมีการจัดการความสะอาดและความเป็นระเบียบของสถานที่ มีค่าเฉลี่ย 4.52 (4) ควรสร้างจิตสำนึกให้คนในชุมชนอนุรักษ์วิถีชีวิตและวัฒนธรรม มีค่าเฉลี่ย 4.49 (5) ควรปรับปรุงทัศนียภาพบริเวณโดยรอบถนนคนเดิน มีค่าเฉลี่ย 4.38 (6) ควรนำเสนอสินค้าและผลิตภัณฑ์ให้มีความหลากหลาย มีค่าเฉลี่ย 4.23 ซึ่งสอดคล้องกับ บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548) กล่าวว่า สิ่งดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยว (Attraction) เป็นสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้อยากเดินทางเข้าไปท่องเที่ยวแล้วเกิดความประทับใจ อาจเป็นสิ่งที่ทำให้ความรู้และความเพลิดเพลินแก่นักท่องเที่ยว

1.2 ความสะดวกในการเดินทาง (accessibility) พบว่า มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.49 สามารถลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ (1) ควรมีการจัดทำป้ายสื่อความหมาย เช่น ป้ายบอกทาง มีค่าเฉลี่ย 4.83 (2) ควรมีการทำนุบำรุงถนน

อย่างต่อเนือง เพื่อป้องกันการชำรุด มีค่าเฉลี่ย 4.60 (3) ควรมีการจัดพื้นที่เป็นสัดส่วน มีค่าเฉลี่ย 4.57 (4) ควรมีการปรับปรุงเส้นทางให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น มีค่าเฉลี่ย 4.47 (5) ควรปรับปรุงการจราจร มีค่าเฉลี่ย 4.34 (6) ควรมีการขยายพื้นที่ถนนคนเดินมีค่าเฉลี่ย 4.17 ซึ่งสอดคล้องกับวรรณนา ศิลปอาชา (2545) กล่าวว่า ทรัพยากรการท่องเที่ยวจะดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวได้มาก หากมีความสะดวกในการเดินทางเยี่ยมชม หากนักท่องเที่ยวสามารถเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวกและใกล้ชิด นักท่องเที่ยวจะเกิดอรรถรสในการท่องเที่ยวได้มาก แม้แหล่งท่องเที่ยวมีความสวยงาม แต่ขาดความสะดวกในการเข้าถึง นักท่องเที่ยวจะไม่เดินทางไปเยี่ยมชม

1.3 สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ (amenity) พบว่า มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวม เท่ากับ 4.49 สามารถลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ (1) ควรมีการรักษาความสะอาดของห้องน้ำอย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ย 4.70 (2) ควรเพิ่มถังขยะตามจุดต่าง ๆ ให้เพียงพอ มีค่าเฉลี่ย 4.55 (3) ควรมีจุดพักผ่อนหย่อนใจให้นักท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย 4.49 (4) ควรเพิ่มมาตรฐานในการรักษาความปลอดภัย มีค่าเฉลี่ย 4.45 (5) ควรเพิ่มมีสถานที่จอดรถ มีค่าเฉลี่ย 4.30 ซึ่งสอดคล้องกับ บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548) กล่าวว่า สิ่งอำนวยความสะดวกที่ให้บริการนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวนั้นอย่างประทับใจ เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวอยากจะทำท่องเที่ยววันขึ้น หรือกลับมาเที่ยวซ้ำในโอกาสหน้า

1.4 กิจกรรมทางการท่องเที่ยว (Activity) พบว่า มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวม เท่ากับ 4.60 สามารถลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ (1) ควรส่งเสริมกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่บ่งบอกถึงเอกลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ มีค่าเฉลี่ย 4.73 (2) ควรมิกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่สร้างภาพลักษณ์ที่ดีต่อแหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย 4.65 (3) ควรมิกิจกรรมที่ก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านวัฒนธรรมระหว่างเจ้าบ้านกับผู้มาเยือน มีค่าเฉลี่ย 4.58 (4) ควรสร้างกิจกรรมทางการท่องเที่ยวให้มากขึ้น เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย 4.54 (5) ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมกับแหล่งท่องเที่ยวในการทำกิจกรรมต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ย 4.50 ซึ่งสอดคล้องกับ พยอม ธรรมบุตร (2549, หน้า 1-3) ได้กล่าวว่า เพราะการท่องเที่ยวมิได้หมายเพียงแต่การเดินทางไปชมโบราณสถาน ความงดงามของธรรมชาติเท่านั้น แต่เป็นการที่นักท่องเที่ยวได้มีโอกาสทำกิจกรรมต่าง ๆ ตลอดจนการร่วมกิจกรรมกับชุมชนเจ้าบ้าน ซึ่งกิจกรรมทั้งหมดจะเป็นประสบการณ์ที่อยู่ในความทรงจำของนักท่องเที่ยว

1.5 การพัฒนารูปแบบการสื่อสาร (Development of Communication) พบว่า มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวม เท่ากับ 4.50 สามารถลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ (1) ควรมีการใช้สื่อออนไลน์ ในการประชาสัมพันธ์แหล่ง มีค่าเฉลี่ย 4.85

(2) ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยว ควรเข้ามามีส่วนร่วมในการร่วมกันประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวถนนคนเดินแม่จัน มีค่าเฉลี่ย 4.51 (3) ผู้ควรใช้สื่อวิทยุ โทรทัศน์ในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย 4.49 (4) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ควรร่วมมือกันส่งเสริมให้มีรูปแบบของการสื่อสารที่ทันสมัย มีค่าเฉลี่ย 4.43 (5) ควรมีการจัดทำหนังสือ แผ่นพับสำหรับให้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวถนนคนเดินแม่จัน จังหวัดเชียงราย มีค่าเฉลี่ย 4.23 สอดคล้องกับ ฉลองศรี พิมลสมพงศ์ (2542) ที่กล่าวว่า การตลาดทางการท่องเที่ยว ได้แก่ การโฆษณาและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว เป็นส่วนช่วยกระตุ้นแรงเร้าให้นักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวของตน สิ่งกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวเดินทางท่องเที่ยว เพื่อสนองความต้องการของตนเอง เป็นพฤติกรรมที่มีเป้าหมายชัดเจน เพื่อตอบสนองความต้องการจำเป็นบางอย่างของแต่ละบุคคล ทางด้านการท่องเที่ยวพฤติกรรมที่มีเป้าหมายนี้จะมีแรงจูงใจเป็นตัวผลักดันรวมอยู่ด้วย จึงส่งเสริมแรงเร้าให้บุคคลเดินทางมากขึ้น และยังมีอิทธิพลที่ทำให้แต่ละบุคคลมีพฤติกรรมที่แตกต่างกัน ทั้งในด้านพฤติกรรมการบริโภคสินค้ารวมทั้งการบริการทางการท่องเที่ยว และพฤติกรรมทางสังคมที่ผู้ให้บริการต้อนรับสนใจศึกษาและมุ่งหวังที่จะตอบสนองความต้องการจำเป็น เพื่อสร้างความพอใจสูงสุดให้แก่นักท่องเที่ยว จนมีความพร้อมและความพึงใจที่จะกลับมาเยี่ยมเยือนแหล่งท่องเที่ยวเดิมอีกครั้งหนึ่ง

2. ด้านผู้ประกอบการ

2.1 สิ่งดึงดูดใจ (attraction) พบว่า มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดโดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.45 สามารถลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ (1) ควรมีการนำเสนอเอกลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ มีค่าเฉลี่ย 4.90 (2) ควรมีการจัดการความสะอาดและความเป็นระเบียบของสถานที่ มีค่าเฉลี่ย 4.48 (3) ควรปรับปรุงทัศนียภาพบริเวณโดยรอบถนนคนเดิน มีค่าเฉลี่ย 4.32 (4) ควรนำเสนอสินค้าและผลิตภัณฑ์ให้มีความหลากหลาย มีค่าเฉลี่ย 4.10 ซึ่งสอดคล้องกับ บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548) กล่าวว่า สิ่งดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยว (Attraction) เป็นสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้อยากเดินทางเข้าไปท่องเที่ยวแล้วเกิดความประทับใจ อาจเป็นสิ่งที่ทำให้ความรู้และความเพลิดเพลินแก่นักท่องเที่ยว

2.2 ความสะดวกในการเดินทาง (Accessibility) พบว่า มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดโดยมีค่าเฉลี่ยรวม เท่ากับ 4.40 สามารถลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ (1) ควรมีการทำนุบำรุงถนนอย่างต่อเนื่อง เพื่อป้องกันการชำรุด มีค่าเฉลี่ย 4.79 (2) ควรมีการจัดทำป้ายสื่อความหมาย เช่น ป้ายบอกทาง มีค่าเฉลี่ย 4.62 (3) ควรมีการขยายพื้นที่ถนนคนเดิน มีค่าเฉลี่ย 4.41 (4) ควรมีการจัดพื้นที่ภายในถนนคนเดินแม่จันให้เป็นสัดส่วน มีค่าเฉลี่ย 4.38 (5) ควรมีการปรับปรุงเส้นทางให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น มีค่าเฉลี่ย 4.22 (6) ควรปรับปรุงการจราจร

มีค่าเฉลี่ย 4.03 ซึ่งสอดคล้องกับ วรรณภา ศิลปอาษา (2545) กล่าวว่า ทรัพยากรการท่องเที่ยวจะดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวได้มาก หากมีความสะดวกในการเดินทางเยี่ยมชม หากนักท่องเที่ยวสามารถเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวกและใกล้ชิด นักท่องเที่ยวจะเกิดอรรถรสในการท่องเที่ยวได้มาก แม้แหล่งท่องเที่ยวมีความสวยงามแต่ขาดความสะดวกในการเข้าถึง นักท่องเที่ยวจะไม่เดินทางไปเยี่ยมชม

2.3 สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ (Amenity) พบว่า มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.22 สามารถลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ (1) ควรมีการรักษาความสะอาดของห้องน้ำอย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ย 4.68 (2) ควรมีจุดพักผ่อนหย่อนใจให้นักท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย 4.33 (3) ควรเพิ่มถังขยะตามจุดต่าง ๆ ให้เพียงพอ มีค่าเฉลี่ย 4.11 (4) ควรเพิ่มมาตรฐานในการรักษาความปลอดภัย มีค่าเฉลี่ย 4.09 (5) ควรเพิ่มมีสถานที่จอดรถ มีค่าเฉลี่ย 3.89 ซึ่งสอดคล้องกับ บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548) กล่าวว่า สิ่งอำนวยความสะดวกที่ให้บริการนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยววันนั้นอย่างประทับใจ เพื่อให้นักท่องเที่ยวอยากจะทำท่องเที่ยววันขึ้น หรือกลับมาเที่ยวซ้ำในโอกาสหน้า

2.4 กิจกรรมทางการท่องเที่ยว (Activity) พบว่า มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวม เท่ากับ 4.41 สามารถลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ (1) ควรมิกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่สร้างภาพลักษณ์ที่ดีต่อแหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย 4.62 (2) ควรส่งเสริมกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่บ่งบอกถึงเอกลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ มีค่าเฉลี่ย 4.59 (3) ควรมิกิจกรรมที่ก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านวัฒนธรรมระหว่างเจ้าบ้านกับผู้มาเยือน มีค่าเฉลี่ย 4.24 (4) ควรสร้างกิจกรรมทางการท่องเที่ยวให้มากขึ้น เพื่อเป็นการดึงดูดนักท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย 4.22 ซึ่งสอดคล้องกับ พยอมน ธรรมบุตร (2549, หน้า 1-3) ได้กล่าวว่า เพราะการท่องเที่ยวมิได้หมายเพียงแต่การเดินทางไปชมโบราณสถาน ความงามของธรรมชาติเท่านั้น แต่เป็นการที่นักท่องเที่ยวได้มีโอกาสทำกิจกรรมต่าง ๆ ตลอดจนการร่วมกิจกรรมกับชุมชนเจ้าบ้าน ซึ่งกิจกรรมทั้งหมดจะเป็นประสบการณ์ที่อยู่ในความทรงจำของนักท่องเที่ยว

2.5 การพัฒนารูปแบบการสื่อสาร (Development of Communication) พบว่า มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวม เท่ากับ 4.34 สามารถลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ (1) ควรมีการใช้สื่อออนไลน์ ในการประชาสัมพันธ์แหล่ง มีค่าเฉลี่ย 4.76 (2) ควรใช้สื่อวิทยุ โทรทัศน์ ในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย 4.35 (3) ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยว ควรเข้ามามีส่วนร่วมในการร่วมกันประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว ถนนคนเดินแม่จัน มีค่าเฉลี่ย 4.32 (4) ควรมีการจัดทำหนังสือ แผ่นพับ สำหรับให้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวถนนคนเดินแม่จัน จังหวัดเชียงราย มีค่าเฉลี่ย 4.19 (5) หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ทุกภาคส่วน ควรร่วมมือกันส่งเสริมให้มีรูปแบบของการสื่อสารที่ทันสมัย มีค่าเฉลี่ย 4.09 ซึ่งสอดคล้องกับ ฉลองศรี พิมลสมพงศ์ (2542) ที่กล่าวว่า การตลาดทางการท่องเที่ยว ได้แก่ การโฆษณาและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว เป็นส่วนช่วยกระตุ้นแรงเร้าให้นักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวของตน สิ่งกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวเดินทางท่องเที่ยวเพื่อสนองความต้องการของตนเอง เป็นพฤติกรรมที่มีเป้าหมายชัดเจน เพื่อตอบสนองความต้องการจำเป็นบางอย่างของแต่ละบุคคลทางด้านการท่องเที่ยว พฤติกรรมที่มีเป้าหมายนี้ จะมีแรงจูงใจเป็นตัวผลักดันรวมอยู่ด้วย จึงส่งเสริมแรงเร้าให้บุคคลเดินทางมากขึ้น และยังมีอิทธิพลที่ทำให้แต่ละบุคคลมีพฤติกรรมที่แตกต่างกัน ทั้งในด้านพฤติกรรมการบริโภคสินค้า รวมทั้งการบริการทางการท่องเที่ยว และพฤติกรรมทางสังคมที่ผู้ให้บริการต้อนรับสนใจศึกษาและมุ่งหวังที่จะตอบสนองความต้องการจำเป็น เพื่อสร้างความพอใจสูงสุดให้แก่นักท่องเที่ยว จนมีความพร้อมและความพึงใจที่จะกลับมาเยี่ยมเยือนแหล่งท่องเที่ยวเดิมอีกครั้งหนึ่ง

ความต้องการของนักท่องเที่ยว ที่มีต่อการพัฒนาถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

สำหรับความต้องการของนักท่องเที่ยว ที่มีต่อการพัฒนาถนนคนเดินแม่จัน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถาม ตามองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว 3A1M ได้แก่ สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) ความสะดวกในการเดินทาง (Accessibility) สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ (Amenity) พหุวัฒนธรรม (Multicultural) และคำแนะนำ การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ความคิดเห็นและความรู้ เป็นข้อคำถาม จำนวน 400 ชุด โดยสามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. สิ่งดึงดูดใจ (attraction) พบว่า มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.41 สามารถลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ (1) ควรมีการอนุรักษ์ ฟื้นฟูวัฒนธรรมล้านนา และท้องถิ่น โดยการนำเสนอผ่าน การแต่งกาย ภาษา การจำหน่ายอาหาร มีค่าเฉลี่ย 4.87 (2) ควรมีการจัดพื้นที่ในการจำหน่ายสินค้าและบริการที่ง่ายในการเลือกซื้อ มีค่าเฉลี่ย 4.33 (3) ถนนคนเดินแม่จันควรมีการจัดกิจกรรม และประชาสัมพันธ์ ทำให้ถนนคนเดินเป็นที่รู้จักและมีชื่อเสียง มีค่าเฉลี่ย 4.30 (4) นักท่องเที่ยวควรได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านวัฒนธรรมท้องถิ่น เช่น ภาษา การแต่งกาย และอาหารพื้นเมือง มีค่าเฉลี่ย 4.29 (5) สินค้าที่วางจำหน่ายในถนนคนเดินแม่จัน ควรมีความหลากหลาย น่าสนใจ เช่น เป็นสินค้าที่หายาก มีค่าเฉลี่ย 4.26 ซึ่งสอดคล้องกับ บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา(2548) กล่าวว่า สิ่งดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยว (Attraction) เป็นสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้อยากเดินทางเข้าไปท่องเที่ยวแล้วเกิดความประทับใจ อาจเป็นสิ่งที่ทำให้ความรู้ และความเพลิดเพลินแก่นักท่องเที่ยว

2. การเข้าถึง (Accessibility) พบว่า มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.44 สามารถลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ (1) เทศบาลตำบลแม่จันควรมีการจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับจุดจอดรถให้กับนักท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย 4.80 (2) ถนนคนเดินแม่จัน ควรมีการออกแบบระบบการจราจรที่เหมาะสม เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย 4.42 (3) ถนนคนเดินแม่จันควรมีการเดินทางที่สะดวก เข้าถึงง่าย มีค่าเฉลี่ย 4.39 (4) เทศบาลตำบลแม่จันควรจัดชุดเจ้าหน้าที่ เพื่อรับผิดชอบเส้นทางการจราจรในพื้นที่ถนนคนเดินและบริเวณโดยรอบ มีค่าเฉลี่ย 4.17 ซึ่งสอดคล้องกับวรรณนา ศิลปอาษา (2545) กล่าวว่า ทรัพยากรการท่องเที่ยวจะดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวได้มาก หากมีความสะดวกในการเดินทางเยี่ยมชม หากนักท่องเที่ยวสามารถเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวกและใกล้ชิด นักท่องเที่ยวจะเกิดอรรถรสในการท่องเที่ยวได้มาก แม้แหล่งท่องเที่ยวมีความสวยงามแต่ขาดความสะดวกในการเข้าถึง นักท่องเที่ยวจะไม่เดินทางไปเยี่ยมชม

3. สิ่งอำนวยความสะดวก (amenity) พบว่า มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.23 สามารถลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ (1) ควรมีการจัดการขยะมูลฝอย และกำจัดสิ่งปฏิกูลในพื้นที่ เช่น บริการถังขยะตามจุดต่าง ๆ อย่างเพียงพอ มีค่าเฉลี่ย 4.28 (2) ควรมีการจัดตู้รับฟังความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว เพื่อนำไปจัดการด้านสิ่งอำนวยความสะดวก มีค่าเฉลี่ย 4.25 (3) เทศบาลตำบลแม่จันควรมีการจัดการบริเวณโซนจอดรถอย่างเป็นระเบียบ มีค่าเฉลี่ย 4.21 (4) ควรมีการจัดการจุดบริการนักท่องเที่ยว เช่น จุดพักผ่อนร้านอาหาร/เครื่องดื่ม ม้านั่งสาธารณะ สุขา อย่างเหมาะสม มีค่าเฉลี่ย 4.21 (5) ควรมีการจัดการแนะนำข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในพื้นที่ถนนคนเดินให้นักท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย 4.19 ซึ่งสอดคล้องกับ บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548) กล่าวว่า สิ่งอำนวยความสะดวกที่ให้บริการนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยววันนั้นอย่างประทับใจ เพื่อให้นักท่องเที่ยวอยากจะทำท่องเที่ยววันขึ้น หรือกลับมาเที่ยวซ้ำ ในโอกาสหน้า และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ญฟ้า ฉาดฉาน (2551) ซึ่งได้ศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทย ในการเลือกซื้อสินค้าในกิจกรรมถนนคนเดินวันอาทิตย์ ถนนราชดำเนิน เชียงใหม่ ที่พบว่า นักท่องเที่ยวมีความต้องการให้ปรับปรุงเรื่องจุดจอดรถ และห้องน้ำสาธารณะ

4. พหุวัฒนธรรม (Multicultural) พบว่า มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.44 สามารถลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ (1) เทศบาลตำบลแม่จันควรจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ ผู้ประกอบการ ชุมชน และนักท่องเที่ยว ให้เกิดเป็นการเรียนรู้ระหว่างวัฒนธรรมของกันและกัน มีค่าเฉลี่ย 4.66 (2) เทศบาลตำบลแม่จันควรมีการจัดทำรูปแบบการสื่อสาร เพื่อนำเสนอข่าวสาร และความน่าสนใจของกลุ่มชาติพันธุ์

ให้เป็นที่รู้จักแก่นักท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย 4.40 (3) มีการตั้งเอากลุ่มชาติพันธุ์มาสร้างเป็นจุดเด่นให้กับถนนคนเดินแม่จัน มีค่าเฉลี่ย 4.36 (4) ควรมีการนำกิจกรรมการแสดง และวัฒนธรรมประเพณีของกลุ่มชาติพันธุ์ เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการส่งเสริมการท่องเที่ยวในถนนคนเดินแม่จัน มีค่าเฉลี่ย 4.36 ซึ่งสอดคล้องกับ บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548) สิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้อยากเดินทางเข้าไปท่องเที่ยวแล้วเกิดความประทับใจ คือ วิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของชุมชน เช่น ชนบทธรรมชาติประเพณี ศิลปกรรม งานเทศกาลหรืองานประเพณี การละเล่นพื้นเมือง หรือพื้นบ้าน พิพิธภัณฑสถาน การประกอบอาชีพ ศูนย์วัฒนธรรม การทำนา ทำไร่ เป็นต้น

นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ มนัสสินี บุญมีศรีสง่า และคณะ (2556) ที่ได้ศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในชุมชนถนนคนเดินตลาด 200 ปี ปรานบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า ถนนคนเดินฯ ยังมีข้อจำกัดอยู่หลาย ๆ ด้าน อาทิ ป้ายบอกทาง ห้องสุขา ที่จอดรถ เป็นต้น ดังนั้นจึงควรมีการพัฒนาสิ่งดึงดูดใจ (Attraction) ความสะดวกในการเดินทาง (Accessibility) สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ (Amenity) พหุวัฒนธรรม (Multicultural)

ด้านคำแนะนำ การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ความคิดเห็นและความรู้ นักท่องเที่ยวจำนวน 18 ท่าน ได้แนะนำให้ถนนคนเดินแม่จัน จัดเวทีการแสดง และนำเสนอการแสดงต่าง ๆ เช่น การแสดงของชนเผ่า การแสดงพื้นเมืองต่าง ๆ นักท่องเที่ยวจำนวน 7 ท่าน ได้แนะนำให้ถนนคนเดินแม่จัน จัดพื้นที่การขายสินค้าให้เป็นระเบียบ มีการแบ่งแยกโซนสินค้า สร้างเอกลักษณ์ให้แก่ถนนคนเดินแม่จัน อย่างเช่น ให้พ่อค้า แม่ค้าแต่งกายชุดชนเผ่า และแนะนำให้ถนนคนเดินแม่จัน จัดจุดจอดรถให้เป็นระเบียบ และมีเจ้าหน้าที่ดูแลอย่างทั่วถึง รวมทั้งแนะนำให้จัดลานรับประทานอาหาร เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว พร้อมทั้งที่นั่งพักตามจุดที่เหมาะสม เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวสูงอายุ

เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวพหุวัฒนธรรม ถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย (4AMD)

1. มีการจัดการ (Focus Group Discussion) จากตัวแทนผู้เกี่ยวข้องกับกิจกรรมถนนคนเดินแม่จัน จำนวน 13 ท่าน ได้แก่ พหุวัฒนธรรม (Multicultural) สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) สิ่งอำนวยความสะดวกในการเดินทาง (Accessibility) สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ (Amenity) กิจกรรมทางการท่องเที่ยว (Activity) การพัฒนารูปแบบการสื่อสาร (Development of Communication) พหุวัฒนธรรม (Multicultural) ภาครัฐจะต้องผลักดัน ส่งเสริมแนวคิดท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ มาเป็นกลยุทธ์ในเชิงนโยบาย และขับเคลื่อนให้นำไปสู่ภาคปฏิบัติ นำเสนอประชาสัมพันธ์ถึง

กิจกรรมถนนคนเดินแม่จัน ภายใต้กรอบแนวคิดท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เพื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดความสนใจ กระตุ้นให้นักท่องเที่ยวและผู้ประกอบการเข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งนำเสนอในรูปแบบ พหุวัฒนธรรม การแต่งกายชุดชนเผ่าและการแต่งกายพื้นเมือง ในการขายสินค้า/เลือกซื้อสินค้า นำเสนอสินค้าชนเผ่า/พื้นบ้าน และการจัดกิจกรรม/การแสดงวัฒนธรรมพื้นบ้าน สร้างเอกลักษณ์ ให้แก่ถนนคนเดินแม่จัน

2. สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) เจ้าหน้าที่ผู้ดูแลต้องเพียงพอในการอำนวยความสะดวก สำหรับนักท่องเที่ยว ส่วนผู้ประกอบการต้องมีความรู้และจิตสำนึกในการผลิตสินค้าที่จำหน่าย ให้ถูกสุขอนามัย สร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับถนนคนเดิน ด้วยการนำเสนอวัฒนธรรมท้องถิ่น ในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นอาหาร สินค้า หรือกิจกรรม ให้สร้างสรรค์และสร้างความแปลกใหม่ ให้กับถนนคนเดิน

3. สิ่งอำนวยความสะดวกในการเดินทาง (Accessibility) พบปัญหาในการจัดระเบียบ กิจกรรมของหน่วยงาน (ภาครัฐ ชุมชน พื้นที่ ผู้ประกอบการ) การจัดทำสื่อ และป้ายบอกทางต่าง ๆ ไม่เพียงพอที่จะทำให้นักท่องเที่ยวรับรู้ได้อย่างถูกต้อง อีกทั้งจุดบริการต่าง ๆ ไม่เพียงพอ ต่อความต้องการ เช่น ถึงขยะ ห้องสุขา สถานที่จอดรถ ควรจัดหาและเพิ่มเติมให้เพียงพอ ต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว

4. สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ (Amenity) เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ผู้ประกอบการ คณะกรรมการถนนคนเดิน ต้องมีปริมาณที่เพียงพอกับปริมาณของงานที่กระจายให้ครอบคลุม พื้นที่ในการจัดกิจกรรมในแต่ละสัปดาห์ เพื่อคอยให้บริการ และอำนวยความสะดวกในกรณีที่เกิด ปัญหาต่าง ๆ เช่น นักท่องเที่ยวพลัดหลง การสอบถามพื้นที่เส้นทางมายังถนนคนเดินแม่จัน ตลอดจนการจัดเจ้าหน้าที่เพื่อดูแลพื้นที่กิจกรรมในทุกสัปดาห์ โดยอาจจะมีค่าตอบแทน ในการปฏิบัติงานนอกเวลา เพื่อสร้างแรงจูงใจในการทำงานที่ดี เกิดความรักในงาน จัดสรรพื้นที่ รับรองอำนวยความสะดวกในการพักผ่อนให้นักท่องเที่ยว เช่น ที่พักรับประทานอาหาร ห้องสุขา และพื้นที่นั่งรับประทานอาหาร/ลานกิจกรรม เป็นต้น จัดสร้างโซน/เวที นำเสนอสินค้า ของผู้ประกอบการ เพื่อให้ผู้ประกอบการได้มีโอกาสนำเสนอสินค้าของตนเอง ทั้งยังเป็นการผลักดัน รายได้ของผู้ประกอบการ และนำเสนอถึงสินค้าให้นักท่องเที่ยวได้รับฟัง ในขณะที่ท่องเที่ยว ที่ถนนคนเดินอีกทางหนึ่ง

5. กิจกรรมทางการท่องเที่ยว (Activity) จัดกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวเพื่อแลกเปลี่ยน ประสบการณ์ ความคิดเห็น ความรู้ และรับฟังข้อเสนอแนะ เพื่อนำมาพัฒนาปรับปรุงการจัดการ ให้มีประสิทธิภาพ โดยยึดหลักการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ นำเสนอกิจกรรมการแสดง

ศิลปะ วัฒนธรรมในท้องถิ่น ผ่านตัวแทน นักเรียน นักศึกษา ผู้ประกอบการ โดยมีค่าตอบแทน/ที่ระลึก เพื่อกระตุ้นความสนใจให้แก่นักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น

6. พหุวัฒนธรรม (Multicultural) ควรเพิ่มกิจกรรมที่แสดงให้เห็นในด้านของวัฒนธรรม เช่น การแสดงของวัฒนธรรมต่าง ๆ การแต่งกาย อาหารการกินที่เป็นของประจำแต่ละวัฒนธรรม เพื่อให้เป็นจุดเด่นสำคัญในการดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาท่องเที่ยวมากขึ้น รวมทั้งเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน และยังเป็นการช่วยส่งเสริมและอนุรักษ์สืบสานวัฒนธรรมให้ยั่งยืนต่อไปได้ในอนาคต

7. การพัฒนารูปแบบการสื่อสาร (Development of Communication) ถนนคนเดินแม่จัน ถือเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวที่สร้างรายได้ให้กับชาวเขา ชุมชน และประชาชนในพื้นที่ใกล้เคียง โดยการจัดกิจกรรมภายใต้การนำเอาการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์มาต่อยอด ทำให้เกิดกิจกรรมที่สร้างคุณค่า โดยที่ทุกคนตระหนัก และคำนึงถึงการเป็นผู้ถ่ายทอดเรื่องราวมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญา วิถีชีวิต ความรักและใส่ใจในการบริการนักท่องเที่ยว และใส่ใจในการบริการแก่นักท่องเที่ยวในการช่วยบริการ และเป็นกำลังสำคัญในการร่วมขับเคลื่อนกิจกรรม ถนนคนเดินแม่จันให้มีความยั่งยืน หน่วยงานเทศบาลแม่จันต้องคอยดูแล การนำเสนอผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น ด้านวิทยุ อินเทอร์เน็ต ใบบลิว เพิ่มมากขึ้น เพื่อให้ผู้ประกอบการได้มีโอกาสในการนำเสนอสินค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผลการศึกษาค้นคว้าความคิดเห็นของผู้ประกอบการที่มีต่อการพัฒนาถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิญญา ไชยานะ (2559) ซึ่งได้ศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์บนถนนคนเดินท่าแพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ที่พบว่า กลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมถนนคนเดินท่าแพ และผู้ประกอบการ ยังคงให้ความสำคัญต่อการจัดการด้านสิ่งดึงดูดใจ โดยที่ต้องมีการนำกลยุทธ์ของการนำอัตลักษณ์วิถีชีวิตของชุมชน มาถ่ายทอดดึงดูดใจนักท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่ ทุกฝ่ายเห็นควรต้องพัฒนา ด้านสาธารณูปโภคในพื้นที่กิจกรรม ส่วนด้านการเข้าถึงพื้นที่ ด้านการคมนาคมขนส่งสาธารณะ เพื่อให้เข้าถึงพื้นที่กิจกรรมถนนคนเดินท่าแพได้อย่างสะดวก รวดเร็ว ปลอดภัย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการจัดการ

1.1 ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเข้ามาจับบทบาทในการพัฒนา ถนนคนเดินแม่จันให้มากขึ้น

1.2 ควรมีการจัดระเบียบ และแบ่งโซนต่าง ๆ ให้ชัดเจน โดยอาจจะแยกได้จากประเภทสินค้าที่วางจำหน่าย และรณรงค์ให้ผู้ประกอบการแต่งกายชุดประจำชนเผ่า และชุดพื้นเมือง

1.3 สินค้าบางชนิดควรรักษาความสะอาดด้วยการเปลี่ยนจากวางบนพื้น มาวางบนโต๊ะแทน จะทำให้นักท่องเที่ยวหรือผู้บริโภค รู้สึกถึงความสะอาดของสินค้า สะดวกในการซื้อขายสินค้า และดูน่าสนใจกว่าสินค้าที่วางจำหน่ายกับพื้น

1.4 ควรจัดเจ้าหน้าที่ให้เข้ามาดูแลความเรียบร้อยอย่างทั่วถึง โดยเริ่มตั้งแต่ช่วงที่มีการวางจำหน่ายสินค้า เป็นต้นไป

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 การศึกษาในครั้งต่อไปควรศึกษาถึงผลที่เกิดขึ้นภายหลังจากการพัฒนาการท่องเที่ยว

2.2 การศึกษาในครั้งต่อไปควรขยายกลุ่มตัวอย่างการศึกษาไปยังนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ

2.3 การศึกษาครั้งต่อไปควรทำการสัมภาษณ์และเก็บข้อมูลในเชิงลึกจากกลุ่มผู้ค้าเพื่อกำหนดแผนพัฒนา เพื่อตอบสนองความต้องการของอย่างรอบด้าน ทั้งชุมชน ผู้ประกอบการ และนักท่องเที่ยว

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- เกตุรินทร์ วิริยะอาภรณ์. (2545). **ความต้องการในการพัฒนาตนเองของข้าราชการกรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.
- ไกรฤกษ์ ปิ่นแก้ว. (2556). **การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม**. สืบค้นเมื่อ 20 กันยายน 2558, จาก <http://tourism-dan1.blogspot.com/>.
- กาญจนา แสงลี้มสุวรรณ และศรีธญา แสงลี้มสุวรรณ. (2555). **การท่องเที่ยวเชิงมรดกวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน**. วารสารนักบริหาร, 32(4), 139-146.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2555). **รูปแบบการดำเนินงาน การตลาดการท่องเที่ยวของประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคอาเซียน**. สืบค้นเมื่อ 25 กันยายน 2558, จาก <http://www.etatjournal.com>.
- จักรพงษ์ ไชยวงศ์. (2550). **ความต้องการในการพัฒนาตนเองของบุคลากรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดร้อยเอ็ด**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.
- จำลอง นักพ่อน. (2557). **บริบททางสังคม วัฒนธรรมและค่านิยมที่มีผลกระทบต่อนโยบายและแผนการศึกษา**. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ฉลองศรี พิมลสมพงษ์. (2542). **การวางแผนและพัฒนาการตลาดท่องเที่ยว**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชวัลนุช อุทยาน. (2551). **พฤติกรรมนักท่องเที่ยว**. ค้นเมื่อ 10 ธันวาคม 2560, จาก <http://touristbehaviour.wordpress.com/1/>.
- ชุมชนสันไค้งน้อย. (2554). **ประวัติชุมชนสันไค้งน้อย**. สืบค้นเมื่อ 25 กันยายน 2558, จาก <http://skn2555.circlecamp.com>
- ตลาดไนท์บาซาร์. (2556). **ตลาดไนท์บาซาร์เชียงราย**. สืบค้นเมื่อ 15 กันยายน 2558, จาก <http://www.chilldtravel.com>.
- ถนนคนเดินเชียงราย. (2552). **ถนนคนเดินเชียงราย Chiang Rai walk street กาดเจียงฮายรำลึก**. สืบค้นเมื่อ 23 กันยายน 2558, จาก <https://chiangraiwalkstreet.wordpress.com/>.
- ธิดารัตน์ ช่างเอี่ยม. (2554). **การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม**. สืบค้นเมื่อ 22 กันยายน 2558, จาก <http://www.slideshare.net>.

- ธีรวุฒิ เอกะกุล. (2543). **ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์.**
อุบลราชธานี: สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- นพมาศ ธีรเวคิน. (2539). **จิตวิทยาสังคมชีวิต.** กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นุชจรินทร์ ทับทิม. (2553) **การสื่อสารอัตลักษณ์ของชุมชนบ้านวัวลาย จังหวัดเชียงใหม่ ผ่านกิจกรรม ถนนคนเดิน.** การศึกษาค้นคว้าแบบอิสระ ศศ.ม., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- นิติไทย นัมคณิสสรณ์. (2558). **ทักษะสังคมพหุวัฒนธรรม. เอกสารประกอบการสอนวิชา ศท 121 การดำรงชีวิตในสังคมยุคใหม่และประชาคมอาเซียน.** ศูนย์วัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต. สืบค้นเมื่อ 24 กันยายน 2558, จาก: <http://ge.kbu.ac.th>.
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา.(2548). **การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน.** กรุงเทพฯ: เพรส แอนด์ ดีไซน์.
- ปาริฉัตร อึ้งจะนิล. (2554). **พฤติกรรมนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในรูปแบบตลาดเก่า กรณีศึกษาตลาดคลองสวน 100 ปี จังหวัดสมุทรปราการ.** วิทยานิพนธ์ วช.บ., มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2547). **จิตวิทยาการบริหารงานบุคคล.** กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริม กรุงเทพฯ.
- ประเวศ วะสี. (2541). **ยุทธศาสตร์ชาติเพื่อความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ปาฐกถาพิเศษ ปวย อึ้งภากรณ์.** กรุงเทพฯ: หมอชาวบ้าน.
- พรศิริ ปินนาราวิ. (2555). **ความคาดหวังและการรับรู้ของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวในอำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน.** วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, กรุงเทพฯ.
- พนัส เหลี่ยมสมบัติ. (2554). **การใช้ถนนคนเดินเพื่อสร้างความเข้มแข็งของชุมชน: กรณีศึกษาชุมชนสองฝั่งถนนวัวลายจังหวัดเชียงใหม่.** วิทยานิพนธ์ ร.ม., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- พยอม ธรรมบุตร. (2548). **เอกสารประกอบการเรียนการสอนเรื่องหลักการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์.** กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- พยอม ธรรมบุตร.(2549). **เอกสารประกอบการเรียนการสอนเรื่องหลักการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์**. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). **วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์**. กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษาจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- เฟื่องฟ้า ฉาดฉาน. (2551). **พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการเลือกซื้อสินค้าในกิจกรรมถนนคนเดินวันอาทิตย์ ถนนราชดำเนิน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่**. การค้นคว้าอิสระ, บธ.ม., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- มนัสสินี บุญมีศรีสง่า, ภาพิมล ปิ่นแก้ว และปาลีณี สกกุลตั้งมณีรัตน์. (2556). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อตลาดนัดศิลปะในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์**. Veridian E-Journal, SU, 6(1), 648–660.
- รลิกา อังกูร. (2549). **การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น**. วารสารการวิจัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 19(1), 79–88.
- ราณี อิลิชัยกุล. (2546). **การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเอกสารการสอนชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพ การจัดการการท่องเที่ยว = Professional experience in tourism management**. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2542). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542**. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2546**. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2552). **พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 (พิมพ์ครั้งที่ 3)**. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- รุ่งนภา แจ้รุ่งเรือง. (2550). **ความต้องการในการพัฒนาตนเองของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดระยอง**. การศึกษาอิสระ รม.ม., มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.

- วรรณนา วงษ์วานิช. (2539). **ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยว**. กรุงเทพฯ: ภาควิชาภูมิศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- วรรณนา วงษ์วานิช. (2546). **ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยว** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ภาควิชา ภูมิศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- วรรณนา ศิลปอาษา. (2545). **การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว**. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- วาสนา สุวรรณวิจิตร. (2557). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวในพื้นที่โครงการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย. **วารสารการบริการ และการท่องเที่ยวไทย**, 9(1), 18-33.
- ศศิณา ปาละสิงห์. (2547). **ความต้องการในการพัฒนาตนเองของข้าราชการพลเรือน สายสามัญ สังกัดศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ตำบลคลองหก อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี**. วิทยานิพนธ์ รป.ม., มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- ศิริชัย กาญจนวาสิ. (2544). **ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม** (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศรีสมบูรณ์ แยมกมล. (2538). **ความคิดเห็นของข้าราชการต่อศักยภาพในการบริหารงาน ของสภาตำบล ภายใต้พระราชบัญญัติสภาตำบล ฯ พ.ศ. 2537 ศึกษาเฉพาะ กรณีจังหวัดฉะเชิงเทรา**. ภาคนิพนธ์ พ.ม., สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- ศูนย์มุสลิมศึกษาสถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2549). **พหุวัฒนธรรมกับการพัฒนาการศึกษาใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้กรณีศึกษาปอเนาะ**. กรุงเทพฯ: ศรีบูรณะคอมพิวเตอร์-การพิมพ์.
- ศูนย์สนเทศภาคเหนือ. (2550). **สาระน่ารู้จากศูนย์สนเทศภาคเหนือ**. สืบค้นเมื่อ 24 กันยายน 2558, จาก <http://library.cmu.ac.th>.
- สภาวัฒนธรรม จังหวัดกำแพงเพชร. (2558). **ถนนสายวัฒนธรรม กำแพงเพชร**. สืบค้นเมื่อ 25 กันยายน พ.ศ.2558, จาก <http://sunti-apairach.com>.
- สมชาย วรกีเกษมสกุล. (2554). **ระเบียบวิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์**. สืบค้นเมื่อ 22 กันยายน 2558. จาก www.udrc.ac.th.

- สมาคมศูนย์รวมการศึกษาและวัฒนธรรมของชาวไทยภูเขาในประเทศไทย. (2559). **รู้จัก 10 ชนเผ่า**. สืบค้นเมื่อ 24 ตุลาคม 2558, จาก <https://impect.or.th/?cat=52>.
- สิระ สมนาม. (2559). **สังคมพหุวัฒนธรรม**. สืบค้นเมื่อ 29 กันยายน 2558, จาก <https://prezi.com/c9-95e0xondo/presentation/>.
- สิริพร บุญนันทน์. (2539). **ความคิดเห็นต่อการฝึกอบรมของข้าราชการกรมสรรพสามิต**. ภาคนิพนธ์ ศศ.ม., สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- สิริวรรณ ศรีพหล. (2555). **การจัดการเรียนการสอนสาระร่วมสมัยในวิชาสังคมศึกษา**. นนทบุรี: บัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุภางค์ จันทวานิช. (2551). **ทฤษฎีสังคมวิทยา**. กรุงเทพฯ: วี. พรินท์ (1991).
- สำนักงานสถิติ จังหวัดเชียงราย. (2558). **สถิตินักท่องเที่ยวชาวไทย** สืบค้นเมื่อ 24 ตุลาคม 2558, จาก <http://chiangrai.nso.go.th>.
- อมรา พงศาพิชญ์. (2541). **วัฒนธรรม ศาสนา และชาติพันธุ์ วิเคราะห์สังคมไทย แนวมนุษยวิทยา** (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรทัย เลิศวรรณวิทย์ และจิระวัฒน์ อนุวิชชานนท์. (2557). **ความคาดหวังและการรับรู้ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการประเด็นปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวสีเขียวในผืนป่าดงพญาเย็น-เขาใหญ่**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- อรนุช ศิลป์มณีพันธ์. (2547). **ลักษณะชายฝั่งทะเลที่พึงประสงค์ของนักท่องเที่ยวบริเวณชายฝั่งทะเลประเทศไทย**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- อรวิชญ์ กันตะยา. (2556). **แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของหมู่บ้านธาตุสบแวน อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา**. การค้นคว้าโดยอิสระ บธ.ม., มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง, เชียงราย.
- อนิวัช แก้วจำนงค์. (2552). **หลักการจัดการ**. สงขลา: นำศิลป์โฆษณา.
- อภิญา ไชยานะ. (2559). **การจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์บนถนนคนเดินท่าแพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., มหาวิทยาลัยพะเยา, พะเยา.
- Burkart, A. J. and Medlik, S. (1985). **Tourism: Past, Present and Future**. New York: Harper & Row.
- Dickman, C.R. (1996). **Overview of the Impacts of Feral Cats on Australian Native Fauna**. Canberra: Australian Nature Conservation Agency.

- National Council for Accreditation of Teacher Education (NCATE). (2002). **Standards for Professional Development Schools**. Retrieved October, 16, 2017, from [www. Ncate. Grg/ 2000/pds stands](http://www.ncate.org/2000/pds_stands).
- Robinson, J. (1988). **Psychology: Principle and Practice**. New York: Thieme.
- United Nation World Tourism Organization (UNWTO). (2013). **Statistic and Tourism**. Retrieved October, 12, 2017, from <http://www.unwto.org/asia/index.php>.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก แบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการเก็บข้อมูลในการวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวพหุวัฒนธรรม ถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย” เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยพะเยา ภายใต้การควบคุมดูแล โดย ดร.ฤทัยภัทร พิมลศรี เพื่อให้ทราบถึงแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวพหุวัฒนธรรม ถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย เป็นการสัมภาษณ์หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ชุมชนบ้านแม่จัน และผู้ประกอบการในพื้นที่ถนนคนเดินแม่จัน โดยมีประเด็นการสัมภาษณ์ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. การหาอัตลักษณ์ของวัฒนธรรมแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ ที่มีการผสมผสานกัน ในลักษณะพหุวัฒนธรรม บนถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย
2. หากจุดเด่นของผลิตภัณฑ์ของถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย
3. ปัญหา และอุปสรรคในการดำเนินการของถนนคนเดิน

ผู้วิจัย: ภูมรินทร์ ขำมิน

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว
คณะวิทยาการจัดการและสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา

ภาคผนวก ข แบบสอบถาม

แบบสอบถาม

ความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการพัฒนาถนนคนเดินแม่จัน
อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

คำชี้แจง แบบสอบถามฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการเก็บข้อมูลในการวิจัย เพื่อศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการพัฒนาถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย โดยเป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวพหุวัฒนธรรม ถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย” ผู้วิจัยใคร่ขอความกรุณาท่านตอบคำถามทุกข้อในแบบสอบถามนี้ คำตอบของท่านไม่ถูกหรือผิด และผู้วิจัยขอรับรองว่า ข้อมูลต่าง ๆ ที่ท่านได้ตอบในแบบสอบถาม จะไม่มีผลกระทบหรือเกิดความเสียหายต่อตัวท่านหรือบุคคลใด ๆ โปรดพิจารณาและเลือกตอบข้อความตามจริงลงในช่องว่าง

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว (ผู้ตอบแบบสอบถาม)

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อความที่ท่านเห็นว่าถูกต้อง

1. เพศ () ชาย () หญิง
2. อายุ.....ปี
3. ปัจจุบันท่านประกอบอาชีพ
() เกษตรกรรม () รับจ้าง
() ค้าขาย () รับราชการ หรือรัฐวิสาหกิจ
() ไม่ได้ประกอบอาชีพ () อื่น ๆ โปรดระบุ.....
4. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน.....บาท
5. ท่านมีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดใด.....

ส่วนที่ 2 ข้อมูลการเดินทางมาเยือนของนักท่องเที่ยวในถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

1. การเดินทางในครั้งนี้ ท่านเดินทางมาถนนคนเดินแม่จันในรูปแบบใด

☐ เดินทางคนเดียว	☐ เดินทางมากับครอบครัว
☐ เดินทางมากับเพื่อน	☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....
2. จำนวนคนที่เดินทางมาเยือนถนนคนเดินแม่จันครั้งนี้พร้อมกับท่าน.....คน
3. การมาเยือนถนนคนเดินแม่จันครั้งนี้เป็นครั้งที่.....(โดยนับรวมครั้งนี้)
4. สื่อที่ทำให้ท่านรับรู้ข้อมูลของถนนคนเดินแม่จัน

☐ หนังสือพิมพ์	☐ วิทยุ	☐ โทรทัศน์	☐ นิตยสาร
☐ อินเทอร์เน็ต	☐ บุคคลที่รู้จัก	☐ อื่น ๆ ระบุ.....	
5. วัตถุประสงค์ของการเดินทางมาท่องเที่ยวถนนคนเดินแม่จัน

☐ เลือกซื้อสินค้าหัตถกรรม (ของที่ระลึก/สินค้าพื้นเมือง)	☐ เลือกซื้ออาหาร/เครื่องดื่ม (อาหารพื้นบ้าน)
☐ เลือกซื้อพืชผักสวนครัว หรือวัตถุดิบที่ใช้ประกอบอาหาร (อาจมีเฉพาะฤดูกาล)	☐ พักผ่อนหย่อนใจ
☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....	
6. เหตุผลใดที่ทำให้ท่านตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวถนนคนเดินแม่จันมากที่สุด

☐ การเดินทางสะดวกสบาย	☐ เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีความน่าสนใจในเรื่องของกลุ่มชาติพันธุ์ที่หลากหลาย
☐ ศึกษาวัฒนธรรมประเพณีของคนท้องถิ่น	☐ พักผ่อน
☐ เลือกซื้อสิ่งของอุปโภคและบริโภค	
7. ถ้ามีโอกาส ท่านคิดว่าจะเดินทางกลับมาท่องเที่ยวที่ถนนคนเดินแม่จันอีกครั้งหรือไม่

☐ มาแน่นอน	☐ ไม่มา	☐ ไม่แน่ใจ

ส่วนที่ 3 ความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

คำชี้แจง: จงพิจารณาว่าท่านมีความต้องการต่อการพัฒนาการจัดกิจกรรมถนนคนเดินแม่จัน มากหรือน้อยเพียงใด โดยใส่เครื่องหมาย ✓ ในข้อที่ท่านคิดว่าตรงกับความต้องการของท่านมากที่สุด โดยมีระดับคะแนนทั้งหมด 5 ระดับ ดังนี้ (ระดับ 5 หมายถึง มีความต้องการมากที่สุด ระดับ 4 หมายถึง มีความต้องการมาก ระดับ 3 หมายถึง มีความต้องการปานกลาง ระดับ 2 หมายถึง มีความต้องการน้อย และระดับ 1 หมายถึง มีความต้องการน้อยที่สุด) ประกอบด้วย ดังนี้

ความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการพัฒนาถนนคนเดินแม่จัน	ระดับความต้องการ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
1. สิ่งดึงดูดใจ (Attraction)					
1.1 ควรมีการอนุรักษ์ พื้นฟูวัฒนธรรมล้านนา และท้องถิ่น โดยการนำเสนอผ่าน การแต่งกาย ภาษาคำเมือง การจำหน่ายอาหารพื้นเมือง					
1.2 สินค้าที่วางจำหน่ายในถนนคนเดินแม่จันควรมีความหลากหลาย น่าสนใจ เช่น เป็นสินค้าที่หายาก					
1.3 ควรมีการจัดพื้นที่ในการจำหน่ายสินค้าและบริการที่ง่ายในการเลือกซื้อ					
1.4 ถนนคนเดินแม่จันควรมีการจัดกิจกรรม และประชาสัมพันธ์ ทำให้ถนนคนเดินเป็นที่รู้จักและมีชื่อเสียง					
1.5 นักท่องเที่ยว ควรได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านวัฒนธรรมท้องถิ่น เช่น ภาษา การแต่งกาย และอาหารพื้นเมือง					
2. การเข้าถึง (Accessibility)					
2.1 ถนนคนเดินแม่จันควรมีการเดินทางที่สะดวก เข้าถึงได้ง่าย					
2.2 ถนนคนเดินแม่จันควรมีการออกแบบระบบการจราจรที่เหมาะสม เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว					
2.3 เทศบาลตำบลแม่จันควรมีการจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับจุดจอดรถให้กับนักท่องเที่ยว					
2.4 เทศบาลตำบลแม่จันควรมีการจัดชุดเจ้าหน้าที่เพื่อรับผิดชอบเส้นทางการจราจรในพื้นที่ถนนคนเดิน และบริเวณโดยรอบ					

การรับรู้และความต้องการของนักท่องเที่ยว ที่มีต่อถนนคนเดินแม่จัน	ระดับความต้องการ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
3. สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenity)					
3.1 ควรมีการจัดการขยะมูลฝอย และกำจัดสิ่งปฏิกูลในพื้นที่ถนนคนเดิน เช่น บริการถังขยะตามจุดต่าง ๆ อย่างเพียงพอ					
3.2 ควรมีการจัดการจุดบริการนักท่องเที่ยว เช่น จุดพักผ่อน ร้านอาหาร/เครื่องดื่ม ม้านั่งสาธารณะ สุขา อย่างเหมาะสม					
3.3 ควรมีการจัดการ การแนะนำข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในพื้นที่ถนนคนเดินให้กับนักท่องเที่ยว					
3.4 ควรมีการจัดการบริเวณโซนจอดรถ อย่างเป็นระเบียบ					
3.5 ควรมีการจัดตู้รับฟังความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว เพื่อนำไปจัดการด้านสิ่งอำนวยความสะดวก					
4. พหุวัฒนธรรม					
4.1 มีการดึงเอากลุ่มชาติพันธุ์มาสร้างเป็นจุดเด่นให้กับถนนคนเดินแม่จัน					
4.2 ควรมีการนำกิจกรรมการแสดง และวัฒนธรรมประเพณีของกลุ่มชาติพันธุ์ เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการส่งเสริมการท่องเที่ยวในถนนคนเดินแม่จัน					
4.3 เทศบาลตำบลแม่จันควรจัดทำรูปแบบการสื่อสาร เพื่อนำเสนอข่าวสาร และความน่าสนใจของกลุ่มชาติพันธุ์ ให้เป็นที่รู้จักแก่นักท่องเที่ยว					
4.4 เทศบาลตำบลแม่จัน ควรจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ ผู้ประกอบการ ชุมชน และนักท่องเที่ยว ให้เกิดเป็นการเรียนรู้ระหว่างวัฒนธรรมของกันและกัน					

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

ขอพระคุณอย่างสูง

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นของชุมชนที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวพหุวัฒนธรรมถนนคนเดินแม่จัน

คำชี้แจง: จงพิจารณาว่าท่านมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวพหุวัฒนธรรมถนนคนเดินแม่จัน มากหรือน้อยเพียงใด โดยใส่เครื่องหมาย ✓ ในข้อที่ท่านคิดว่าตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด โดยมีระดับคะแนนทั้งหมด 5 ระดับ ดังนี้ (ระดับ 5 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด ระดับ 4 หมายถึง เห็นด้วยมาก ระดับ 3 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง ระดับ 2 หมายถึง เห็นด้วยน้อย ระดับ 1 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด ประกอบด้วย ดังนี้

ความคิดเห็นของชุมชนที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวพหุวัฒนธรรมถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
สิ่งดึงดูดใจ (Attraction)					
1. ควรมีการนำเสนอเอกลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์					
2. ควรนำเสนอสินค้าและผลิตภัณฑ์ให้มีความหลากหลาย					
3. ควรมีการจัดการความสะอาดและความเป็นระเบียบของสถานที่					
4. ควรปรับปรุงทัศนียภาพบริเวณโดยรอบถนนคนเดิน					
5. ควรสร้างจิตสำนึกให้คนในชุมชนอนุรักษ์วิถีชีวิตและวัฒนธรรม					
6. เทศบาลควรจัดให้มีการประชุมเพื่อเปิดโอกาสให้ชุมชนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนร่วมกับกิจกรรมถนนคนเดิน					
ความสะดวกในการเดินทาง (Accessibility)					
1. ควรมีการจัดทำป้ายสื่อความหมาย เช่น ป้ายบอกทาง					
2. ควรมีการปรับปรุงเส้นทางให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น					
3. ควรมีการขยายพื้นที่ถนนคนเดิน					
4. ควรมีการทำนุบำรุงถนนอย่างต่อเนื่องเพื่อป้องกันการชำรุด					
5. ควรปรับปรุงการจราจร					
6. ควรมีการจัดพื้นที่เป็นสัดส่วน					
สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ (Amenity)					
1. ควรรักษาความสะอาดของห้องน้ำอย่างสม่ำเสมอ					

ความคิดเห็นของชุมชนที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวพหุวัฒนธรรมถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ (Amenity) (ต่อ)					
2. ควรเพิ่มถังขยะตามจุดต่าง ๆ ให้เพียงพอ					
3. ควรเพิ่มมีสถานที่จอดรถ					
4. ควรเพิ่มมาตรฐานในการรักษาความปลอดภัย					
5. ควรมีจุดพักผ่อนหย่อนใจให้นักท่องเที่ยว					
การพัฒนารูปแบบการสื่อสาร					
1. ควรมีการใช้สื่อออนไลน์ ในการประชาสัมพันธ์แหล่ง					
2. ควรใช้สื่อวิทยุ โทรทัศน์ในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว					
3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ควรร่วมมือกันส่งเสริมให้มีรูปแบบของการสื่อสารที่ทันสมัย					
4. ควรมีการจัดทำหนังสือ แผ่นพับ สำหรับให้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวถนนคนเดินแม่จัน					
5. ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยว ควรเข้ามามีส่วนร่วมในการร่วมกันประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวถนนคนเดินแม่จัน					
กิจกรรมทางการท่องเที่ยว (Activity)					
1. ควรส่งเสริมกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่ปลอดภัย เอกลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์					
2. ควรสร้างกิจกรรมทางการท่องเที่ยวให้มากขึ้น เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว					
3. ควรมิกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่สร้างภาพลักษณ์ที่ดีต่อแหล่งท่องเที่ยว					
4. ควรมิกิจกรรมที่ก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านวัฒนธรรมระหว่างชาวบ้านกับผู้มาเยือน					
5. ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมกับแหล่งท่องเที่ยวในการทำกิจกรรมต่าง ๆ					

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

ขอขอบคุณอย่างสูง

แบบสอบถาม

ความคิดเห็นของผู้ประกอบการที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวพหุวัฒนธรรม

ถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

คำชี้แจง แบบสอบถามฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการเก็บข้อมูลในการวิจัย เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ประกอบการที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวพหุวัฒนธรรมถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย โดยเป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวพหุวัฒนธรรม ถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย” ผู้วิจัยใคร่ขอความกรุณาท่านตอบคำถามทุกข้อในแบบสอบถามนี้ **คำตอบของท่านไม่ถูกหรือผิด** และผู้วิจัยขอรับรองว่า **ข้อมูลต่าง ๆ ที่ท่านได้ตอบในแบบสอบถาม จะไม่มีผลกระทบหรือเกิดความเสียหายต่อตัวท่านหรือบุคคลใด ๆ** โปรดเลือกข้อที่ตรงกับความจริงลงในช่องว่าง

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล (ผู้ตอบแบบสอบถาม)

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อความที่ท่านเห็นว่าถูกต้อง

1. เพศ () ชาย () หญิง
2. อายุ ปี
3. ระดับการศึกษา

() ระดับประถมศึกษา	() ระดับอนุปริญญา หรือเทียบเท่า
() ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	() ระดับปริญญาตรี
() ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ,ปวส.	() ระดับปริญญาโท
() ระดับปริญญาเอก	() อื่น ๆ โปรดระบุ.....
4. สถานภาพ

() โสด	() สมรส	() หม้าย	() หย่าร้าง	() อื่น ๆ โปรดระบุ.....
5. อาชีพหลักของท่าน คือ

() เกษตรกรรม	() รับจ้าง	() พนักงานบริษัทเอกชน
() นักธุรกิจ /ค้าขาย	() รับราชการ หรือรัฐวิสาหกิจ	
() ไม่มีอาชีพ	() อื่น ๆ โปรดระบุ.....	
6. รายได้จากการประกอบอาชีพหลักเฉลี่ยต่อเดือนประมาณ.....บาท
7. รายได้เฉลี่ยต่อเดือนจากการจำหน่ายสินค้าในกิจกรรมถนนคนเดินแม่จัน
ประมาณ.....บาท
8. สินค้าที่ท่านจำหน่ายเป็นสินค้าประเภทใด.....

9. ภูมิสำเนา

() อาศัยอยู่ที่ อำเภอ.....จังหวัดเชียงราย

() ต่างจังหวัด โปรดระบุ

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้ประกอบการที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวพหุวัฒนธรรม
ถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

คำชี้แจง: จงพิจารณาว่าท่านมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวพหุวัฒนธรรม ถนนคนเดินแม่จัน มากหรือน้อยเพียงใด โดยใส่เครื่องหมาย ✓ ในข้อที่ท่านคิดว่าตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด โดยมีระดับคะแนนทั้งหมด 5 ระดับ ดังนี้ (ระดับ 5 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด ระดับ 4 หมายถึง เห็นด้วยมาก ระดับ 3 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง ระดับ 2 หมายถึง เห็นด้วยน้อย ระดับ 1 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด ประกอบด้วย ดังนี้

ความคิดเห็นของผู้ประกอบการที่มีต่อ การพัฒนาการท่องเที่ยวพหุวัฒนธรรมถนนคนเดิน แม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย	ระดับความคิดเห็น				
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
	5	4	3	2	1
สิ่งดึงดูดใจ (Attraction)					
1. ควรมีการนำเสนอเอกลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์					
2. ควรนำเสนอสินค้าและผลิตภัณฑ์ให้มี ความหลากหลาย					
3. ควรมีการจัดการความสะอาดและความเป็นระเบียบ ของสถานที่					
4. ควรปรับปรุงทัศนียภาพบริเวณโดยรอบถนนคนเดิน					
ความสะดวกในการเดินทาง (Accessibility)					
1. ควรมีการจัดทำป้ายสื่อความหมาย ป้ายบอกทาง					
2. ควรมีการปรับปรุงเส้นทางให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น					
3. ควรมีการขยายพื้นที่ถนนคนเดิน					
4. ควรมีการทำนุบำรุงถนนอย่างต่อเนื่องเพื่อป้องกัน การชำรุด					
5. ควรปรับปรุงการจราจร					
6. ควรมีการจัดพื้นที่ภายในถนนคนเดินแม่จัน ให้เป็นสัดส่วน					

ความคิดเห็นของผู้ประกอบการที่มีต่อ การพัฒนาการท่องเที่ยวพหุวัฒนธรรมถนนคนเดิน แม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย	ระดับความคิดเห็น				
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
	5	4	3	2	1
สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ (Amenity)					
1. ควรมีการรักษาความสะอาดของห้องน้ำ อย่างสม่ำเสมอ					
2. ควรเพิ่มถังขยะตามจุดต่าง ๆ ให้เพียงพอ					
3. ควรเพิ่มมีสถานที่จอดรถ					
4. ควรเพิ่มมาตรฐานในการรักษาความปลอดภัย					
5. ควรมีจุดพักผ่อนหย่อนใจให้นักท่องเที่ยว					
การพัฒนารูปแบบการสื่อสาร					
1. ควรมีการใช้สื่อออนไลน์ ในการประชาสัมพันธ์แหล่ง					
2. ควรใช้สื่อวิทยุ โทรทัศน์ในการประชาสัมพันธ์ แหล่งท่องเที่ยว					
3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ควรร่วมมือกัน ส่งเสริมให้มีรูปแบบของการสื่อสารที่ทันสมัย					
4. ควรมีการจัดทำหนังสือ แผ่นพับ สำหรับให้ข้อมูล เกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวถนนคนเดินแม่จัน จังหวัดเชียงราย					
5. ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยว ควรเข้ามา มีส่วนร่วมในการร่วมกันประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว ถนนคนเดินแม่จัน					
กิจกรรมทางการท่องเที่ยว (Activity)					
1. ควรส่งเสริมกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่บ่งบอกถึง เอกลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์					
2. ควรสร้างกิจกรรมทางการท่องเที่ยวให้มากขึ้น เพื่อเป็นการดึงดูดนักท่องเที่ยว					
3. ควรมิกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่สร้างภาพลักษณ์ ที่ดีต่อแหล่งท่องเที่ยว					
4. ควรมิกิจกรรมที่ก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ด้านวัฒนธรรมระหว่างชาวบ้านกับผู้มาเยือน					

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณอย่างสูง

ภาคผนวก ค รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์

รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์

1. คุณเลิศชาย หวังตระกูลดี ผู้อำนวยการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
สำนักงานเชียงราย
2. คุณวันดี ราชชมพู นายอำเภอแม่จัน
3. คุณสรลาลี ชุ่มมงคล นักวิชาการวัฒนธรรมชำนาญการ
สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย
4. คุณเสกสรร จันทรธิระติกุล รองนายกเทศมนตรีตำบลแม่จัน
5. คุณปรียาภรณ์ แก้วร่วมวงศ์ หัวหน้าสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลแม่จัน
6. คุณประภาภรณ์ วงศ์ชัย เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน
สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัดเชียงราย

ภาคผนวก ง รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC: Index
of Objective Congruence

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. บุษบา สิทธิการ	มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
2. ดร.อดิสร เรือลม	สำนักงานโยธาธิการและผังเมือง จังหวัดพะเยา
3. ดร.ชฎาพัศฐ์ สุขกาย	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ประวัติผู้วิจัย

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ นามสกุล	ภูมรินทร์ ชำมิน
วัน เดือน ปี เกิด	11 มิถุนายน 2534
ที่อยู่ปัจจุบัน	295 หมู่ 6 ตำบลนางแล อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย
ที่ทำงานปัจจุบัน	-
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	-
ประสบการณ์การทำงาน	-
ประวัติการศึกษา	

พ.ศ. 2556 บธ.บ. (การท่องเที่ยว), มหาวิทยาลัยพะเยา, พะเยา

ผลงานตีพิมพ์

ที่เกี่ยวข้องกับวิทยานิพนธ์

ภูมรินทร์ ชำมิน (ผู้บรรยาย). (18 สิงหาคม 2560). แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว
พหุวัฒนธรรมถนนคนเดินแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย.

ใน การประชุมวิชาการระดับชาติ Liberal Arts and Management
Sciences National Conference and Exhibition (LAMS NCE 2017)

(หน้า 221-235). สุราษฎร์ธานี: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขต
สุราษฎร์ธานี.

ผลงานตีพิมพ์อื่น ๆ -